

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

13'üncü Birleşim 5 Kasım 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	417
II.- GELEN KÂĞITLAR	420
III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	433,452,455,461
<i>A) ÇEŞİTLİ İŞLER</i>	<i>433,452,455,461</i>
1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Nevşehir'in merkez mahallelerinden ve köylerinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi	433
2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Alanya Girişimci İş Kadınları Derneği üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi	452
3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Gürcistan Parlamentosu Savunma ve Güvenlik Komisyonu Başkanı Aleksandre Tabatadze ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi	455
4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Afyonkarahisar ili Dinar ilçesinden gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi	461

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR**433***A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI**433:438*

1.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

433:435

2.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Türkiye'de basın özgürlüğü ihlallerine ilişkin gündem dışı konuşması

435:436

3.- İstanbul Milletvekili Büşra Paker'in, İstanbul'da yapılan Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi'ne ilişkin gündem dışı konuşması

436:438

V.- AÇIKLAMALAR**438,444,452,455,483,489**

1.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Büşra Paker'in yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

438:439

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

439

3.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

440

4.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

440:441

5.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'da görülen şap hastalığına ilişkin açıklaması

441:442

6.- Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük'ün, kirada oturan emeklilere ilişkin açıklaması

442

7.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, SMA ve DMD hastası çocuklara ilişkin açıklaması

442

8.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Erzin'deki ve Dörtöyl'deki narenciye üreticilerine ilişkin açıklaması

442

9.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Kocaeli'nin Kartepe ilçesi Eşme Mahallesi'nde düzenlenen Ayva Festivali'ne ilişkin açıklaması

443

10.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Tarım Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

443

11.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, kültürel miras uzmanlarının taleplerine ilişkin açıklaması

443

12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, ücretsiz okul yemeğine ilişkin açıklaması

443:444

13.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, onursal Genel Başkanları ve eski Başbakan Bülent Ecevit'in vefatının 19'uncu yılına ilişkin açıklaması

444

14.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın'daki sofralık zeytin üreticilerine ilişkin açıklaması

444

15.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, staj ve çıraklık mağdurlarına ilişkin açıklaması	444:445
16.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, iktidarda 23'üncü yılını geride bırakan AK PARTİ'ye ilişkin açıklaması	445
17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir Üniversitesi binalarının depreme dayanıklılığıyla ilgili gerekli çalışmaların yapılıp yapılmadığına ilişkin açıklaması	445
18.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, 10 Kasımın ilk ara tatilin başlangıç günü yapılmasına ilişkin açıklaması	445:446
19.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli'de görülen şap hastalığına ilişkin açıklaması	446
20.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ta Ruslardan kalan taş binalara ilişkin açıklaması	446
21.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Akçakale Gümrük Kapısı'na ve Şanlıurfa Şehir Hastanesi şantiyesinde çalışan inşaat işçilerine ilişkin açıklaması	446
22.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Dicle Fırat Gazeteciler Derneğinin Gazetecilere Yönelik Hak İhlalleri Raporu'na ilişkin açıklaması	447
23.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, AJet'in Gazipaşa-Ankara hattıyla ilgili kararına ilişkin açıklaması	447
24.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Kanal İstanbul'a ve Nuri Cem Ceylan'a ilişkin açıklaması	447
25.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Hacettepe Üniversitesinde yaşananlara ilişkin açıklaması	447:448
26.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Ordu-Giresun Havalimanı'ndan yapılan uçuşlara ilişkin açıklaması	448
27.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Covid-19 yasasına, ağır hasta tutsaklar ile idare ve gözlem kurullarına ilişkin açıklaması	448
28.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, ehliyetlerin yenilenmemesinin nedenine ilişkin açıklaması	448
29.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, 5 Kasım 2002'ye ilişkin açıklaması	449
30.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Adıyaman İsis Otel duruşmasına ilişkin açıklaması	449
31.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 4'üncü Uluslararası Tarsus Festivali'ne ilişkin açıklaması	449
32.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, kronik yoksulluğa ilişkin açıklaması	449:450
33.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon Ortahisar Belediyesi'ne ilişkin açıklaması	450
34.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Gebze Organize Sanayi Bölgesi'ndeki bir fabrikanın işçilerine ilişkin açıklaması	450

- 35.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, 4'üncü Uluslararası Tarsus Festivali'ne, eski Başbakan Bülent Ecevit'in ölüm yıl dönümüne, New York Belediye Başkanlığına seçilen Zohran Mamdani'ye, Sudan'daki iç savaşa, Dünya Adalet Projesinin 2025 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ne göre Türkiye'ye, siyasi saikle ya da talimatlarla yürütülen soruşturmalara, Kartalkaya davasında verilen karara ve İliç'e ilişkin açıklaması 450:452
- 36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'na, LÖSEV'in hastanesine ve üniversitesine; eski Başbakan Bülent Ecevit'in vefatının 19'uncu yıl dönümüne, Ekrem İmamoğlu ve ailesiyle ilgili işleyen sürece, yargıya ilişkin açıklaması 452:454
- 37.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, lösemiye ve çocuklara, 1 Kasım 1928 tarihinde kabul edilen harf devrimine, UNESCO tarafından 15 Aralık'ta Dünya Türk Dili Ailesi Günü ilan edilmesine ilişkin açıklaması 454:455
- 38.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Selahattin Demirtaş'a ve siyasallaşmış yargıya, İmralı'ya gidecek olan komisyona, özgür basına, çocuk yoksulluğuna ve çocuk işçiliğine, on birinci yargı paketine, motokuryelerin sorunlarına ilişkin açıklaması 455:457
- 39.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 3'üncü Genel Başkanları ve eski Başbakan Bülent Ecevit'in 19'uncu ölüm yıl dönümüne, mülakata, Genel Kurulda bugün yapılacak olan HSK üye seçimine ilişkin açıklaması 457:459
- 40.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, eski Başbakan Bülent Ecevit'in ölüm yıl dönümüne, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'na, noter huzurunda gerçekleştirilen 2026 yılı hac kuralarına, "terörsüz Türkiye" sürecine, Türkiye Yüzyılı'na ve Cumhuriyet İttifakı'na ilişkin açıklaması 459:461
- 41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Adana Milletvekili Abdullah Doğru'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 483
- 42.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 489
- 43.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 490
- 44.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 490

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**444**

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, eski Başbakan Bülent Ecevit'in vefatının yıl dönümüne ilişkin konuşması 444

VII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

462:483,483:489,490:492

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, ülkedeki su yönetiminin mevcut durumunun, su kaynaklarının sürdürülebilirliğinin, kuraklıkla mücadelenin, su kullanımındaki verimliliğin ve bakanlıklar ile yerel yönetim politikalarının değerlendirilerek gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 5/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekili tarafından, Tarım Kredi Kooperatiflerinin iştiraki olan GÜBRETAS'ın İran'daki yatırımları başta olmak üzere kurumun genel işleyişi, gübre tedarik zincirindeki kırılganlık, çiftçiye yönelik fiyat politikaları, kamu kaynaklarının etkinliği, ulusal gübre arz güvenliği ve gıda enflasyonuna etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 14/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

462:470

470:476

3.- DEM PARTİ Grubunun, Van Milletvekili Sinan Çiftçiyürek ve arkadaşları tarafından, tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 5/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

476:483,483

4.- CHP Grubunun, Bursa Milletvekili Hasan Öztürk ve arkadaşları tarafından, sahte resmî belge üretiminden kaynaklanan kamusal zararın araştırılması ve sorumluluğu bulunanların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 7/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

483:489,490:491

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 239, 172, 171 ve 188 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 2, 5, 6 ve 7’nci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde gündemin “Seçim” kısmında Anayasa’nın 159’uncu maddesiyle Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu’nun 18 ila 20’nci maddelerine göre Hâkimler ve Savcılar Kurulundan boşalacak olan 1 üyelik için seçim yapılmasına, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ve 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

491:492

VIII.- SEÇİMLER**493***A) HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU ÜYELİKLERİNE SEÇİM**493:497*

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu Maddesi ile 6087 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nun 18 ila 20'nci Maddeleri Uyarınca Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Hâkimler ve Savcılar Kurulu Üyeliği Aday Seçimlerine Dair Raporu (5/7) (S. Sayısı: 238)

493:497

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**498***A) KANUN TEKLİFLERİ**498:514*

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229)

498:514

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**515**

1.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, İsrail'le bağlantılı şirketlerin gemilerinin Türkiye limanlarına giriş-çıkış yaptığı iddialarına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/34928)

515:526

2.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, ABD ürünlerine uygulanan bazı vergilerin kaldırılmasına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/34931)

527:529

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.04'te açılarak beş oturum yaptı.

Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç, Kahramanmaraş'ın ekonomik verilerine, deprem sonrası gelinen noktaya,

Ankara Milletvekili Deniz Demir, Ankara'da yaşanan konut ve kira sorununa,
Erzurum Milletvekili Abdurrahim Fırat, Erzurum'a yapılan kamu yatırımlarına,
İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden;
Kahramanmaraş'tan gelen misafirlere,
ODTÜ'nün değişik fakültelerinde okuyan öğrencilere,
"Hoş geldiniz." denildi.

Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam, yeni ALTAY tankına,
Konya Milletvekili Barış Bektaş, Konya Meram'daki Havzan Tank Taburu arazisine,
Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan, Edirne'nin yol sorununa,

Rize Milletvekili Harun Mertoğlu, İstanbul'da düzenlenecek olan 14'üncü Rize Tanıtım Günleri'ne
ve eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz'a,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'na,
Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, AK PARTİ iktidarının 23'üncü yıl dönümüne,
Samsun Milletvekili Murat Çan, kara yoluyla uluslararası yük taşımacılığı yapan Türk tır şoförlerine,
Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar,
Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara;

On birinci yargı paketine,

Şırnak Milletvekili Mehmet ZekiİRmez, barış umudunun kalıcı hâle gelmesi için atılmasını
istedikleri adımlara,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Gaziantep'te kişi başına düşen nakdî kredi tutarına,
Adana Milletvekili Ayhan Barut, Cumhuriyet gazetesine,
Antalya Milletvekili Aliye Coşar, ilçelerdeki tüketici hakem heyetlerinin kapatılması kararına,
Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, Giresun Liman Köprülü Kavşağı'ndaki dalçık projesine,
Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Amasya'daki sağlık sistemine,
Mersin Milletvekili Ali Bozan, 4 Kasım tarihine,
Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu,
Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla;

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açıklamasına,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Malatya'nın Doğanşehir ilçesinde Çevre Bakanlığı tarafından
resen onaylanan imar planına,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, emeklilik hakları için mücadele eden 20 bin engelli vatandaşa,
Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Aksaray Eski'l'in eski ilçe Millî Eğitim Müdürü İbrahim Kılıçer'e,
Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, Balıkesir Sındırgı'nın afet bölgesi ilan edilmesi talebine,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, Kayseri Kocasinan'ın Yakut Mahallesi'ndeki eski doğumevi
arazisine,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, TÜİK'in dün paylaştığı enflasyon verilerine,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, Gaziantep'teki üvez böceği istilasına ve üreticilerin beklentilerine,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, Batı Şeria topraklarına,

Mersin Milletvekili Perihan Koca, Çorum Sungurlu'nun Karakaya köyünde açılmak istenen taş ocağına,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, fındık üreticisinin sorunlarına,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana'daki Akkuyu Mahallesi 1'inci etap TOKİ konutlarında yaşayan depremzedelerin sorunlarına,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, Balıkesir Sındırgı İlçe Başkanları Servet Akmeşe'nin mesajına, TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarına, zirai don ödemelerine, tarım ve hayvancılık alanındaki problemlere, Mersin'in Akdeniz ilçesinin Eş Belediye Başkanları Hoşyar Sarıyıldız'a ve Nuriye Aslan'a, kayyım uygulamasına, AİHM'in Selahattin Demirtaş kararına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, 2026 yılı bütçesine ve bugün Plan ve Bütçe Komisyonundaki bütçe görüşmelerine katılan Sanayi ve Teknoloji Bakanına,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, 2026 yılı bütçesine, Cumhuriyet İttifakı'na, Sudan'da yaşanan iç savaşa, Gazze'de yaşananlara ve terörsüz Türkiye'ye,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, 4 Kasım 2016 tarihine, ülke ekonomisine, Eş Genel Başkanları Tuncer Bakırhan'ın asgari ücret konusunda yaptığı çağrıya, hazırlanan bütçeye, sanatçılara ve set işçilerine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, AKP'nin iktidara gelmesinin 23'üncü yıl dönümüne, Hazine ve Maliye Bakanının açıklamalarına, Selahattin Demirtaş'a ve kent uzlaşısı davasına,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a, cumhuriyetin 102'nci yıl dönümüne, AK PARTİ iktidarının 23'üncü yıl dönümüne ve 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'ne,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında düzenlenen Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın 2024 yılı harcamalarına ilişkin dış denetim raporlarının inceleme sonuçlarına ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

YENİ YOL Grubunun, 4/11/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 20 milletvekili tarafından, yükseköğretim mezunlarının beyin göçü eğilimlerinin çok yönlü bir biçimde araştırılması, nedenlerinin tespit edilmesi, etki alanlarının analiz edilmesi ve kamu yararı doğrultusunda çözüm politikalarının geliştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 3/11/2025 tarihinde Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, kamuoyuna açıklanan İlk Evim Arsa Projesi kapsamında, üzerinden dört yıla yakın süre geçmesine rağmen hiçbir hak sahibine arsa teslimi yapılamamasının nedenlerinin tespiti, proje sürecinde yaşanan usulsüzlük, gecikme ve mağduriyetlerin ortaya çıkarılması, vatandaşın verilen sözlerin neden tutulmadığının belirlenmesi ve benzer mağduriyetlerin tekrar yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin tespiti amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 4/11/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, 4 Kasım 2016'da HDP'ye yönelik yapılan siyasi operasyonların demokratik siyasette yarattığı tahribatların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 3/11/2025 tarihinde Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Gebze'de çöken 7 katlı binanın nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 4 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, (2/2689) esas numaralı Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 229) görüşmelerine devam edilerek 7'nci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 230) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Alınan karar gereğince, 5 Kasım 2025 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 22.03'te son verildi.

Bekir BOZDAĞ

Başkan Vekili

Yasin ÖZTÜRK

Denizli

Kâtip Üye

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 25

5.11.2025 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3349) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:4.11.2025)

2.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın; Sındırgı İlçesinin Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/3350) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:4.11.2025)

3.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın; Elektronik Haberleşme Kanunu ile Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3351) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:5.11.2025)

4.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in; 7 Kasım Gününün "Motosikletli Kuryeler Günü" Olarak İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/3352) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:5.11.2025)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Anadolu Üniversitesine bağlı işletme ve iktisat fakültelerinin kapatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/35591) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

2.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Çorlu Cezaevinde bulunmakta olan bir mahkumun götürüldüğü hastanede darp edildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35592) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

3.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, vicdani ret hakkının tanınması talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35593) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

4.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Espiye L Tipi Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliyesinin ertelenmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35594) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara Açık Cezaevinin fiziki koşullarının yetersizliğine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35595) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35596) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

7.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35597) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

8.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Kocaeli 2 Nolu F Tipi Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35598) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

9.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, sahte elektronik imza yoluyla gerçekleştirilen usulsüz idari işlemlerin soruşturulmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35599) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

10.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kadın mahkumlara sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35600) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

11.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, genel sağlık sigortası prim borcu olan kişilere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35601) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.10.2025)

12.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, engelli bireylere yönelik hizmetlerin tek çatı altında toplanmasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35602) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

13.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35603) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

14.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, Tip 1 diyabet hastası olan çocuklar için glikoz ölçüm sensörünün SGK tarafından ödeme kapsamına alınmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35604) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

15.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tekstil sektöründe çalışan kadın işçilerin sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35605) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

16.- Bolu Milletvekili Türkler Ateş'in, Bolu'da BAĞ-KUR prim borcu bulunan esnaf ve sanatkarlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35606) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

17.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, SGK Sağlık Uygulama Tebliği'nde yer alan fizik tedavi sürelerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35607) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

18.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, otomatik katılım sistemine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35608) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

19.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'nın Beyşehir ilçesine bağlı İçerişehir Mahallesi'ne bağlı bir bölgenin riskli alan ilan edilmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35609) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.10.2025)

20.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Kanal İstanbul Projesi'ne ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35610) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

21.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Kars'ın Merkez ilçesine bağlı Bozkale köyüne ait mera arazilerinde kum ocağı açılacağı iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35611) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

22.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Bursa'nın Yenişehir ilçesine bağlı Kirazlıyayla Mahallesi'nde faaliyet gösteren bir madencilik şirketinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35612) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

23.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, elektrik dağıtım şirketlerinin denetimine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35613) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

24.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, 2024 yılında faturasını ödeyemediği için elektriği kesilen abone verilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35614) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

25.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Kars'ın Merkez ilçesine bağlı Bozkale köyüne ait mera arazilerinde kum ocağı açılacağı iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35615) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

26.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'de inşa edilen yeni stadyumun ismine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35616) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

27.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'deki bir parkta düzenlenen iftar etkinliklerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35617) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

28.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Denizli'deki KYK yurtlarında verilen yemeklerin kalitesi ve hijyenine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35618) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

29.- Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar'ın, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Bakanlık ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35619) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

30.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, son 5 yılda tutuklanan veya hüküm giyen kolluk personeli sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35620) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.10.2025)

31.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, bireysel silahlı saldırıya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35621) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

32.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur ilindeki çocuk istismarı vakalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35622) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda TİKA ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35623) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

34.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Kanal İstanbul Projesi'ne ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35624) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

35.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, müze ve ören yerlerinde yaşanan güvenlik zafiyetlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35625) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

36.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Konya Teknik Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35626) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

37.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35627) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

38.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Kastamonu Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35628) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

39.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35629) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

40.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35630) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

41.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Erciyes Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35631) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

42.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Erciyes Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35632) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

43.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Erciyes Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35633) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

44.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35634) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

45.- Diyarbakır Milletvekili Berdan Öztürk'ün, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Çukurova Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35635) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

46.- Diyarbakır Milletvekili Berdan Öztürk'ün, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Dicle Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35636) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

47.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Hacettepe Üniversitesinde yemekhanelerde rezervasyon sistemine geçilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35637) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

48.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, sahte diploma ile akademik unvan elde ettiği iddia edilen akademisyenlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35638) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

49.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Adıyaman'da öğretmenlere yönelik düzenlenen bir seminerin ders saatleriyle çakışmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35639) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

50.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, İstanbul Üniversitesi tarafından 20 Ağustos 2025'te gerçekleştirilen bir ihaleye ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35640) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

51.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, akran zorbalığını önlemek için yapılan çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35641) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

52.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, emekli astsubayların özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35642) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

53.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin hastanenin ihmali sonucu hayatını kaybettiği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35643) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

54.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, antidepresan ilaçlarının kullanımında yaşanan artışa ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35644) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

55.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, Tip 1 diyabet hastası olan çocuklar için glikoz ölçüm sensörünün SGK tarafından ödeme kapsamına alınmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35645) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

56.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, sürücü belgelerinin yenilenmesi kapsamında düzenlenen sağlık raporları için ücret alınmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35646) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

57.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi binasının güçlendirilmesi projesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35647) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

58.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, özel hastanelerin denetiminde tespit edilen usulsüzlüklere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35648) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

59.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, son 10 yılda yabancı uyruklu hastalara sunulan sağlık hizmetlerinin toplam bedeline ve tahsilat durumuna ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35649) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

60.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Bakanlık ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35650) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

61.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, anestezi teknikeri istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35651) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

62.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de sağlanan sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35652) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

63.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35653) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

64.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, gıda denetimleri sebebiyle uygulanan idari para cezalarının işletme ölçeğine göre belirlenmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35654) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

65.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, bir işçinin sendika üyeliği nedeniyle görev yerinin değiştirildiği iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35655) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

66.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, orman yangınlarına karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35656) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

67.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir ilindeki içme suyu projesinin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35657) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

68.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, 2022-2025 yılları arasında başlıca tarım ürünlerinde ürün girdi fiyat paritesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35658) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

69.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Kanal İstanbul Projesi'ne ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35659) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

70.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, kahverengi kokarca böceği ile mücadeleyle ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35660) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

71.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Adıyaman'da bulunan Gümüşkaya köyündeki bütün üreticilerinin sorunlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35661) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

72.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Kars'ın Merkez ilçesine bağlı Bozkale köyüne ait mera arazilerinde kum ocağı açılacağı iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35662) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

73.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, kahverengi kokarca böceği ile mücadeleyle ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35663) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

74.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Bolu'da devam eden baraj, gölet ve sulama tesisi projelerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35664) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

75.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, son 5 yılda iflas eden veya konkordato ilan eden şirket sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35665) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

76.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Kanal İstanbul Projesi'ne ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35666) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.10.2025)

77.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Bolu ilindeki karayolu yatırımlarının akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35667) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

78.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, TCDD'nin lokomotif alımı için çıktığı ihaleyle ilgili iddialara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35668) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

79.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, TCDD'nin lokomotif alım ihalesini iptal etmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35669) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

80.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, sahte elektronik imzalarla ilgili sertifika sağlayıcı firmaların sorumluluğuna ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35670) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

81.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, Ardahan'ın Hanak ilçesine bağlı Çat köyünün yol sorununa ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/35671) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.10.2025)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinin giderlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34812)

Adalet Bakanlığı

2.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait bazı araçların başka kuruluşlara tahsis edildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34813)

3.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, bir kişinin yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34814)

4.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Türk vatandaşlığı başvurusu reddedilen bir kişinin yaşadığı mağduriyetin giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34815)

5.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, İzmir Kadın Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34816)

6.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, hasta bir mahkumun sağlık muayenesi sırasında kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34817)

7.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 1993 yılında Muş'un Altınova ilçesinde yaşanan bir olayla ilgili dava sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34818)

8.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, bir vali yardımcısıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34819)

9.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Kırşehir S Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34820)

10.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34821)

11.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir kişinin yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34822)

12.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, son üç yılda suça sürüklenen çocuklarla ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/34823)

13.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Adli Tıp Kurumunun Adalet Bakanlığına bağlı olmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34824)

14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sakarya 1 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34825)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Maltepe 1 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34826)

16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karatepe Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34827)

17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Metris R Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/34828)

18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir Buca Cezaevindeki bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34829)

19.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Batman T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34830)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34831)

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Aksaray T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34832)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Mardin'in Artuklu ilçesinde bir kişinin öldürüldüğü olayla ilgili yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/34833)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bolu Gerede Açık Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34834)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ardahan T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34835)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Devrek Açık Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34836)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzincan Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34837)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Aksaray T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34838)

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara 4 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34839)

29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ümraniye T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/34840)

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gaziantep L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34841)

31.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Düzce T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34842)

32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34843)

33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri Çocuk ve Gençlik Kapalı Cezaevinde bulunan bir çocuğun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34844)

34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzurum H Tipi Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ve yargılanma sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34845)

35.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34846)

36.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Bakanlık tarafından yapılan bir ankete ilişkin yazılı soru önergesi (7/34847)

37.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/34848)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

38.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 2025 yılı Sosyal ve Ekonomik Destek ödemesi verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34849)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

39.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, İstanbul'da çalıştığı işyerinde hayatını kaybeden Moldova uyruklu bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/34850)

40.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesinde bulunan TOKİ konutları için yapılan zemin etüt raporlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34851)

41.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/34852)

42.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, kadınların sigortalılıktan önceki doğumları için de doğum borçlanmasından yararlandırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34853)

43.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, emekli ve asgari ücretlilerin gelir düzeyinin iyileştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34854)

44.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de yabancı uyruklu işçiler çalıştıran bir fabrikaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/34855)

45.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, vakıf üniversitesi öğrencilerinin İŞKUR Gençlik Programı'na dahil edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34856)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

46.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Adana'nın Yüreğir ilçesinde gerçekleştirilen bir toplu konut kura çekimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34857)

47.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Diyarbakır'da bulunan Sarım Havzası'nda yürütülmesi planlanan maden projesinin Batman'ın içme suyu kaynaklarına olası etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34858)

48.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'da faaliyete geçmesi planlanan maden sahalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34859)

49.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında yıkılan tescilli yapılara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34860)

50.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde bulunan Kirazpınar Mahallesi'nde bildirilen kokunun kaynağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34861)

51.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Isparta'nın Sütçüler ilçesinde bir mermer ocağının çevreye zarar verdiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34862)

52.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Şanlıurfa'nın Birecik ilçesine bağlı Hacinebi köyünün içme suyunda koku olduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34863)

53.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, İstanbul'un Şile ilçesindeki Karabeyli Mahallesi'nde yapılması planlanan kalker ocağı ve kırma eleme tesisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34864)

Dışişleri Bakanlığı

54.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, 2025 yılında yapılan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu toplantısına katılan Türk heyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34865)

55.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Türkiye'den yapılan Schengen vizesi başvurularının kabul oranlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34866)

56.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Gazze'ye insani yardım götüren bir filo yapıldığı müdahaleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/34867)

57.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2025 yılının Temmuz ayında İran'da gözaltına alınan üç Türk vatandaşına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34868)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

58.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, ABD merkezli şirketlerle yapılan LNG tedarik anlaşmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34869)

59.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, ABD ile imzalanan LNG tedarik anlaşmasına aracılık edecek şirkete dair iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34870)

60.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Şavşat ilçesinde bir köydeki madencilik faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34871)

61.- Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın'ın, Eskişehir'in Beylikova ilçesinde keşfedilen nadir toprak elementlerinin işlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34872)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

62.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkari'de amatör futbol kulüplerine sağlanan desteklerle ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34873)

63.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, bir futbol kulübüne kesilen para cezasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34874)

64.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak ilindeki KYK yurtlarının kapasitelerine ve internet altyapılarının durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/34875)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

65.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, GRECO'nun Türkiye'ye yönelik raporlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34876)

66.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakan'ın bir açıklamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34877)

67.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, ABD ile imzalanan LNG tedarik anlaşmasına aracılık edecek şirkete dair iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34878)

68.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bir holdingin Rusya'daki mal varlığına el konulmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34879)

69.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, TÜİK'in enflasyon hesaplamalarında kullandığı mal ve hizmet fiyatlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34880)

70.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, bireysel kredi kartı borçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34881)

71.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, madeni paraların basım maliyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34882)

72.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, madeni paraların basım maliyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34883)

İçişleri Bakanlığı

73.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, FETÖ/PDY ile mücadeleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/34884)

74.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2019 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından kiralananan araçlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34885)

75.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait bazı araçların başka kuruluşlara tahsis edildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34886)

76.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 20 Eylül 2025 tarihinde Artvin'in Borçka ilçesinde yaşanan sel ve heyelan sonrası mağduriyetin giderilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34887)

77.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Murgul ilçesine bağlı köylerde yaşanan altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/34888)

78.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de yoğun yağışların yaşandığı dönemlerde olası afetlere karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/34889)

79.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da orta hasarlı binası için güçlendirme kredisine başvuran depremzede sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34890)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

80.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir Bakan yardımcısı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34891)

81.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'da gerçekleştirilen bir toplantıya ilişkin yazılı soru önergesi (7/34892)

82.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır'daki Gazi Köşkü Anıtı ve çevresinde bakım ve altyapı çalışmaları yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34893)

83.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türkiye Kültür Yolu Festivallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34894)

84.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Bakanlık ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/34895)

Milli Eğitim Bakanlığı

85.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Diyarbakır'da bulunan bir kolejde Türk Dil Bayramı kapsamında gerçekleştirilen bir etkinliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/34896)

86.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, kapatılan üniversite kulüplerine ve topluluklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34897)

87.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, zorunlu eğitim süresinin kısaltılacağı yönündeki iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34898)

88.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2025-2026 eğitim öğretim yılında basılan yabancı dil ders kitaplarının dağıtımında yaşanan gecikmeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/34899)

89.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde kullanılamaz hale gelen okul binalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34900)

90.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2025 LGS sınavıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34901)

91.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ek ders ücreti ödeme günü olarak sabit bir tarih belirlenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34902)

92.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda İstanbul Üniversitesi ile ilgili yaptığı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/34903)

93.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda İstanbul Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/34904)

94.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Sayıştayın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Boğaziçi Üniversitesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/34905)

95.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştas'ın, Erzurum'un Hınıs ilçesinde bulunan KYK yurt binasının depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34906)

Milli Savunma Bakanlığı

96.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İsrail'in Doğu Akdeniz'deki Türkiye aleyhine askeri faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34907)

97.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, KAAAN savaş uçaklarının üretimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34908)

98.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, KAAAN savaş uçaklarının üretimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34909)

99.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, KAAAN savaş uçaklarının üretimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34910)

Sağlık Bakanlığı

100.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa'da Kamu Hastaneleri Hizmetleri Başkanlığına atanan bir kişinin makam odasından Atatürk portresini kaldırdığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34911)

101.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Bursa'daki kamu hastanelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34912)

102.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34913)

103.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, trans yağ tüketimiyle çeşitli hastalıklar ve bunların sebep olduğu ölümler arasındaki bağlantıya ilişkin yazılı soru önergesi (7/34914)

104.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Samandağ Devlet Hastanesinde yaşanan uzman hekim eksikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34915)

105.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sağlık meslek lisesi mezunlarının atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34916)

106.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, SCA hastalığının tedavisi için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/34917)

107.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Siirt'teki tıbbi atıkların sterilizasyon işlemlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34918)

108.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Pınarbaşı Devlet Hastanesinin ana giriş kapısının açılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34919)

Tarım ve Orman Bakanlığı

109.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Et ve Süt Kurumu tarafından ithal edilen karkas etlerin marketlere dağıtımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34920)

110.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, küresel toprak kirliliği çalışmasının Türkiye'ye yönelik bulgularına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34921)

111.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, hayvancılık sektörünün sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34922)

112.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, yumurta fiyatlarındaki artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/34923)

113.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'taki çiftçilerin kuraklık desteği ve tarımsal kredi borçlarının ertelenmesi olanaklarından faydalanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34924)

114.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Gürcistan'da inşa edilen Kırnati Barajı'nın Artvin'in Borçka ilçesine bağlı Muratlı köyünde yarattığı mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/34925)

115.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, son 5 yılda ithal edilen büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34926)

116.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'de bulunan Karagöz Sulama Tesisi'nin altyapısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34927)

Ticaret Bakanlığı

117.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, KAAN savaş uçaklarının üretimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34929)

118.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Muratlı Sınır Kapısı'nın açılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34932)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

119.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul'un Gaziosmanpaşa ilçesinde KGM'ye ait bir arazinin özelleştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34933)

120.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, THY ile ABD menşeli bir firma arasında yapılan uçak alım anlaşmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/34934)

121.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Zafer Havalimanı için verilen yolcu garantisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/34935)

122.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Çukurova Uluslararası Havalimanı ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/34937)

5 Kasım 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Nevşehir'in merkez mahallelerinden ve köylerinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Şu anda Nevşehir merkez mahallelerinden ve köy muhtarlarından bir grup Genel Kurulumuzu izlemektedir; kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, İzmir'in yerel sorunları hakkında söz isteyen İzmir Milletvekili İbrahim Akın'a aittir.

Sayın Akın, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve değerli halkımız; bugün sözlerime başlamadan önce sevgili Selahattin Demirtaş hakkında verilmiş olan AİHM kararının 3'üncü kez "hukuk dışı, adalet dışı olduğu" ifadesine bağlı olarak yaşanan tartışmalara bir son vermek gerektiğini düşünüyorum ve Adalet Bakanlığını göreve çağırıyorum. Bir an önce sevgili Selahattin Demirtaş'ın ve aynı pozisyonda olan diğer siyasi tutsakların bırakılması için gerekli çabaların sarf edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Daha fazla bunun sürdürülmesinin aslında sürecin aynı zamanda belirsizliğe, hukuksuzluğa, adaletsizliğe sevk edilmesi anlamına geldiğini ifade ediyor ve sürecin geleceği açısından da bunun kıymetli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Evet, bir başka konu, gerçekten konuşmak istediğim konu İzmir'in yerel sorunları ancak, maalesef, yerel sorunları konuşurken ülkenin içinde bulunduğu durumdan bağımsız olmadığını, her yerel sorunun aynı zamanda Türkiye'nin ortak sorunu olduğunu, bir sistem sorunu olduğunu, bir rejim sorunu olduğunu ifade etmek istiyorum. Ancak bu kadar otoriterleşmiş, otokratik hâle gelmiş bir sistemin sürdürülmesinin mümkün olmadığını da ifade etmek isterim. Bunun en somut örneklerinden bir tanesi geçen seçimlerde Kıbrıs'ta ve en son da Amerika'nın neredeyse kalbi olan New York'ta gerçekleşti ve New York'ta, yerel seçimlerde, Trump'ın bütün çabalarına rağmen bir belediye başkanı ki o belediye başkanı bütün ötekilerin temsilcisiydi ve kazanmış oldu. Buradan kutluyorum. Evet, dünyada sadece otoriter rejimler gelişmiyor, aynı zamanda muhalefetin ve ötekilerin de sözünün kıymetli olduğu ve iradesinin geçerli olduğu gösterilmiş oluyor. Buradan tekrar selam olsun.

Gelelim asıl konuşmak istediğim konuya. Evet, İzmir, maalesef, hem iktidarın hem de yerel yönetimin büyük ölçüde olumsuz yaklaşımları sebebiyle neredeyse güç savaşları altında eziliyor ve kötülük yapıyor. İzmir'in buna yakışmıyor olduğunu ifade etmek istiyorum.

Birkaç konuyu özellikle başlık olarak ifade etmek istiyorum: Birinci konu, İzmir deprem bölgesi ve kentsel dönüşümün çok yoğun olduğu yerlerden bir tanesi ancak İzmir'de 2020 yılında gerçekleşen bir deprem sonrası yaklaşık 117 yurttaşımızı kaybettik. O gün 1.034 tane bina hasar gördü ve bu binalar şu anda, maalesef, hâlâ yapılabilmiş değil ve bu binalar için sürdürülen çabalar çok kıymetliken en son İzmir'de bir kooperatifler davası gerçekleşti ve bu dava vasıtasıyla neredeyse İzmir halkının dayanışma içerisinde, birlikte ortak geleceğini ifade etmek isteyen ve kentin bütün dinamiklerinin ortak ihtiyacını karşılamak üzerine kurulan kooperatifçiliğe karşı bir savaş açılmış gözüküyor. Kooperatifçilik bizim açımızdan değerlidir ve kıymetlidir çünkü bunun için söylüyorum: Kooperatif vasıtasıyla yapılan üretimler İzmir'de birçok kentin yeniden yapılanmasında önemli olmuştur, Türkiye'nin birçok kentinde de böyledir ve Avrupa'nın birçok şehrinin yüzde 56'sı kooperatifler vasıtasıyla konut üretimi yapmaktadır. İzmir'de 1 milyon civarında konut var; bu konutların yaklaşık 550-600 bin civarı maalesef depreme dayanıklı değil ve bu konutların yenilenmesi gerekiyor ancak bunun karşısında mevcut rejim ve şu andaki merkezî sistem sadece TOKİ vasıtasıyla bir tarz üretim yapıyor yani aslına bakarsan konut üretmeye çalışıyor ama bu, tamamen piyasanın ihtiyacına göre piyasalaşmış bir anlayışla yapılıyor. İzmir'deki kooperatif mantığı şu çerçevede yapılmıştı: İzmir'de bütün insanların bir araya gelerek yapmaya çalıştığı konut çabasını ortaklaştırmak ve en az maliyetle insanlara konut vermek için yapılmıştı ancak bu bir dava konusu hâline geldi. O kadar ilginç ki bu davada yargılanan kooperatiflerin hepsi çıkarıldı ama sadece o günkü Belediye Başkanı ve sekreter tutuklu ve bu arkadaşlarımız hâlâ cezaevinde. Ben buradan artık bu siyasi kararların bir an önce durdurulmasını, Tunç Soyer başta olmak üzere diğer tutukluların serbest bırakılmasını istiyorum ve bu arzumuzu ortak olarak ifade etmekte fayda var diye düşünüyorum.

İkinci konu, Körfez konusu. Şimdi, Çevre Bakanlığı, İzmir Büyükşehir Belediyesini sürekli denetlerken ceza vermekten başka bir iş yapmıyor ancak İzmir Belediyesi de kentin bütün ortak aklıyla bir devamlılık içerisinde bu süreci yönetme konusunda maalesef başarısız ve geline aşamada Körfez konusu neredeyse İzmir'de artık tahammül edilemez hâle gelmiş durumda. Önce kil dökerek oradaki kokuyu götürmeye çalıştılar, bu olmayınca, şimdi Çevre Bakanlığının talimatıyla İzmir Körfezi'ndeki kirliliği alıp Foça'ya, açık denize bırakmak istiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akın, lütfen tamamlayın.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Bu ne demek biliyor musunuz? Aslında, kirliliğinizi aynı zamanda denize atmak demek. Biz şunu iddia ediyoruz: İzmir'in kirliliği sadece İzmir'den kaynaklanmıyor; Uşak'tan başlayarak, Gediz Nehri'nin tamamının, 4 tane ilin kirliliği Körfez'e atılıyor ve bu Çevre Bakanlığının sorumluluğunda. Bu önlenemezse yani denize akıtılan kirlilik önlenemezse İzmir Körfezi'nin temizlenmesi mümkün değil. Buradan sesleniyoruz: İş birliği içerisinde bu sorunu çözmekten başka çare yoktur, kirliliği önlemekten başka da çözüm yoktur.

Diğer konu, su konusu. Dünya gerçekten inanılmaz bir su kriziyle karşı karşıya. Öyle görünüyor ki önümüzdeki yıllarda bir su savaşıyla karşı karşıya kalacağız. Dolayısıyla, İzmir'in suyunun yaklaşık yüzde 95'i yer altından çekiliyor. Ama gerekçesi nedir biliyor musunuz? Çamlı Barajı'nı kullanamıyoruz; hemen tepemizde, 15 kilometre yukarısında Çamlı Barajı var, kullanamıyoruz. Neden? Oradaki bir maden şirketinin, altın şirketinin yaptığı faaliyetten dolayı. Ancak nereden alıyoruz suyu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akın, teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Teşekkür ederim, sağ olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Türkiye’de basın özgürlüğü ihlalleri hakkında söz isteyen Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer’e ait.

Sayın Çakırözer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer’in, Türkiye’de basın özgürlüğü ihlallerine ilişkin gündem dışı konuşması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle 3’üncü Genel Başkanımız, Türk milletinin Karaoğlu’nı ve Kıbrıs fatihi merhum Başbakan Bülent Ecevit’i ölüm yıl dönümünde minnetle anıyoruz.

Sayın milletvekilleri, Türkiye basın özgürlüğü ve halkın haber alma hakkı alanında en karanlık dönemlerinden birini yaşıyor. Halka gerçekleri anlatmak için yayın yapan televizyon kanallarını, iktidar sopası RTÜK’ün sansürü yetmiyor, şimdi de hukuksuz kayyumlarla karartıyorsunuz. Bakın, bugün iktidar resmen televizyon kanallarına çökmüş durumda; evet, çökmüş diyorum çünkü tamamen hukuksuzluk var ortada. 15,5 milyon kişinin Cumhurbaşkanı adayı ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu’nu özgür bırakmamak için yeni bir casusluk davası oluşturduunuz. Tele1 Genel Yayın Yönetmeni Merdan Yanardağ ve Necati Özkan’ı da bu dosyaya eklediniz. Ne İmamoğlu’na ne Özkan’a ne de meslektaşımız Merdan Yanardağ’a bu çamur asla yapışmaz. Yapışmaz ama değerli arkadaşlarım, siz ne yaptığının farkında mısınız? Ortada mahkeme kararı yok; bırakın kararı, Merdan Yanardağ hâkim karşısına dahi çıkmamış; daha gözaltındayken kalkıp milyonların izlediği Tele1’e kayyum atadınız, penguen yayıncılığını başlattınız. Merdan Yanardağ kanalın sahibi değil. İşte CNN’e ya da Sabah’a ya da Yeni Şafak’a “Genel yayın yönetmeni ya da başyazar hakkında bir soruşturma var.” diye el konulmaya kalksa ne dersiniz? Elinizi vicdanınıza koyun, düşünün; yapılan, hukuk dışı bir yöntemle televizyon kanalını ele geçirmektir. Benzer biçimde Flash TV’ye “Aman Halk TV almasın.” diye el koydunuz ama sonunda işte, bakın, 150 basın emekçisini işsiz bıraktınız.

Öte yandan, Türkiye’nin en büyük medya patronu -bu iktidar- TMSF durumunda. İşte Habertürk, Show Tv, HT Spor, Bloomberg ve diğer kuruluşlara kayyum atadınız. Madem yeni patronları hakkında aylardır, yıllardır süren soruşturma vardı, niye koskoca medya grubunu sattırdınız o zaman? Ciner Holdingden Can Holdinge satış sırasında bu devletin MASAK’ı, bu devletin istihbaratı yok muydu? Niye bile bile aldıldınız sonra da el koydunuz? Adam hâkim karşısında “Devlet büyüklerinin yönlendirmesiyle aldım. Yönetimi onların yönlendirmesi ve onayıyla kurdum.” dediğinde niye çıkıp tek söz söyleyemiyorsunuz?

Sayın milletvekilleri, medya kuruluşlarına yapılan operasyonların amacı bellidir. Türkiye’de basın özgürlüğünü, çok sesliliği ve halkın gerçekleri öğrenme hakkını engellemektir. Kayyum uygulamaları hem haber alma hakkımızı elimizden almakta hem de yayın kuruluşları bir bir yok edilirken yüzlerce gazeteci de işsiz, güvencesiz kalmaktadır. Bu hukuksuz kayyum uygulamalarına derhâl son verilmeli. Tele1 televizyonu çalışanlarına, izleyicilerine teslim edilmelidir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye’de gazeteciler ya öldürülerek ya da zindana atılarak susturuluyor. İşte, ranta, talana karşı cesurca kalemiyle, belgeseliyle mücadele veren Hakan Tosun İstanbul’un ortasında darbedilerek öldürüldü. Ailesi, bizler hâlâ soruyoruz: Kim, neden öldürdü? Milyonların izlediği gazeteci Fatih Altaylı bugün tam yüz otuz beş gündür hukuksuzca tutuklu, yarattığınız baskı nedeniyle derin bir sessizliğe gömülmüş durumda. Furkan Karabay, Perihan Erkinç tutkuyla, heyecanla görevini yapan gencecik gazeteciler; mesleklerini yaptıkları için aylardır zindandalar. Ekim

ayında 60 gazeteci, haberi için hâkim karşısındaydı; her ay aynı tablo. T24 Muhabiri Asuman Aranca 3 ödüllü Sinan Ateş haberi nedeniyle hapis cezası aldı. Haberin haberini yapan BirGün yöneticileri cezalandırıldı. Gazeteciler saldırı, tehdit ve engellemeler altında habercilik mücadelesi veriyor. Amaç nedir? Bu topluma haberin, gerçeklerin ulaşmasını engellemek. İşte, RTÜK üyesi Tuncay Keser'in raporu: 2025 yılında RTÜK toplam 52 cezanın 44'ünü Sözcü, Tele 1, Halk TV'ye kesmiş, sadece bu 3 kanala yirmi beş gün yayın durdurma, 26 kez program durdurma ve 22 milyon lira idari para cezası verilmiş. Bu kanallar ne diye hedefte ben söyleyeyim: Gerçekleri haber yapıp iftiraları hakikatle çürüttükleri için 19 mart darbecilerinin hedefi durumundalar. Buradan bir kez daha hatırlatmak isterim ki herkesin bildiği, tanıdığı Merdan Yanardağ'dan, Necati Özkan'dan, milyonların teveccühünü kazanmış Ekrem İmamoğlu'ndan casus çıkmaz, çıkarılamaz. Casus arayanlar önce dönüp aynaya baksınlar. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çakırözer, lütfen tamamlayın.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de ekonomi düzelsin, yoksulluk bitsin istiyorsak önce demokrasiyi, önce hukuk devletini getirmek durumundayız. Ülkemizde basın özgür olmadan demokrasi olmaz, demokrasi olmadan basın özgürlüğü olmaz. Buradan her türlü baskıya, kayyuma, sansüre, karartmaya rağmen hepimizin, 86 milyonun haber alma hakkına sahip çıkan tüm gazeteci meslektaşlarıma ve yayın kuruluşlarına Cumhuriyet Halk Partimiz adına dayanışma duygularımızı iletiyorum. Kimse umutsuzluğa kapılmasın. Bu hukuksuzluklara, bu karanlığa karşı demokrasiye, hukuk devletine, adalete, hak ve özgürlüklere ve en başta da basın özgürlüğüne sahip çıkmaya bizler devam edeceğiz.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çakırözer, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı üçüncü söz, İstanbul'da yapılan Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Büşra Paker'e aittir.

Sayın Paker, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- İstanbul Milletvekili Büşra Paker'in, İstanbul'da yapılan Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi'ne ilişkin gündem dışı konuşması

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bundan tam yirmi üç yıl önce, 3 Kasım 2002 tarihinde milletimizin iradesiyle demokrasimizin dönüm noktalarından birini yaşadık. O tarihi günü demokrasimize yaşatan ve AK PARTİ iktidarlarına güvenen tüm vatandaşlarımıza teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum. O gün milletimiz vesayet odaklarına karşı iradesine sahip çıkarak yeni bir dönemin kapıları aralandı; güçlü, kararlı ve vatandaşlarıyla bütünleşmiş bir iktidarın temelleri atıldı. Bizler o günden bu yana “Milletle efendi olmaya değil, hizmetkâr olmaya geldik.” şiarıyla hareket ettik. Türkiye'yi her alanda büyütmek, kalkındırmak, şehirlerimizi modern, yeşil ve yaşanabilir hâle getirmek için gece gündüz çalıştık. Geçtiğimiz cumartesi günü de İstanbul'da büyük hizmet yolculuğumuzun en anlamlı adımlarından birine hep birlikte şahitlik ettik. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız ve TOKİ Başkanlığımızın öncülüğünde birçok meydan, etkinlik ve buluşma alanı barındıran Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi'nin açılışını gerçekleştirdik, kadim İstanbul'umuza yakışan bir eseri hayata geçirdik. Bu eser, vatandaşlarımızın hayatını güzelleştirmek

ve huzuru erişilebilir kılmak amacıyla AK PARTİ'mizin insan odaklı şehircilik anlayışını ortaya koymaktadır, Türkiye Yüzyılı vizyonumuzun ve milletimize duyduğumuz sorumluluk bilincinin en somut göstergelerinden biridir. Atatürk Havalimanı Millet Bahçemiz 1 milyon 215 bin metrekare yeşil alanı, 28 bin kişilik etkinlik çayırı, yürüyüş ve bisiklet yolları, spor sahaları, çocuk oyun alanları ve pek çok sosyal donatısıyla İstanbul'un yeni nefes alanı olmuştur. Ayrıca, 72 bin metrekarelik 2 külliye binasında sergi salonları, atölyeler, aşevleri, lokantalar, çarşılar, kütüphaneler; rekreasyon alanlarında ise Sarayburnu, Süleymaniye, Fatih, Yavuz Selim, Edirnekapı, Kocamustafapaşa, Çemberlitaş'ı temsilen 7 tepe yer almaktadır. Bahçenin ortasından geçen 2,5 kilometrelik Ab-ı Hayat Deresi doğayla iç içe bir yaşamın simgesi olarak İstanbul'umuza yeni bir soluk kazandırmıştır.

Sayın milletvekilleri, millet bahçemizin en dikkat çeken kısmı ise afet toplanma alanı olmasıdır. 165 binden fazla kişinin barınabileceği, 9 ayrı noktadan ulaşım imkânı sağlanan afet toplanma bölümünde hastane, aşevi, hangar binası, su deposu, rüzgâr ve güneş enerjisi santrali ile ihtiyaç alanları bulunmaktadır. Afetlere karşı aldığımız tedbirler ve İstanbul'umuzun deprem gerçeğine karşı mücadelemiz vaatle değil, icraatla devam etmektedir. Biz bu eserleri ülkemize kazandırırken bazı kesimler gurur duymak yerine eser ve hizmet siyasetimize ket vurmaya çalıştı. "Buraya binalar dikilecek." dediler, yanıldılar. "Her yere betonlar dökülecek." yalanını söylediler ama kimseyi inandıramadılar. "Bu alana oteller yapılacak." iftirasıyla yeşil vatani kullanarak ağaçlar üzerinden algı operasyonuna giriştiler, başaramadılar. "Gazi Mustafa Kemal'in ismini kaldıracaklar." dediler ancak bugün ülkemizin en büyük millet bahçesi "Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi" ismiyle açılmış oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yaparsa AK PARTİ yapar.

BÜŞRA PAKER (Devamla) - Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde yorulmadan, hız kesmeden eser ve hizmet siyasetine devam ediyoruz. En güzel cevaplardan birini İstanbul'umuzun göz bebeği hâline gelecek olan millet bahçesiyle verdik.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Atatürk Orman Çiftliği'nin 500 dönüm arazisini önceki dönem -Fahrettin Koca- Sağlık Bakanına verdiniz.

BÜŞRA PAKER (Devamla) - Atatürk Millet Bahçesi hem İstanbul'umuzun hem de ülkemizin emeğini, enerjisini ve hayır duasını bir araya getiren bir siyasi hareketin eseridir; yalnızca bir tanesidir.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 500 dönüm arazi... Sağlık Bakanı olmadan önce istedi, alamadı ama Sağlık Bakanı olduktan sonra 500 dönüm araziye resmen çıktı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Niye itiraz ediyorsun, neyine itiraz ediyorsun, hizmete karşı mısın? Kiskanma!

BÜŞRA PAKER (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugüne kadar 81 ilimizde 86 milyon 560 bin metrekare yeşil alana sahip 313 millet bahçesini vatandaşlarımızın hizmetine sunduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Tabii, millet koca yeşil alanları yiyip içecek, oradan doycak; oradan çocuklarını okula gönderecek, oradan aç çocukların karnı doycak!

BAŞKAN - Sayın Paker, lütfen tamamlayın.

BÜŞRA PAKER (Devamla) - Ayrıca, 45 milyon metrekareyi aşan alanda 231 millet bahçemizin yapımına da devam ediyoruz.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Beykoz'daki yeşil alanı verdiğiniz yetmedi, en son, Atatürk Orman Çiftliği'nin 500 dönüm arazisini Fahrettin Koca'ya tahsis ettiniz.

BÜŞRA PAKER (Devamla) - Sadece İstanbul'da 34 millet bahçemizi tamamladık, 22'sinde de inşayı sürdürüyoruz. Biz AK PARTİ olarak sadece bu eserlerle bugünümüze değil, yeşil vatanımızı gelecek nesillerin emaneti olarak gördüğümüz için hizmet ediyoruz.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Onun için mi tarihi havalimanını yıktınız, açtınız?

BÜŞRA PAKER (Devamla) - Sayın Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla 11 Kasım'da 81 ilde “Şahidimiz toprak, imzamız vatan, sevdamız yeşil vatan.” diyor, Milli Ağaçlandırma Günü'nde fidan sahipleniyor, toprakla buluşturuyoruz çünkü her zaman inandığımız gibi bugünün yeşil vatan seferberliği geleceğe nefes olacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, buradan bir çağrıda bulunmak istiyorum: Hangi görüşten, hangi partiden olursak olalım tüm milletvekillerimizi, İstanbullu komşularımızı ve tüm vatandaşlarımızı bu muhteşem millet bahçemizi ziyaret etmeye davet ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Paker...

BÜŞRA PAKER (Devamla) - Gelin, görün, millet bahçesini yaşayın; inanın seveceksiniz, inanın gurur duyacaksınız. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Paker, teşekkür ediyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Büşra Paker'in yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, teşekkür ederim Başkanım.

Avrupa'nın en modern, en güzel havaalanını pistlerini vahşi bir saldırganlıkla yıkıp bir otlak hâline getirmenin övünülmesini burada yaşadık.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Avrupa'nın en modern İstanbul Havalimanı, Atatürk değil, Atatürk Havalimanı değil; yalan söyleme!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bakalım, Avrupa'da benzer şehirlerde durum nedir: Örneğin, Londra'nın 10 milyon nüfusu var, Londra'da 6 tane havalimanı var; Heathrow, Stansted, London City, Gatwick, London Luton, London Southend. Paris'in 12 milyon nüfusu var, 4 tane havalimanı var; Charles De Gaulle, Orly, Le Bourget, Beauvais. Yani Paris'te 4 tane, Londra'da 6 tane havalimanı varken, onun birinin nüfusu 10 milyon, birinin nüfusu 12 milyonken 16 milyonluk kentte Atatürk Havalimanı gibi Avrupa'nın en modern havalimanını yık...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - ...koskoca İstanbul'u 2 havalimanına mahkûm et, orayı, en modern havalimanını bir otlak hâline getir, sonra da bununla övün. Biz buna ancak “AKP kafası.” deriz. (CHP sıralarından alkışlar)

Atatürk'ün adına gelince, eğer Atatürk'ün adına saygı duyuyorsan “İstanbul Yeni” değil “İstanbul Atatürk Havalimanı” koyacaktın ama onu “İstanbul Yeni” yaptın. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Atatürk Havalimanı çalışırken koyamam, hâlâ çalışıyor Atatürk Havalimanı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - “2 ayyaş.” dediklerinizle nasıl bir ilişki içerisinde olduklarınızı biliyoruz, o cumhuriyet treninden siz ineceksiniz, o tren devam edecek. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ederim.

Biraz evvel, gerçekten çok güzel bir sunumda bulunan milletvekilimizi, yapılan hizmetleri, Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi'ne ilişkin detaylı değerlendirmeleri aslında hepimizin sevinçle, hayranlıkla dinlemesi lazım.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Niye, niye, niye?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ancak burada yapılan hizmetleri “otlak” diyerek küçültmeyi ve Türkiye'nin en büyük millet bahçesine buradan dil uzatmayı yakıştıramadığımı ifade etmek istiyorum. Bu bir vizyon meselesi. Daha önce “Sabiha Gökçen Havalimanı'na kim inecek?” deniliyordu “Hangi uçak inecek?” deniliyordu; biz oraya 2'nci pisti kazandırıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Aynı anda, bu konuda dünyanın en modern havalimanı ve yeni İstanbul Havalimanı'yla dünyaya büyük bir şaheser kazandırdık. Bütün yarışmalarda 1'incilikle ipi göğüsleyen İstanbul Havalimanı'yla ilgili de burada çok sözlere şahit olduk. “Burada uçak uçmayacak. Bulgaristan hava sahası ihlal edilecek, orayı çalıştıramayacaksınız.” diye ithamlarda bulunulmuştu, bunu ifade edenler vardı ama bugün en modern havalimanı olarak en fazla yolcunun taşındığı bir havalimanına dönüştü.

Atatürk Havalimanı da fonksiyonunu icra ediyor; hem şehir parkıyla, millet bahçesiyle hem de oraya kurduğumuz bin yataklı acil durum hastanesiyle beraber şehrimize, ülkemize hizmet etmeye devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Cumhuriyet Bayramı'nda açtığımız İstanbul Havalimanı bugün “dünyanın 1 numarası” olarak literatüre geçmiştir.

BAŞKAN - Peki.

Sayın Akbaşıoğlu, iki dakika süre veriyorum, siz de süreyi doldurdunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bununla ortak bir sevinci yaşamamız lazım diye düşüncemi paylaşıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Günaydın, buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Akbaşıoğlu'nun iki dakikayı aşan konuşması üzerinden katılabildiğim yalnızca bir tarafı var, o da “Bu işler vizyon meselesi.” demesidir. Gerçekten bu işler vizyon meselesi. Yani lafı kalabalığa boğmadan, bağırmadan, çağırmadan sakince şu soruya cevap vermemiz lazım: 10 milyon nüfuslu Londra'da 6 tane havalimanı var, 12 milyon nüfuslu Paris'te 4 tane havalimanı var; Londra'da ve Paris'te kent plancıları, şehir plancıları yok, bizim bu AKP kafası her şeyi iyi biliyor(!) Yahü arkadaş, çok açık soru soruyorum sana. Atatürk Havalimanı gibi Türkiye'nin en modern havalimanını yıkıp da yerine otlak yapacağına Türkiye'nin meralarını, çayırılarını betonlaştırma. (CHP sıralarından alkışlar) Sen gördüğün her şeyi betona çevirdin bu memlekette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Dolayısıyla, bunlar bağırarak olmaz dostum, bunlar bağırarak olmaz, sakince cevap vermemiz lazım.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, son kez uzatıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yapılanı yıkmak ancak sizin yapabileceğiniz bir şeydir. O Atatürk Havalimanı en modern havalimanıydı, yerine şimdi millet bahçesi var diye övünüyorsunuz. Oysa millet bahçesi yapılabilecek çok yer vardı. Yalnızca niye yaptığınızı söyleyeyim: Siz o İstanbul Havalimanı'nda verdiğiniz uçuş garantileri üzerinden birilerini zengin etmeye çalışıyorsunuz ve bu nedenle maalesef orayı mahvettiniz.

Bir kere daha söyleyeyim: Eğer, Atatürk'ün adına saygı duysaydınız “Yeni Havalimanı” gibi hiçbir kimliği olmayan bir havalimanı adı koymak yerine yıktığınız havalimanının adını oraya taşırdınız ama onu bile yapamazdınız. Dolayısıyla, bütün bunlar vizyon meselesidir, cumhuriyete saygı meselesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Taşıyamayız. Atatürk Havalimanı çalışırken ismini taşıyamazsınız, uçuş kurallarına aykırı. Bilgi eksikliği de bu kadar olmaz ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

4.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hakikaten gerçekleri hepimizin kabul etmesi lazım, burada gerçek dışı beyanlarda bulunmamak lazım. Atatürk Havalimanı'nın yıkıldığı falan yok, Atatürk Havalimanı fonksiyonel bir şekilde devam ediyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Atatürk Havalimanı yıkılmamış arkadaşlar, yıkılmamış(!) Yıkılmadı mı Atatürk Havalimanı? Atatürk Havalimanı yıkılmamış(!)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ne yapıyor yani, çalışıyor mu?

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Hadi Türk Havayollarından bir bilet al da gel gidelim, uçalım kapanmadıysa?

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Burada uçakların inip ve kalktığı bir havalimanı olarak Atatürk Havalimanı devam ederken biz dünyanın en büyük havalimanlarından bir tanesini de yeni İstanbul Havalimanı olarak şehrimize ve ülkemize kazandırdık. Bu konuda Atatürk Havalimanı fonksiyonunu devam ettirirken yeni bir havalimanını İstanbul'a kazandırdık, Sabiha Gökçen'de 2'nci pisti de milletimizin hizmetine sunduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Onları duyduk, duyduk onları!

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, son kez uzatıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İşte, burada Sabiha Gökçen'e karşı çıkanların, İstanbul'da 2'nci havalimanına karşı çıkanların şimdi farklı bir söylemle eski açıklarını kapatmaya çalışmalarına şahit oluyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - "Açık" dedin mi siz kendinize bakacaksınız!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biz kimseyi zengin etmek için bir havalimanı yapmadık...

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Belli oluyor, belli oluyor!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tabii, tabii(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...halkın yolu yapmak için havalimanılarını 26'dan 58'e yükselttik ve bunun şahidi milletimizdir. "Atatürk Kültür Merkezi"ni de yıkacaksınız, AVM yapacaksınız." dediler, en güzel kültür merkezini Taksim'e biz kazandırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Milletin tepkisinden korktunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Yaparsa AK PARTİ yapar." sözünü milletimiz bu şekilde ortaya koydu.

Yalanla dolanla, iftirayla bir yere varılmaz, gerçekleri kabul etmek herkesin sorumluluğudur; bunu da hatırlatmak isterim.

Teşekkür ederim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, son kez ve otuz saniye...

BAŞKAN - Sayın Günaydın, izin verir misiniz...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sadece otuz saniye Başkanım.

BAŞKAN - Şimdi, karşılıklı olduğu zaman...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başkanım "yalan dolanla" deyince otuz saniye bir değerlendirme yapmalıyım.

BAŞKAN - Zaten siz meramınızı ifade ettiniz Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Peki Başkanım, tamamdır, teşekkür ederim. Eyvallah, sağ olun.

BAŞKAN - Anlaşıldı, herkes anladı ne dediğinizi, onu da anladı.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Kılıçdaroğlu'nun söylemlerini dinletelim.

BAŞKAN - İzin verirsiniz gündeme geçelim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tamamdır Başkanım.

BAŞKAN - Şimdi, sisteme giren ilk 30 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz Konya Milletvekili Barış Bektaş'a aittir.

Sayın Bektaş, buyurun.

5.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'da görülen şap hastalığına ilişkin açıklaması

BARİŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya'mızın birçok bölgesinde besicilerimizden feryatlar yükseliyor, hayvanlar tek tek şap hastalığına yakalanıyor, üretici elindeki varlığını kaybediyor. Ben bu durumla ilgili ağustos ayında Tarım Bakanına bir soru önergesi verdim "Konya'da artan şap hastalığına karşı hangi önlemler alındı, ne yapıldı, kim ilgilendi?" diye sordum ama ne yazık ki bir satırlık yanıt dahi verilmedi. Besici, hayvanını kaybediyor, geçimini yitiriyor ama Bakanlık besicilerimizi korumak, hayvanların sağlığını sağlamak yerine 505 bin büyükbaş hayvan, 19 bin küçükbaş hayvan ve 43 bin ton et ithal etti.

Şapla mücadele etmeyen, yerli üreticiyi korumayan bir anlayış bu ülkeyi nereye götürür? Sayın İbrahim Yumaklı'ya sesleniyorum: Görev yaptığınız bakanlığın adı "ithalat bakanlığı" değil Tarım ve Orman Bakanlığıdır; göreviniz yabancı besicileri zengin etmek değil yerli üreticilerimizi korumaktır.

BAŞKAN - Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük...

6.- Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük'ün, kirada oturan emeklilere ilişkin açıklaması

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllarca bu ülkenin kalkınması için alın teri dökmüş, helal lokmanın mücadelesini vermiş emeklilerimiz bugün toplumumuzun en saygıdeğer kesimlerinden biridir. Ancak görüyoruz ki bazı emeklilerimizin bir kısmı kendisi ve eşi üzerine herhangi bir mal varlığı bulunmadan kirada yaşam mücadelesi vermektedir. Bu noktada sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak, kirada oturan emeklilerimize yönelik özel bir kira desteği programının hayata geçirilmesi son derece yerinde olacaktır. Bu adım sadece maddi bir katkı değil yıllarını ülkesine adanmış büyüklerimize duyulan minnettarlığın da ifadesi olacaktır. Devletimiz güçlü, milletimiz vefalıdır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler emeklilerimizin huzur içinde yaşaması için üzerine düşen her sorumluluğu almaya, her öneriyi hayata geçirmeye kararlıyız çünkü biliyoruz ki emeklisine huzur veren bir ülke geleceğine güvenle bakan bir ülkedir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun...

7.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, SMA ve DMD hastası çocuklara ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sosyal Güvenlik Kurumunun kayıtlarına göre 5.400 SMA'lı ve 6.200 DMD'li çocuğumuzun sesi olmak için söz aldım. Pazar günü Tekirdağ Malkara'da, iki buçuk yıldan beri SMA hastası çocuğumuz Hulusi Sert'in kampanyasının tamamlanması ve Dubai'de tedavisi öncesi balon uçurma fuarındaydık, orada SMA değil Hulusi kazandı ama onun yanında, 29 günlük bebeğimiz Afra Sıla Koç, 3 aylık bebeğimiz Çınar Kaya, yine, Keşan'dan hemşehrimiz Melek Çoruh, DMD hastası Berat Özdemir gibi DMD ve SMA hastası çocuklarımızı gördüm. Buradan devlete sesleniyorum, Sağlık Bakanlığına sesleniyorum: Bu çocuklarımızın tedavisini neden üstlenmiyoruz, bunları neden sağlık güvenliği şemsiyesi altına almıyoruz? Her şeye para buluyoruz ama çocuklarımıza bulamıyoruz. 29 günlük bebeğimizi annesi -daha lohusalığını yaşamamış- kucağına almış, oraya gelmiş, bizden çare istiyor.

Meclise sesleniyorum: Bu çocuklarımızın sesi olalım, onların tedavi için gerekli kanun teklifini yapalım. Sağlık Bakanlığını göreve davet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur...

8.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Erzin'deki ve Dörtöyl'daki narenciye üreticilerine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; narenciyesiyle Türkiye'ye bereket sunan, ülkemizin narenciye üretiminin beşte 1'ini karşılayan Erzin, Dörtöyl üreticisi bugün borçla, çaresizlikle, umutsuzlukla karşı karşıya. Zirai don afetiyle sarsılan çiftçimizin ürettiği ürünün pazarlayacak adil bir sistem yok. 1 kilo narenciyeyi 5-6 liraya mal eden üretici ürününü 2-3 liraya satmak zorunda kalıyor. Bu, emeğe ihanettir, tarıma haksızlıktır. Narenciye çiftçileri batıyor, mandalina, portakal ağaç dalında kalıyor. İktidarın seyirciyi kaldığı bu tablo yalnızca Erzin'in, Dörtöyl'un değil Türkiye tarımının çöküş tablosudur. Bizler üreticinin alın terinin karşılığını aldığı, köylünün toprağında kalabildiği bir Türkiye istiyoruz. Üretim maliyetini dengeleyecek, adil fiyatı güvence altına alacak destek mekanizmaları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Sami Çakır...

9.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Kocaeli'nin Kartepe ilçesi Eşme Mahallesi'nde düzenlenen Ayva Festivali'ne ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Kocaeli Kartepe ilçesinin Sapanca Gölü sahilinde güzelliğiyle maruf Eşme Mahallesi'nde bu yıl düzenlenen Ayva Festivali yoğun bir katılımı gerçekleştirildi. Şenlik ve panayır havasında geçen festivalde üreticiyi gördüğü ilgi, katılımcıları da ortamın güzelliği mutlu etti. Emegin, sevginin, alın terinin ve kardeşliğin harman olduğu bu güzel etkinlikte insanların neşesi görülmeye değerdi. Her sene katılımın artarak devam ettiği festivalin önümüzdeki yıllarda daha fazla ses getireceği anlaşılmaktadır. Dünyanın birçok ülkesine ihraç edilen, farklı lezzet ve aromasıyla öne çıkan Eşme ayvası üreticisine desteği için, festivalin düzenlenmesi ve geleneksel hâle gelmesi için ciddi bir emek sarf eden Kartepe Belediye Başkanı Mustafa Kocaman'a, çalışma ekibine, Eşme'nin güzel insanlarına ve tüm katılımcılara gönülden teşekkür ediyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Amasya Milletvekili Reşat Karagöz...

10.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Tarım Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Birkaç gün sonra Mecliste Tarım Bakanlığının bütçesini ele alacağız. Yine, bizlere makyajlanmış verilerle, üreticiden, köylüden kopuk masallar anlatılacak. Tarım Bakanı henüz Meclise gelmeden ona seslenmek istiyorum: Eğer, besicinin, süt üreticisinin hâlini görmek istiyorsan gel Amasya'ya, gel Suluova'ya, beraber sahaya inelim. Şap hastalığı çözülmüş mü, yoksa bölgedeki veteriner hekimlerin bize aktardığı gibi aşılar temin edilemiyor mu, beraber görelim. Yem fiyatlarındaki artış besiciyi ve süt üreticisini nasıl etkiliyor, üreticiye soralım. Maliyetlerle başa çıkamayan süt üreticisinin kesime yolladığı hayvanlarını yerinde görelim. Türk çiftçisi, ithalat lobilerine teslim olmuş, üreticiye desteğini unutmuş bu Hükûmete artık isyan ediyor. Bu millet emeğine sahip çıkan, üreticisini ayağa kaldıran bir yönetim görmek istiyor. Millet Cumhuriyet Halk Partisi iktidarını bekliyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Murat Çan...

11.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, kültürel miras uzmanlarının taleplerine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kamuda istihdam edilen arkeologlar, sanat tarihçileri, müze araştırmacıları yani kültürel miras uzmanlarımız bu ülkenin tarihine, kimliğine, belleğine sahip çıkan çok müstesna görevler ifa etmektedirler. Ancak yıllardır, aynı niteliklere sahip diğer kamu görevlileri 3600 ek gösterge hakkından yararlanırken onlar bu haktan mahrum bırakılıyor. Bu sadece bir maaş meselesi değildir, emeklerine, uzmanlıklarına, meslek onurlarına vurulan bir darbedir. İktidar, kamu personeli arasında adaleti değil eşitsizliği büyötmektedir. Kültürel miras uzmanlarının statü değişikliği ve 3600 ek gösterge talebi bir lütuf değil hak edilmiş bir adalettir. Tarihimizin ve cumhuriyetimizin emanetine sahip çıkan bu emekçilerin yanında olmak, bu haksızlığı gidermek sosyal devlet olmanın bir gereğidir.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar...

12.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, ücretsiz okul yemeğine ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, bugün Türkiye'de milyonlarca çocuk yetersiz beslenme nedeniyle hem fiziksel hem bilişsel gelişimde geri kalıyor. Hindistan'dan Japonya'ya, İngiltere'den Brezilya'ya kadar pek çok ülkenin bu işi başarması ücretsiz okul yemeğinin bir hayal değil uygulanabilir bir sosyal politika olduğunu gösteriyor. Bir an önce okul yemeği ve temiz su hakkı bütçede ayrı bir kalem olarak yer almalı, Türkiye Uluslararası Okul Yemekleri Koalisyonuna katılmalı

ve gerekli yasal düzenlemeler acilen hayata geçirilmelidir. Yoksulluk kaynaklı gelişim gerilikleri için Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı acil müdahale programları hazırlamalıdır. Her çocuk okulda ücretsiz, sağlıklı ve besleyici bir öğüne erişebilmelidir.

Okul yemeği bir yardım değil bir haktır.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal...

13.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, onursal Genel Başkanları ve eski Başbakan Bülent Ecevit'in vefatının 19'uncu yılına ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tam on dokuz yıl önce bugün, demokratik sol politikaların kuramcısı ve Demokratik Sol Partinin efsanevi lideri Onursal Genel Başkanımız, Başbakanımız Bülent Ecevit aramızdan ayrıldı. Bülent Ecevit Türk milletin tarihsel geçmişinde yer almış ender siyasetçilerden biriydi. Milliyetçiliğiyle, demokrasiye ve insan haklarına olan bağlılığıyla, emeğin hak mücadelesindeki kararlı duruşuyla, doğaya olan saygısı, tarihe, tasavvufa ve sanata olan ilgisiyle, bu topraklar üzerinde yaşayan halkına olan sevgisiyle gerçek bir liderdi Bülent Ecevit. Hangi siyasi görüşe sahip olursa olsun herkesin büyük bir saygı ve olgunlukla andığı, hatırladığı, halkın Karaoğlan'ı, Kıbrıs fatihi, işçi, köylü dostu, halkçı Ecevit'ti o.

Ülkemiz, devletimiz ve milletimiz için, kısacası insanlık için verdiği emek ve mücadeleye bir kez daha şükranlarımızı sunuyor, aramızdan ayrılışının 19'uncu yılında kendisini rahmetle, minnetle, hasretle anıyoruz; mekânı cennet, makamı ali olsun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, eski Başbakan Bülent Ecevit'in vefatının yıl dönümüne ilişkin konuşması

BAŞKAN - Evet, biz de Divan olarak merhum Başbakanlarımızdan Bülent Ecevit'i saygı, dua ve rahmetle yâd ediyoruz, mekânı cennet olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

Aydın Milletvekili Evrim Karakoz...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın'daki sofralık zeytin üreticilerine ilişkin açıklaması

EVİRİM KARAKOZ (Aydın) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Aydın'ımızda bu sene sofralık zeytin üreticilerimiz çok zor zamanlar geçiriyor. Geçen yıla göre bu sene işçilik ücretleri 2 kat arttı, gübre, mazot ve diğer girdi maliyetleri de katlanılmaz duruma geldi. Maliyetlerin çok aşırı derecede artmış olmasına rağmen zeytin alım fiyatları bu sene geçen yılın da altında kaldı. Üreticimiz çok zor günler geçiriyor, üreticimiz zarar ediyor, üreticimiz borçlarını ödeyemiyor. Bu durum böyle devam ederse zeytin üreticimiz bu sene zeytinini toplamayacak, zeytin dalda kalacak, ileri vadede de maalesef zeytinciliği bırakma noktasına gelecek. İktidarı buradan şuna çağırıyoruz: İthalatçıya değil zeytincimize, zeytinimize sahip çıkın.

BAŞKAN - Bolu Milletvekili İsmail Akgül...

15.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, staj ve çıraklık mağdurlarına ilişkin açıklaması

İSMAİL AKGÜL (Bolu) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizin sanayi ve üretim gücünün temelini oluşturan meslek liseleri ve çıraklık eğitim merkezlerinden yetişen vatandaşlarımız geçmişte uygulanan sigorta sistemi nedeniyle bugün ciddi bir mağduriyet yaşamaktadır. Staj ve çıraklık dönemlerinde yapılan sigorta primleri emeklilikten sayılmamaktadır. Bu durum, çalışma hayatına fiilen adım atan ve ülke ekonomisine katkı sunan binlerce

vatandaşımızın emeklilikte yıllarca geriye düşmesine neden olmuştur. Adalet duygusunu zedeleyen bu sorunun giderilmesi için staj ve çıraklık dönemlerinde yapılan sigorta girişlerinin emeklilik başlangıcına dâhil edilmesini sağlayacak bir düzenleme zorunluluk hâline gelmiştir. Vatandaşımızın emeğini korumak ve eşit şartlarda değerlendirilmesini temin etmek hepimizin görevidir. Bu nedenle, Çalışma Bakanlığımızın ve Meclisimizin bu konuda gerekli adımları bir an önce atması, mağduriyetlerin kalıcı bir biçimde giderilmesi büyük önem arz etmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan...

16.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, iktidarda 23'üncü yılını geride bırakan AK PARTİ'ye ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk siyasi tarihine “Anadolu ihtilali” olarak geçen 3 Kasım 2002 seçimlerinin 23'üncü seneidevriyesini geride bıraktık. Bundan tam yirmi üç yıl evvel milletimizin sandıkta teveccühüne ilk defa mazhar olduğumuzda hangi duyguları taşıyorsak bugün de aynı heyecanı ve gururu hücrelerimize kadar taşıyoruz. Bugünlerde iktidardaki 23'üncü yılımızı şanla şerefle geride bırakıyor, 24'üncü yıldan gün almaya başlıyoruz. Bugüne kadar AK PARTİ'mizde görev alan tüm arkadaşlarımızı canıgönülden tebrik ediyor; ülkemize, milletimize ve davamıza olan hizmetleri dolayısıyla şükranlarımı sunuyorum. Girdiğimiz tüm seçimlerde desteğini ve duasını bizden esirgemeyen başta Tekirdağlı hemşehrilerim olmak üzere aziz milletimize aynı şekilde teşekkür ediyorum. İnşallah, daha nice yıllar azimle, aşkla, şevkle, tutkuyla milletimize hizmet üretmeye, partimizin kurucu başkanı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Tekirdağ'ımızla birlikte Türkiye'yi büyütmeye devam edeceğiz diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı...

17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir Üniversitesi binalarının depreme dayanıklılığıyla ilgili gerekli çalışmaların yapılıp yapılmadığına ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Balıkesir'de iki devlet üniversitemiz yer almakta; biri Balıkesir Üniversitesi, diğeri de Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi. Bu iki üniversitede yaklaşık 50 bin öğrenciye akademik eğitim verilmekte. Balıkesir ilimiz 20 aktif fay hattının yer aldığı bir kent ve geçtiğimiz günlerde Sındırgı'da art arda yaşanan depremlerle kentimizin önemli gündem maddelerinden biri de deprem olmuştur. Ne yazık ki bu üniversitelerde yaşayan öğrencilerimizden zaman zaman tarafımıza kaygıları ve korkuları, binalarda hasar olduğu yönünde ihbarlar gelmekte. Geçtiğimiz gün de Sındırgı Meslek Yüksekokulu uzaktan eğitim yapılmasına dair karar alarak öğrencileri boşaltmış ve bina boşaltılmıştır. Yalnız Balıkesir Üniversitesinde bulunan binaların dayanıklılığıyla ilgili gerekli çalışmaların yapılıp yapılmadığını merakla soruyoruz yetkililere. Bugün Çevre, Şehircilik Müdürlüğünün ve AFAD Müdürlüğünün bu binaların analizlerini yaparak kamuoyunu bilgilendirmeleri; öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin ve Balıkesir halkının rahatlatılması gerekmektedir.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Hasan Öztürk...

18.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, 10 Kasımın ilk ara tatilin başlangıç günü yapılmasına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - “Saat dokuzu beş geççe/Ata'm Dolmabahçe'de/Gözlerini kapamış/Bütün dünya ağlamış.” şiirini hiç unutmadık, unutturmayacağız. Tüm dünyanın ağladığı o gün 10 Kasımı birileri tatil, bayram sansa da Türk milleti için yas günüdür. Bu ülkenin kurucusunu, bağımsızlığın ve cumhuriyetinin mimarını, Ata'mızı kaybettiğimiz gündür. 10 Kasım ilk ara tatilin başlangıç günü yaparak okulları tatil eden Millî Eğitim Bakanını buradan kınıyorum. Atatürk'ü unutturmak isteyenlerin

ilk hedefi çocuklarımızın hafızasından onu silmek. Biz buna izin vermeyeceğiz. Atatürk'ü hiç kimse unutturamaz. Ben bu 10 Kasım Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ü ölüm yıl dönümünde çocuklarımızla birlikte okulda anacağım. Herkesi çocuklarımızla birlikte okullarda Ata'mızı anmaya davet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Denizli Milletvekili Şeref Arpacı...

19.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli'de görülen şap hastalığına ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kurban Bayramı'ndan hemen önce görülmeye başlayan şap hastalığı gerekli önlemlerin alınmadığı ve aşılama da geç kalındığı için tüm Türkiye'de yayıldı. Denizli'de de birçok ilçemizde görülen şap hastalığına acil önlem alınmaz ise Denizli'de hayvancılık tamamen bitecektir. Günde yüzlerce hayvan telef olmaktadır. Buradan Denizli Tarım İl Müdürüne sesleniyorum: Bu illet göz göre göre Denizli'ye nasıl bulaştı? Neden gerekli önlemleri almadın? Neden Denizli hastalıktan ari bölge değil? Senin işin, gece birde belediye tesislerine yapılan denetimlerin başında durmak mı, çiftçinin, üreticinin yanında olmak mı? Acil olarak beşli karma aşılar yapılmalı, hayvanların bağışıklığını güçlendirecek vitamin ve ilaçlar dağıtılmalı, dezenfektan ve tek kullanımlık kıyafetler çiftliklere, süt kooperatiflerine ve kahvelere dağıtılmalıdır; hayvanların dolaşımı denetlenmelidir. Tarım İl Müdürünü göreve davet ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Kars Milletvekili İnan Akgün Alp...

20.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ta Ruslardan kalan taş binalara ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, biliyorsunuz, Kars'ta çok güzel bir kentsel mimari var Ruslardan kalan, taş binalar var; hepinizi de görmeye beklerim Kars'a muhakkak. Hatta, Kars'ta bu binalar harap olduğu zaman espri de yapıldı "Ruslar çok güzel yaptı ama bir daha dönüp gelip bakmadılar." derler. Bu espri herhâlde gerçek olacak. Bu gördüğünüz bina Rus Çarı II. Nikolay'ın yaptığı bir av köşküdür, kışlık bir saraydır; eşsiz bir mimarisi vardır, ahşap bir binadır. Yıllardır kapısı, penceresi bile yok; defalarca Bakana müracaat ettim bu binanın tadilatı için, henüz bir gelişme olmadı. Bu sene yaptınız, yaptınız; yapmadınız, Ruslara rica edeceğiz bunu yapması için. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar...

21.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Akçakale Gümrük Kapısı'na ve Şanlıurfa Şehir Hastanesi şantiyesinde çalışan inşaat işçilerine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - GAP Eylem Planı kapsamında olan Akçakale Gümrük Kapısı yıllardır güvenlik gerekçesiyle kapatılmış, geçişler Valilik iznine bağlıdır. Akçakale'de, Harran'da, Suruç'ta, dolayısıyla Urfa'da genç işsizlik Türkiye ortalamasının üstündedir. Akçakale Gümrük Kapısı'nın ticarete açılmasıyla, ekonomik kalkınmanın yanı sıra istihdam artışıyla Urfa'nın geleceğine açılan kapısı olacaktır. Akçakale Gümrük Kapısı'nın ticarete açılması, sadece Urfa için değil, tüm Güneydoğu Anadolu Bölgesi için hayati bir adım olacaktır. Akçakale Gümrük Kapısı bir an önce ticarete açılmalıdır.

Ayrıca, Urfa Şehir Hastanesi şantiyesinde çalışan inşaat işçileri aylardır ücretleri ödenmediği için iş bırakma eylemi başlattılar; haklarını talep eden işçilerin yanındayız, işçiler köle değildir, emeğin karşılığını istiyorlar. Urfa Valiliğini ve Çalışma Bakanlığını sorumluluk almaya davet ediyoruz. Bu haksızlık bir an önce giderilmelidir.

BAŞKAN - Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş...

22.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş 'ın, Dicle Fırat Gazeteciler Derneğinin Gazetecilere Yönelik Hak İhlalleri Raporu'na ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARI TAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dicle Fırat Gazeteciler Derneğinin Ekim Ayı Gazetecilere Yönelik Hak İhlalleri Raporu ülkede basın ve ifade özgürlüğünden eser kalmadığının âdeta kanıtı gibidir. Rapora göre bir aylık acı bilanço you paylaşacağım: 2 gazeteci saldırıya uğradı, 1 gazeteci katledildi, 1 basın organına kayyım atandı, 7 gazeteci gözaltına alındı, 2 gazeteci tutuklandı, 7 gazeteci kötü muameleye maruz kaldı, 5 gazeteci tehdide maruz kaldı, 15 gazetecinin haber takibi engellendi, 1 gazeteci cezaevinde hak ihlaline maruz kaldı, 18 habere erişim engeli getirildi, 634 X hesabı ve paylaşımına erişim engeli getirildi, 10 gazeteciye on iki yıl ceza ve 78 bin TL para cezası verildi, 2 gazeteciye soruşturma açıldı ve 28 gazeteci...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Antalya Milletvekili Aykut Kaya...

23.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, AJet'in Gazipaşa-Ankara hattıyla ilgili kararına ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - AJet Gazipaşa-Ankara hattını iptal etti. Gazipaşa, Alanya, Anamur, Bozyazı, Sarıveliler, Ermenek ilçelerimizin aktif olarak yararlandığı Gazipaşa Havalimanı bölgenin kalkınması açısından stratejik öneme sahip. Bu ilçelerimiz modern otoyol bağlantılarından yoksun olduğu için Gazipaşa Havalimanı bölge için hayati bir ulaşım kapısıdır. Biz seferler artsın diye beklerken siz kışın yüzde 65, yazın yüzde 90 doluluk oranına ulaşan bölgenin Ankara'ya tek hattını iptal ediyorsunuz; sizin Gazipaşa'ya, Alanya'ya verdiğiniz değer bu mudur? Hemşehrilerimizin Ankara'ya gitmesi artık yedi sekiz saati bulacak, büyük mağduriyet yaşayacaklardır. Gazipaşa-Ankara hattı sadece ticari bir sefer değil, kamusal bir sorumluluktur. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını Gazipaşa-Ankara hattını bir an önce yeniden başlatması için göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu...

24.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Kanal İstanbul'a ve Nuri Cem Ceylan'a ilişkin açıklaması

EVRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kanal İstanbul'un yıkımını anlatan herkes birer birer susturuluyor; bilimi, aklı, kamu vicdanını savunanlar hedefe konuyor. Oysa bilirkişi raporları çok ama çok açık: Sazlıdere Barajı yok olacak, İstanbul'un su kaynakları tükenecek. Çivi bile çakılmaması gereken bir bölge bugün betona boğuluyor ve gerçeği dile getiren TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Yöneticisi Nuri Cem Ceylan bir haftadan fazladır tutuklu. Bir şehir plancısı, bir bilim insanı, bir kamu görevlisi yalnızca gerçeği söylediği, kamu yararını savunduğu için cezalandırıldı. Oysa meslek örgütleri anayasal kurumlardır. Kent hakkını, kamu yararını savunmak suç değildir. Ne yaparlarsa yapsınlar bilimi susturamayacaklar, vicdanları bastıramayacaklar, İstanbul'u teslim alamayacaklar çünkü biz bu kenti rant için değil, millet için savunuyoruz ve ne olursa olsun bir kez daha söylüyoruz: Ya kanal ya İstanbul! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever...

25.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Hacettepe Üniversitesinde yaşananlara ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, ülkemizin çağı yakalaması bilimle, özgür düşünceyle, gençlik ve güçlü üniversitelerle mümkündür. Oysa iktidar yıllardır üniversitelere özgürlük yerine baskıyı, bilim yerine gericiliği dayatıyor; liyakat yerine biat kültürünü yerleştirmeye çalışıyor. Hacettepe Üniversitesinde yaşananlar da bu anlayışın bir sonucudur. Hacettepe Üniversitesinde

yemekhaneye getirilen rezervasyon sistemi dayatmasına karşı öğrenciler demokratik tepkilerini göstermiştir. Hemen akabinde eli palalı ve maskeli gruplar Hacettepeye girmiş, güvenlik güçlerinin gözleri önünde öğrencilere saldırmıştır. Demokratik haklarını savunan öğrencilerin gözaltına alınması kabul edilebilir bir durum değildir. İktidara bir kez daha buradan sesleniyorum: Çözüm baskı değil, özgürlüktür; susturmak değil, dinlemektir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş...

26.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Ordu-Giresun Havalimanı'ndan yapılan uçuşlara ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ordu-Giresun Havalimanı toplam nüfusu 1 milyon 200 bin kişi olan 2 şehrin ulaşımını sağlamaktadır. Gurbetçi nüfusu da hayli fazla olan bu 2 şehir açısından uçak sefer sayısı, saatleri ve sefer yaptığı bölge sayısı önemlidir. Durum böyleyken başkent Ankara'ya bile ulaşım hakkımızda ciddi bir eşitsizlik vardır. Toplam nüfusu çok daha az olan komşu illerin havaalanında Ankara'ya makul saatlerde günde 4 sefer uçuş düzenlenirken Ordu-Giresun Havalimanı'ndan sabah beşte ve tek uçuş olması kabul edilemez. Ordu-Giresun Havalimanı'nda gurbetçilerimizin yoğun yaşadığı yerlere yurt dışı uçuşları artırılmalı, Ankara sefer sayısı artırılmalı ve düzenlenmeli, bölge havaalanları arasında adaletli bir uçuş planlaması yapılmalıdır.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Ali Bozan...

27.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Covid-19 yasasına, ağır hasta tutsaklar ile idare ve gözlem kurullarına ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Covid-19 yasası için vadettiğiniz ekim ayı bitti, hâlen ortada bir şey yok. Yüz binlerce mahpus sizden bir haber bekliyor. Mağduriyetler ne zaman giderilecek? Cezaevlerinde hayati bir mesele daha var: Ağır hasta tutsaklar. Hangi devletin, hangi cezaevinde böyle ağır hasta tutsaklar var? Hangi devlet kendi cezaevinde ağır hasta tutsaklara bu kadar sessiz? DEM PARTİ olarak her daim söylemeye devam edeceğiz, ağır hasta tutsaklar serbest bırakılmalıdır. Covid-19 eşitsizliği ve hukuksuzluğu başka bir ekim ayına kalmadan giderilmelidir.

Ha, bir de sizin şaheseriniz idare ve gözlem kurullarıyla ilgili çok ciddi rüşvet iddiaları var, o kadar keyfiyetçi kurullar ki bunun olmamasına şaşılır. Bu iddianın da takipçisi olacağız. Biz takip ederken siz de artık şu hukuk garabeti olan idare ve gözlem kurullarını kaldırın artık.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Orhan Sümer...

28.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, ehliyetlerin yenilenmemesinin nedenine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Son verilere göre ehliyetini yenilemeyen 1 milyon 799 bin 172 vatandaş bu yenilemeyi yeni ve yüksek ücret tarifişi üzerinden yapmak zorunda kalacak. Bu durum iktidarın kasasına tam 13,5 milyar TL de devasa bir gelir sağlayacak ancak asıl dramatik tablo bu rakamların arkasında yatıyor. Milyonlarca insan neden bugüne kadar ehliyetini değiştirmedir? Cevap da çok açık: Ülkeyi pençesine alan derin ekonomik kriz, vatandaşın cüzdanındaki en temel kimlik bilgisini bile yenileyemiyor. Parayı bulamazken iktidar her gün yeni bir vergi, yeni bir zam kararıyla halkın sırtına ağır bir yük daha yüklüyor. Bu basit bir idari işlem gecikmesi değil, geçim sıkıntısının milyonlarca insanın cebinde yarattığı bir yıkımdır. İktidar, vatandaş önce fakirleştirip sonra da bu gecikme üzerinden yüksek maliyetli bir gelir kapısı açmaktadır. Milletlin arabasından senede 4 kere vergi alan, kimlik değişikliğinden kaynak yaratma zihniyeti olan bu zihniyeti ilk seçimde değiştireceğiz diyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Siirt Milletvekili Mervan Gül...

29.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, 5 Kasım 2002'ye ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

5 Kasım 2002 Türk demokrasisi için bir dönüm noktasıdır. O gün, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın siyasi yasağını kaldıran Anayasa değişikliği Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildi. Bu sadece bir yasal düzenleme değil, millet iradesinin zaferiydi. Siirt'te başlayan bu mücadele, AK PARTİ'nin "önce millet" anlayışıyla Türkiye'yi dönüştüren bir hizmet destanına dönüştü. 5 Kasım, demokrasimizin gücünü ve milletin iradesine olan sarsılmaz inancımızı simgeler.

Bu yolda, daha güçlü bir Türkiye için durmaksızın çalışmaya devam edeceğiz.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul...

30.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Adıyaman İsis Otel duruşmasına ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adıyaman İsis Otel kurbanları bin gündür adalet bekliyorlar, duydunuz mu? Aileler "Çocuklarımızın ruhları huzur bulmalı. Artık adalet istiyoruz." diyorlar. Yarın organize bir cinayetin kamu görevlilerinin yargılandığı duruşması var.

Adıyaman'da 6 Şubat sabahı aralarında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden gelen çocuk voleybolcuların ve genç turist rehberlerinin ve adaylarının olduğu 72 kişi İsis Otelin yığını altında kaldı. Önce apartman otele çevrildi, sonra kolonlar kesildi, kaçak katlar çıktı. Korozyonlu iskelete 65 odalı bir otel yapıldı, sahte ruhsatlar verildi, proje denetlenmedi. Bir ihmal ve usulsüzlük zinciri söz konusu. O zincirin her halkasından, her sorumlusundan hesap sorulana dek ailelerimizin adalet mücadelelerinin takipçisi olacağız.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Gülcan Kış...

31.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 4'üncü Uluslararası Tarsus Festivali'ne ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, bir kentin kalbi bazen tarihle, bazen toprakla, bazen de insanın emeğiyle, sevgisiyle atar. İşte o kent Mersin'dir.

Mersin'in kalbi bu hafta sonu Tarsus'ta atacak. Yüzyılların mirasını, bereketli toprakların kokusunu ve Akdeniz'in neşesini bir araya getiren Uluslararası Tarsus Festivali 7 Kasım'da kapılarını açıyor. Adı festival, özü birliktir; sloganı "Toprakta Tarih, Sofrada Tat, Sokakta Neşe"dir. Mersin'de tarih toprakta değil, sofrada yaşar; neşe şarkılarda değil, insanların gözlerinde ışıldar. Bu yıl 4'üncüsü düzenlenen festival, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanımız Vahap Seçer'in öncülüğünde kentin kültürünü, üretimini ve dayanışmasını dünyaya tanıtıyor. Siz de bu hafta sonu yönünüzü Tarsus'a çevirin. Tarihin izinde, toprağın bereketinde, neşenin tam ortasında buluşalım. Bu bir festival değil, güzel Mersin'imizin hikâyesi sizleri bekliyor.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla...

32.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, kronik yoksulluğa ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Cumhurbaşkanlığı bütçe verilerine göre Türkiye'de 4 milyon 574 bin 684 haneye devlet tarafından sosyal yardım yapılıyor. Sosyal yardım alan kişi sayısı 18 milyonun üzerinde; ülkemizde her 5 bireyden 1'i mutlak surette sosyal yardıma muhtaç durumda. Kişi başına düşen millî gelir 17 bin dolar olduysa 18 milyon insanımız neden nohuda, bulgura, makarnaya, salçaya muhtaç hâle geldi? Türkiye'de acilen ekonomik ve sosyal dengenin kurulması lazım, gelir dağılımında adaletin mutlaka sağlanması lazım. Kronik yoksulluğu, sosyal yardımların yanı sıra yeni iş alanları ve sürdürülebilir istihdam politikalarıyla

yenmek zorundayız. İş imkânları artırılmadan, yaygın yoksulluğu bitirmeden sokak çetelerinden, torbacılıktan, değnekçilikten, aile içi şiddetten ve çocuk katillerden kurtulmak mümkün değildir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez...

33.- *Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon Ortahisar Belediyesine ilişkin açıklaması*

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, AKP Trabzon örgütü Trabzon Ortahisar Belediyesini CHP'nin kazanmasını hâlâ hazmedemedi. Ortahisar Belediyemizin halkçı sosyal belediyeçilik uygulamalarından rahatsız oluyorlar. Bu nedenle, AKP Ortahisar Belediye Meclis üyeleri gerçeğe aykırı bir biçimde CHP döneminde işe alınanların sayısı üzerinden kamuoyunu yanıltıyorlar. Ortada bir usulsüzlük ve kadro şişirmesi yoktur. Bugün Ortahisar'da yalanla, iftirayla siyaset yapmaya çalışanlar önce AKP'li belediyelerde işe alınan yüzlerce yandaşın hesabını versinler. AKP rozeti taşımayan işe almıyor, liyakat değil sadakat üzerinden kadrolaşmaya devam ediyorlar. Bizim halkçı belediyelerimiz ise sosyal belediyeçilik anlayışıyla, emekle, liyakatle, adaletle halka hizmet ediyorlar; iyi ki CHP'li belediyelerimiz var.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Perihan Koca...

34.- *Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Gebze Organize Sanayi Bölgesi'ndeki bir fabrikanın işçilerine ilişkin açıklaması*

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nde 20 ülkeye güneş panelleri üreten, üretim ve kâr rekorları kıran Smart Solar Fabrikasında toplu iş sözleşmeleri tıkanmıştı. BİRLEŞİK METAL-İŞ Sendikası öncülüğünde çoğu kadın olan 260 işçi, patronun yüzde 6'lık zam dayatmasına karşı greve çıktılar. Sefalet zamlarına karşı emeğin hakkı için Smart Solar işçileri on beş gündür grevdeler. "Korkmuyoruz, grev bizim bayram yerimiz, haklarımızı alana kadar grevdeyiz." diyen Smart Solar işçilerini Türkiye Büyük Millet Meclisinden saygıyla selamlıyoruz. İşçiler haklarını alana kadar, grev zafere ulaşana kadar birlikte mücadele edeceğiz ve birlikte kazanacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'e ait.

Sayın Ekmen, buyurun.

35.- *Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, 4'üncü Uluslararası Tarsus Festivali'ne, eski Başbakan Bülent Ecevit'in ölüm yıl dönümüne, New York Belediye Başkanlığına seçilen Zohran Mamdani'ye, Sudan'daki iç savaşa, Dünya Adalet Projesinin 2025 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ne göre Türkiye'ye, siyasi saikle ya da talimatlarla yürütülen soruşturmalara, Kartalkaya davasında verilen karara ve İliç'e ilişkin açıklaması*

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de sözlerime Mersin Milletvekilimiz Sayın Gürcan Kış'ın bu hafta sonu için yapmış olduğu daveti hatırlatarak başlamak istiyorum. 4. Uluslararası Tarsus Festivali için çok zengin içerikli bir hafta sonu sizleri bekliyor. Bu festival vesilesiyle Mersin Büyükşehir Belediyesinin ev sahipliğinde doğa, tarih, gastronomi, kültür ve en önemlisi de huzur ve barış iklimi içerisinde bir hafta sonu geçirmek için bütün vatandaşlarımızı ve tabii ki milletvekillerimizi Mersin'e davet ediyoruz.

Bugün önceki dönem Başbakanlarımızdan, değerli siyaset insanı Sayın Bülent Ecevit'in de ölüm yıl dönümü, kendisini rahmetle anıyoruz. Sayın Bülent Ecevit'le ilgili tabii ki değişik dönemlerinde eleştirilebilecek birtakım hususlar olmasına rağmen mütevacıllığıyla ve siyasete kattığı değerleriyle Türk siyasi tarihinde olumlu yönleriyle hatırlanacak bir siyasetçimiz idi; bir kere daha rahmet diliyoruz.

Sayın Başkanım, bu sabah saatlerinde New York Belediye Başkanlığı seçimleri sonuçlandı. Zohran Mamdani'nin bu seçimleri kazanması şüphesiz uzunca bir süre tartışılacak yeni bir siyasi iklime ya da girişime işaret ediyor olabilir. Zohran Mamdani çok zor şartlarda sadece seçimi kazanmış olmadı, Trump'ın saldırgan ve hegemonik devlet yönetimine karşı, aynı zamanda hayatımızın her alanını kuşatmaya aldığını zanneden Elon Musk'ın kurmuş olduğu düzene karşı ve en önemlisi de siyonist İsrail'e karşı, terör devleti İsrail'e karşı bu seçimi kazanmış oldu. Biz buradan Mamdani'yi tebrik ediyoruz, dayanışma duygularımızı ona ve onunla birlikte oy vererek Trump'ın hegemonyasına, Elon Musk'ın hayatımıza tasallut olan sosyal medya düzenine, siyonist İsrail'in terörizmine ve saldırganlığına ve tabii ki göç, göçmen topluluklarının adalet, eşitlik, şeffaflık ve hesap verebilirlik arayışına, vicdani çağrılarına biz de buradan mukabele ediyoruz, selamlarımızı gönderiyoruz.

Bir süredir devam eden ve bir türlü Batı'nın, dünyanın hatta İslam dünyasının gündemine girmeyen Sudan'daki soykırım seviyesindeki iç savaşa da dikkat çekmek istiyoruz. Sivillere yönelik sistematik saldırılar var ve bunlar maalesef bir devlet eliyle, Birleşik Arap Emirlikleri eliyle doğrudan finanse edilmekte ve organize edilmekte. Elbette, Gazze için ayağa kalkıyoruz, Gazze için isyan çıgıllıklarını göğhe savuruyoruz ama dün Irak'ta, Suriye'de ve Yemen'de olduğu gibi bugün de Sudan'da İslam dünyasının "İslam dünyası" demeye utanacağımız yöneticileri ve ülkelerinin eliyle yapılan bu tip soykırımlara, bu tip katliamlara maalesef sessiz kalıyoruz. Bu sessizliği biz bu mikrofonlar vesilesiyle milletimize şikâyet ediyoruz ve Türkiye'yi de Sudan'da yürütülen bu soykırım programına, bu etnik katliamlara karşı daha duyarlı ve etkin bir dış politik tutuma davet ediyoruz.

Sayın Başkanım, Dünya Adalet Projesinin 2025 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye'nin 143 ülke arasında 118'inci sıraya gerilemesi şüphesiz hazin bir tablonun bir kez daha görünür olmasıdır. Hukukun üstünlüğü alanındaki zayıflama sadece bir endeks, bir rakam değil, hayatımızın her alanında karşımıza çıkan sokaklardaki çeteleşmelerden, vatandaşın hukuka, adalete inancının sıfırlandığı, sadece uluslararası endekslerle değil, bağlı bulunduğumuz ve yetkisini tanımış olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları gibi Anayasa Mahkemesinin kararlarıyla da tescil edilen bir durumdur.

Doğrusu, bu hafta onlarca olay var siyasi saikle yürütülen ya da talimatla yürütülen soruşturmalar konusunda, birkaçına değinmeye çalışacağım. Bunlardan şüphesiz en çarpıcı olanı Tele1 soruşturması, Tele1'e de uzanan soruşturma ve Tele1 yönetimine el konulmuş olmasıydı. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı eliyle yürütülen soruşturmalardan birçoğunun özel bir gündemle siyaset ve toplum mühendisliği amacıyla yürütüldüğü artık apaşıkâr karşımızda duruyor. Ancak bu casusluk suçlamasına ilişkin olarak çok hazin bir tablo olduğunu ifade etmek istiyoruz ve bu soruşturmanın en az ahmak davası kadar ahmakça ve en az çirkin davası kadar çirkin olduğunu ifade ediyoruz. Yargı iktidar eliyle bir silah olarak kullanılacak olduğunda bu silah bumerang olarak gelir sahibini mutlaka vurur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Siyasi tarihimiz bu örneklerle doludur. Kendisi de bizatihi değişik yargısal soruşturmaların mağduru olmuş bir iktidarın, bir liderin bu kez yargı eliyle siyaseti ve toplumu dizayn etme çabasını hüznünlü bir şekilde izliyoruz. Henüz soruşturma devam ediyorken ve saçma sapan bir soruşturma devam ediyorken Tele1'in yönetimine kayyum atanmış olması da âdeta bunun bir fırsat olarak kurgulandığını gösteriyor yani bir fırsatın değerlendirilmesi değil, kurgusal olarak bunun öncesinde planlandığını gösteriyor. Bu ve benzeri yanlışlardan iktidarın bir an önce vazgeçmesini, hukukun kendi alanında bağımsız ve tarafsız bir şekilde başka bir siyasi gündemin parçası olmadan ilerlemesi gerektiğini savunuyoruz.

Bu hafta verilen mahkeme kararlarından biri de Kartalkaya mahkemesi kararıydı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bu karar bir nebze olsun adalet duygusunu önerdi ancak bu dosyada söz konusu olan Sayın Abdurrahman Gençbay'ın ifadesinde geçen organize kötülük zincirinin tam olarak ifşa edildiğini söyleyemeyiz, sorumluluk sahibi herkesin hesap verdiğini söyleyemeyiz ve Bolu Belediye Başkanından Kültür Bakanına kadar bu felaketin bir parçası olan siyasilerin de istifa etmek bir yana, özür dilemek yoluyla da sorumluluklarının gereğini yerine getirdiğini söyleyemeyiz. Ümit ediyoruz ki bu dava Yargıtay aşamasında da sağlıklı bir şekilde ilerlemekle kalmaz, aynı zamanda başta Kültür Bakanlığı yetkilileri olmak üzere, Bolu Valiliği, Bolu Belediyesi ve Kültür Bakanlığından bu ihmal zincirinde sorumluluğu olan herkes de yargının önünde hesap vermek durumunda kalır ve adalet tam anlamıyla tecelli eder.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Tamamlıyorum.

Sayın Başkanım, son dikkat çekeceğim mevzu, İliç'te yaşanan facia sonrasında İliç âdeta bir yıkım içerisindedir. Malumunuz, maden kapatıldı. Buradaki madende kâr hırsıyla gözü kara bir şekilde daha çok para kazanmak için alınmayan tedbirlerden kaynaklanan faciaya hep birlikte tanıklık ettik. Türk madencilik sektörü için de yüz karası bir örnek oldu, birçok güzel örneğin yanında çirkin bir örnek olarak hafızaya geçti. Ancak bugün İliç'te istihdam kaybı var, esnaf büyük bir kriz içerisinde, tarım ve hayvancılık pazar yokluğu nedeniyle büyük bir darboğaza girmiş durumda, tekrar göç vermeye başladı. Psikososyal olarak İliç'teki herkes ciddi bir şekilde etkilendi ve bu şirketin de hukuki sorumluluklarını yerine getirme noktasında henüz istenen adımlar atılmış değil. Burada madenle ilgili bir araştırma komisyonu kuruldu. İliç ilçesinin sosyal, psikolojik, ekonomik durumuna ilişkin de özel olarak tekrar bir inceleme yapılması gerektiğini hatırlatmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ekmen, teşekkür ediyorum.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Alanya Girişimci İş Kadınları Derneği üyelerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, misafir locamızda Alanya Girişimci İş Kadınları Derneğinden bazı üyeler Genel Kurulu izliyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu'ya ait.

Sayın Kavuncu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'na, LÖSEV'in hastanesine ve üniversitesine; eski Başbakan Bülent Ecevit'in vefatının 19'uncu yıl dönümüne, Ekrem İmamoğlu ve ailesiyle ilgili işleyen sürece, yargıya ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu hafta 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'ndayız. O nedenle yakamda turuncu bir karanfil var. LÖSEV “Umut varsa iyileşme de vardır.” temasıyla hareket ediyor ve bu haftayı hepimiz lösemili çocuklarımız için, lösemili hastalar için farkındalık yaratmak için kullanıyoruz, o nedenle de o farkındalık için bu karanfili yakamıza taktık. Ben geçen sene yine aynı haftada aynı konuyla ilgili bir

çağrıda bulunmuştum ama ne yazık ki bu çağrıyla ilgili hiçbir adım atılmadı. O da şu: LÖSEV'in tam teşekküllü, 400 yataklı bir hastanesi var ve tam dokuz yıldır burası ruhsat sorununu çözemiyor. Ya, lösemili hastalardan bahsediyoruz. Bu Meclis her şeyi konuşuyor, öyle kanun maddelerini konuştuk ki biz burada, kimlere ne faydası oldu, bunu burada tartıştık. Tekrar polemige girmek için açmıyorum o konuyu. Evlatlarımızdan bahsediyoruz, hasta yavrularımızdan bahsediyoruz. Bazı konularda bir araya gelebiliyoruz ama gelin, biz İYİ Parti olarak bu işin ana paydaşı olarak hareket etmeye hazırız, şu meseleyi çözelim, önümüzdeki sene ben gene buradan bu konuyla ilgili aynı çağrıyla yapmak durumunda kalmayayım. Elimizi vicdanımıza koyalım ve bu konunun çözümüyle ilgili ne olur birlikte bir adım atalım; Meclise buradan sesleniyoruz.

Gene, bir üniversitesi var LÖSEV'in, LÖSEV Kent Üniversitesi. Yedi yıldır bu üniversiteye de izin verilmiyor. Burada ücretsiz olarak lösemili çocuklarımız eğitim görecek. Bunların önündeki bürokratik engeller neyse, buradaki soru işaretleri neyse hep beraber bunları bertaraf edelim ve önümüzdeki sene inşallah bunların hâl yoluna girdiğini konuşacak bir adımı da atmış olalım diyorum.

Bülent Ecevit'in ölüm yıl dönümü. Başbakanımız, bakanımız, devlet adamımız, vefatının 19'uncu yıl dönümü, kendisini saygı ve rahmetle anıyoruz. Kendisi nezaketi, kibarlığı ve Türk siyaseti açısından bugün bile örnek alınan duruşuyla hepimizin gönlünde, kalbinde yer edindi. Siyasetten ötürü gündeme gelmeyen birçok yönü var; tercümanlığı, gazeteciliği, şairliği, yazarlığı. Bunlar siyasetçi kimliğinden dolayı arka planda kaldı ama en az siyasetçiliği kadar o konularda da çok öne çıkan bir siyasetçimizdi, mahir bir siyasetçimizdi. Bülent Ecevit'i, rahmetliyi anarken şu soruyu da burada hepimizin düşünmesini istediğim, arzu ettiğim için tekrar gündeme getirmek istiyorum: Bugün Türk siyaseti bir Süleyman Demirel gibi, bir rahmetli Necmettin Erbakan gibi, bir rahmetli Alparslan Türkeş gibi, rahmetli Bülent Ecevit gibi en gergin, en zorlu, en sıkıntılı anlarda bile nazik, sükunetli üslubunu koruyabilen liderlere bir özlem duyuyor ve onları hararetle anıyorsa demek ki bugünkü siyasetçilerin aynaya bakıp kendilerine sorması gereken çok sorular var diyoruz. Biz hepsini rahmetle anıyoruz, Allah'tan rahmet diliyoruz.

Basında son günlerde çok yazılıp çiziliyor, Ekrem İmamoğlu ve ailesiyle ilgili bir süreç işliyor. Önce babası İmamoğlu, daha sonra oğlu Selim İmamoğlu ifadeye çağrıldı ve yurt dışına çıkış yasağı getirildi, peşinden eşi Dilek İmamoğlu'yla ilgili de pasaportuna el konuldu. Arkadaşlar, daha mahkeme süreçleri devam ediyor, ortada ispatlanmış bir suç yok, suçlu yok; bir iddia var, ithamlar var, bunun dışında hiçbir şey yok. Buna rağmen İmamoğlu ve belediye başkanları, görevlileri tutuklu. Hiçbir konuda geçmişte de -yani yaşıml o günleri hatırlayacak kadar var- bu tutuklamaların olduğu zamanlarda aileyle uğraşıldığını ben hatırlamıyorum. İnsanların oğluna, evladına, eşine, karısına, kocasına bir şekilde ulaşıldığını, onlarla uğraşıldığını ben hiç hatırlamıyorum. Benim yakınlarımdan da tutuklananlar oldu, ben böyle bir dönem hatırlamıyorum. Ki şunu da gördük biz: Milletın tepesine bombalar yağdıran bir darbeci generalin kardeşini nerelere koyduğunuzda da gördük.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bakan yaptılar, Bakan.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Suçun şahsiliği ilkesinde buralarda hiçbir sıkıntı yok. Bakın, sadece İmamoğlu ailesi değil, birçok tutuklunun ailesi ciddi sıkıntılar yaşıyor. Kadriye Kasapoğlu, ziyaret ediyorum, ortada somut hiçbir şey yok, 13 yaşındaki evladı annesinden haber bekliyor. Ali Sukas, ağabeyimiz, yıllarca beraber yürüdük, 2 evladı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ailesi kendisinin akıbetiyle ilgili bilgi bekliyor. İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanı Ramazan Gülten, ya, kızının doğumuna gitmek istedi, müsaade edilmedi. Bir evi, arabası var, kredi borcunu ödemekle uğraşıyor. Buğra Gökce cezaevindeyken evlendi, ya, nikâh fotoğraflarını vermekten imtina eden bir zihniyetle karşı karşıyayız. Bu bir zulüm

tablosudur. Yargılama sürer, yapılıp ayrı, suçu vardır yoktur ayrı ama zulümle abet olanın akıbeti berbat olur. Bakın, hukuk herkes için geçerli. Daha dün terörist ilan ettiklerinizle ilgili biz dün neler söylediğinizi duyduk. Öyle size göre yargı olmaz. Dün “canım cicim” olanlar bugün “terörist”, dün “terörist” ilan ettikleriniz bugün “canım cicim” oluyorsa ve yargı da buna göre pozisyon alıyorsa böyle bir ülkede ileride çok büyük sıkıntıları kendi elinizle yaratırsınız diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kavuncu.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç’a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

37.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç’ın, lösemiye ve çocuklara, 1 Kasım 1928 tarihinde kabul edilen harf devrimine, UNESCO tarafından 15 Aralık’ın Dünya Türk Dili Ailesi Günü ilan edilmesine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milleti, lösemi denildiği zaman hepimizin aklına zor bir süreç gelir ama bilinmesi gerekir ki sürecin içinde bir gülüşün sıcaklığı, bir umudun gücü, bir yeniden doğuşun hikâyesi de gizlidir. Bir çocuğun yüzünde beliren küçücük bir tebessüm, inanın dünyayı değiştirecek kadar güçlüdür. Çocuklarımız hayatı, sevgiyi ve mücadeleyi en saf hâliyle öğreten süper kahramanlarımızdır. Her bir çocuğumuz sabrın en güzel tanımıdır. Her bir çocuğumuz yeniden doğan bir umudun adıdır ve biz onlara sadece destek değil, inanç borçluyuz çünkü onların gülüşü bizim geleceğimizin ışığıdır. İçinde olduğumuz hafta sadece lösemiye değil, iyileşmenin mümkün olduğunu hatırlama haftasıdır diyorum. Tüm lösemili çocuklarımıza sevgimizi, dualarımızı ve kalbimizin en güzel yerinden gelen inancımızı gönderiyoruz. Onlar bizim için sadece çocuk değil, yaşamın en saf, en güçlü mucizesidir. Unutmayalım, birlikte gülersek birlikte iyileşiriz. Umut olalım, sevgi olalım, destek olalım diyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; milletimiz tarihiyle, diliyle ve kültürüyle ayrılmaz bir bütündür. 1 Kasım 1928 tarihinde kabul edilen harf devrimiyle modern Türkiye Cumhuriyeti yolunda önemli bir adım atılmıştır. Bu hafta şanlı tarihimizden bugüne uzanan bu devrimin anlamını yeniden düşünme, dilimizin ve kimliğimizin kıymetini bir kez daha idrak etme haftasıdır. Harf devrimi Türk diline yeni bir nefes, Türk milletine yeni bir ufuk kazandırmıştır. Bu devrim yalnızca bir alfabe değişikliği olarak düşünülmemelidir, bu devrim eğitimi halkın her kesimine ulaştırma mücadelesi olarak da algılanmalıdır. Harf devrimiyle okuma yazma kolaylaşmış, bilgi ve kültür bir zümrenin tekelinden çıkıp Anadolu’nun en ücra köşelerine kadar ulaşmıştır. Millet olma şuuru güçlenmiş, millî birliğimizin harcı dilimizle doğrulmuştur. Unutulmamalıdır ki dil bir milletin kalbidir, ruhudur, kısacası kimliğidir.

Biz kökü mazide, gözü istikbalde olan bir milletiz. Ecdadımızın bize bıraktığı kutlu mirası korumak, Türkçemizi yaşatmak ve onu gelecek nesillere en duru hâliyle aktarmak millî varlığımızın da teminatıdır. Ne yazık ki bugün Türk diline yönelen tehdit harflerde değil, yabancı kelimelerin, özenti ifadelerin ve dijital yozlaşmanın gölgesindedir. Her geçen gün Türkçe kendi kimliğinden uzaklaşma riskiyle karşı karşıyadır. Oysa Türkçe Türk milletinin ortak vicdanı, millî şuuru ve kültürel direnişidir. Gelin, Türkçe konuşalım, Türkçe düşünelim, Türkçe sevelim, sazımızı Türkçe çalalım, türkümüzü Türkçe söyleyelim, sevgimizi Türkçe anlatalım çünkü dilini koruyamayan bir millet kimliğini de koruyamaz. Bizler geçmişimizin izlerini yaşatmaya, Türkçemizi saf, güçlü ve millî şekilde geleceğe taşımaya kararlıyız. Unutmayalım, Türkçe yaşarsa Türk milleti yaşar.

Ayrıca, UNESCO tarafından 15 Aralık Dünya Türk Dili Ailesi Günü ilan edilmesi ortak tarihimizin, kültürümüzün ve dil birliğimizin gurur verici bir göstergesi de olmuştur. Danimarkalı dil bilimci Thomsen, 15 Aralık 1893 tarihinde Türkçenin köklü tarihine ışık tutan Orhun Yazıtları'nı çözerek tüm dünyaya duyurmuştur. UNESCO, 3 Kasım 2025 tarihinde düzenlenen 43'üncü Genel Konferansı'nda işte bu tarihi yani 15 Aralık Dünya Türk Dili Ailesi Günü olarak kabul etmiştir. Bu anlamlı kararın hayata geçmesinde emeği geçen ve öneriyi ortaklaşa sunan tüm Türk devletlerine ve UNESCO Türkiye Millî Komisyonuna teşekkür ediyorum. Türk dili ailesi köklü geçmişi, zengin kültürel mirası ve kardeşlik bağlarıyla milletimizi bir arada tutan en güçlü değerlerimizdendir. Bu özel gün, büyük Türk dünyası için kutlu olsun diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Gürcistan Parlamentosu Savunma ve Güvenlik Komisyonu Başkanı Aleksandre Tabatadze ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, ülkemize resmî bir ziyarette bulunan Gürcistan Parlamentosu Savunma ve Güvenlik Komisyonu Başkanı Sayın Aleksandre Tabatadze ve beraberindeki heyet Millî Savunma Komisyonu Başkanımız Sayın Hulusi Akar'ın refakatinde Genel Kurulumuzu teşrif etmişlerdir; kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Evet, diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Muş Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sezai Temelli'ye ait.

Sayın Temelli, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Selahattin Demirtaş'a ve siyasallaşmış yargıya, İmralı'ya gidecek olan komisyona, özgür basına, çocuk yoksulluğuna ve çocuk işçiliğine, on birinci yargı paketine, motokuryelerin sorunlarına ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, burada her gün söz aldığımızda ısrarla hukuktan, adaletten, demokrasiden bahsediyoruz ve bu konuda atılacak adımların ne kadar önemli olduğunun, geç kalınmaksızın atılması gerekliliğinin altını her seferinde çiziyoruz. Evet, bugün itibarıyla dokuz yıl bir gün oldu; Selahattin Demirtaş hâlâ tutuklu. Oysa karar ortada. Hukuk devleti adına, hukuk adına, adalet adına yapılması gereken, bir an önce tahliyesinin verilmesiyken hâlâ siyaset bunun üzerinde yorum yapıyor, konuşuyor. Oysa hukuk net. Biz artık bu anlayışla meselelere yaklaşmak zorundayız yani siyasallaşmış bir yargıdan artık kendimizi kurtarmak zorundayız. Bunun gibi Türkiye özellikle bu süreç içinde barışa olan özlemiyle, toplumun beklentileriyle karşı karşıya.

Bu konuda da bir başka önemli adım da İmralı'ya gidecek olan komisyonun bir an önce harekete geçmesi. Şimdi, geçmişte şöyle bir mesele vardı: Ne zaman İmralı'ya gitme konusu söz konusu olsa karşımızda "Koster bozuk." diyorlardı, şimdi de anlıyoruz ki zihinler bozuk. Bu zihin bozukluğunun örneğini "anket" diye algı yönetimi üzerinden de izliyoruz. Oysa şunu çok iyi biliyoruz ki toplum, barış konusunda karardır, barışın yolunun da bu müzakerelerden geçtiğini, Meclisin bu anlamda önemli bir adres olduğunu ama meselenin esas aktörüyle de müzakere yapılması gerektiğini çok iyi biliyor.

Toplunun neredeyse yüzde 70'inden fazlası bu konuda kararlılığını ortaya koymuşken bu "anket" denen uydurma şeylerle algı yönetimine kalkışmak aslında topluma kötülük yapmaktan başka bir şey değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hukuktan, özgürlükten bahsettiğimiz zaman mutlaka basın özgürlüğünden de bahsetmek zorundayız. Bakın, Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği karar Ankara Bölge Mahkemesi 22. Ceza Dairesi tarafından onandı. 6 gazeteciye altı yıl üç ay hapis cezası verildi. İsimlerini okumak istiyorum; Mezopotamya Haber Ajansından Diren Yurtsever, Ankara Büro Şefi Selman Güzelyüz, JINNEWS'ten Öznur Değer, Mezopotamya muhabirleri Emrullah Acar, Zemo Ağgöz Yiğitsoy ve yine gazeteciler Deniz Nazlım ve Hakan Yalçın. Yani özgür basın susturulmak isteniyor. Bu gazeteciler, Ape Musa geleneğinden gelen gazetecilerdir, özgür basın mücadelesine de devam edeceklerdir ama Türkiye'nin payına düşen, bu gazetecilere vermiş olduğu cezadır, ki bunun adı "utanç"tır. Basını susturarak Türkiye'yi demokratikleştiremezsiniz, basını susturarak Türkiye'yi bir hukuk devleti hâline getiremezsiniz. Dolayısıyla cezaevlerinde olan bütün gazeteciler bir an önce özgürlüğüne kavuşmalıdır.

Bakın, geçenlerde sevgili Merdan Yanardağ'ı casusluktan dolayı -bu kadar bir kara mizah örneğini dünyada göremezsiniz- tutukladınız ve daha da kötüsü, Tele1'i de kayyum atayarak susturdunuz. Şimdi, Tele1'in susmuş olması, Merdan Yanardağ'ın içeride olması ya da Kürt gazetecilerin tutuklu olması Türkiye demokrasisine katkı mı sağlıyor, yoksa Türkiye'yi o çöküşe sürüklemeye devam mı ediyor; artık burada karar vermeliyiz. Hukuktan, demokrasiden yana karar vereceksek eğer özgür basının artık yeri cezaevleri değildir, buna son verme zamanı gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, sorunlar saymakla bitmiyor. "Bütçe görüşülüyor." dedik, "Bütçenin bu dönemdeki en önemli işlevinin yoksullukla mücadele olması gerekiyor." dedik; bütçe, tabii, eski tas eski hamam, yine sermayenin, silahın bütçesi olmaya devam ediyor. "Yoksulluk" deyince yoksulluk manzaraları o kadar çok ki belki de en önemli yoksul kesimlerden biri çocuk yoksulluğu. Bu anlamda rakamlara baktığımızda korkunç rakamlarla karşı karşıyayız. Çocukların yüzde 33'ünden fazlası, yaklaşık yüzde 34'ü "çocuk yoksulluğu" dediğimiz ciddi bir yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Çocuklar okula aç gidiyor. Çocukların ciddi bir beslenme sorunu var. Eğitim hakkı dediğiniz şey, sadece okula gidip gelmek değildir, eğitim hakkı dediğiniz şeyin içinde, işte, çocukların beslenme hakkı, sağlıklı beslenme hakkı da vardır ve bunu sağlamak aslında devletin en önemli görevidir, sorumluluğudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Çocuklara bir öğün yemek vermekten kaçınan bu devlet, bu iktidar sermayeye -dün de söyledim, yine söylüyorum- 3,6 trilyon vergi harcaması yapabiliyor. İşte bu bir tercihtir, bu tercihten vazgeçin, sermayenin vergi harcamasıyla vergilerini affetmek yerine çocuklara bir öğün yemek verin.

Çocuk deyince mesele burada bitmiyor, çocuk işçiliği var bu ülkede. Çocuklar eğitimden yoksun bırakılarak işçileştiriliyor ve maalesef, çocuklar iş cinayetlerine kurban gidiyor. Birkaç isim: Bu yıl 71 çocuk çalışırken öldü, tam 71 çocuk. Bakın, en son 17 yaşında Miraç Sağlam ormanda çalışırken 80 metrelik uçuruma düştü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Urfa'da 14 yaşındaki Suriyeli Mustafa Mustafa inşaatta kalıpcı olarak çalışırken 5'inci kattan düştü, öldü. 15 yaşındaki Erol Can Yavuz, 16 yaşındaki Ruhi Can Çıracı... Tabii, bunlar sadece birkaç isim. Düşünebiliyor musunuz, çocuklar okula gitmesi gerekirken işe gidiyorlar, öyle ortamlarda çalışıyorlar ki işte hayatlarını kaybediyorlar.

Tabii, diğer taraftan bir de karşımıza on birinci yargı paketi gelecek, orada da hedef çocuklar. Çocukların eğitim hakkından yoksun kalmasından öte, suça sürüklenmelerinin önlenmesi yerine, çocukları cezalandıracak bir kafa yargı paketini hazırlıyor. Oysa suça sürüklenen çocukların suça sürüklenmemesi için suçu ortadan kaldıran...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, son kez olmasın çünkü çok sorununuz var konuşmamız gereken.

Suçla sürüklenen çocukları korumak adına suçla mücadele etmek gerekirken ülke âdeta bir uyuşturucu trafiğinin kavşağı olmuş durumda. Ülkede yasa dışı bahsinden her türlü mafyöz ilişkiler hâkim, bunlarla mücadele edecek bir Bakanlığı beklerken karşımızda çocuklara ceza yağdırmayı hedeflemiş bir yargı paketi hazırlıyor; bunu kabul etmiyoruz.

Son olarak, motokuryelerin sorunlarına değinmek istiyorum çünkü bugün 5 Kasım. Biliyorsunuz, 5 Kasım'da -bundan üç yıl önce- Samet Özgül katledildi, 3 kişi tarafından öldürüldü; 2 kişi serbest bırakıldı, 1 kişinin de ağırlaştırılmış müebbet cezası yirmi beş yıla indirildi. Motokuryelerin çok ciddi sorunları vardır, bu sorunların önüne geçebilmek adına aslında motokuryelerin haklarına dair de düzenlemelerin bir an önce yapılmasını talep ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum, çok sağ olun nezaketiniz için.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'a söz veriyorum.

Sayın Günaydın, buyurun.

39.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 3'üncü Genel Başkanları ve eski Başbakan Bülent Ecevit'in 19'uncu ölüm yıl dönümüne, mülakata, Genel Kurulda bugün yapılacak olan HSK üye seçimine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli milletvekilleri, evet, bugün, 5 Kasım 2006 tarihinde kaybettiğimiz sevgili Bülent Ecevit'in 19'uncu ölüm yıl dönümü. Kendisini saygıyla ve rahmetle anıyoruz. Partimizin 3'üncü Genel Başkanı, ülkemizin Başbakanıydı. Ancak bir devlet adamı ve siyaset adamı olmanın çok ötesinde nitelikleri vardı. Bu nitelikleri her geçen gün daha fazla arıyoruz. Önce; okuyan, yazan, şiir yazan bir devlet adamıydı, bir siyasetçiydi. Bir insanın şiir yazıyor olması aslında ülkesine ve yaşadığı topluma duyduğu saygının ve aşkın bir ifadesidir. Aynı zamanda, gazeteciydi, bir gazeteci duyarlılığıyla topluma bakıyordu. Akıcı yabancı diliyle uluslararası müzakereleri nasıl yetkinlikle yürüttüğünü hâlâ izlerken gıptayla ona hayran oluyoruz. Tabii, bütün bunların yanında mütevazılığı, arabasını kırmızı ışıktaki durdurması, kendi alışverişini kendi yapması; bugün konvoylarla dolaşan, 3 bin kişilik koruma ordularıyla dolaşanlara örnek olacak niteliktedir.

Yalnız, sadece kişisel özellikleri değil, daha önemli özellikleri var. Antiemperyalist nutukları atıp, gidip Amerika'nın her türlü talebine "evet" diyenlerden çok öte bir tutumu vardı. Örneğin, rahmetli Erbakan'la beraber kurdukları koalisyon Hükümetinde, her türlü engellemeye rağmen, Kıbrıs'a barış götürmek için müdahale etmesini buradan bir kez daha saygıyla anarım. Tabii, bu sözü bir vecize hâline geldi: "Biz yurtseverliği sokak duvarlarına değil, Kıbrıs'ın Beşparmak Dağları'na yazdık." diyen Bülent Ecevit'e buradan teşekkürlerimizi sunuyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Başka bir şey hatırlıyorum: “Afyon ekemezsiniz Türkiye’ye.” diyen Amerika’ya karşı “Türkiye Cumhuriyeti hangi toprağında hangi ürünü ekeceğine kendisi karar verir.” diyen bir kararlılıktı. Bugün gidip Trump’la iş birliği yapanların öğreneceği çok şey var. Bununla da sınırlı değil, bir iktidar olarak memleketin başına geldiğinde kadrolaşmak yerine “Vatanın evlatları benim için aynıdır, ayırmam.” diyen ve dolayısıyla kamu alımlarında mülakatı kaldıran, yasaklayan bir anlayışın sahibiydi.

Ya, sırası gelmişken sorayım: Hani seçim zamanında diyordunuz ya “Mülakatı kaldıracağız.” diye, ne oldu, ne oldu “Mülakatı kaldıracağız.” lafından vaz mı geçtiniz? (CHP sıralarından alkışlar) Sonra mülakatı kaldırmaktan vazgeçtiniz, “Mülakat gibi mülakat yapacağız.” dediniz, sadece bu lafınız bile öncekilerin mülakat olmadığını ortaya koyuyordu. Geleceğine ve kazanımlarına girdiğiniz bu memleketin gariban evlatlarının ahi hepinizin boynundadır, bunu çok açık ifade etmek isterim.

Şimdi bugün bir HSK seçimi yapılacak, Hâkimler ve Savcılar Kurulu. Bu Hâkimler ve Savcılar Kurulu nasıl teşkil edildi? 13 üyeden oluşuyor. Bunun 4’ünü Cumhurbaşkanı zaten kendisi atıyor, 1’i Adalet Bakanı, 1’i de Müsteşarı, etti mi 6? 13’ten 6’yı çıkarırsanız geriye 7 kalıyor, 7’yi de Türkiye Büyük Millet Meclisi seçecek. Bu Kurulun bağımsız ve tarafsız olabilmesi, en azından dengeli olabilmesi için Anayasa 159 demiş ki: “İlk turda üçte 2 çoğunluk arayacaksınız, ikinci turda beşte 3 çoğunluk arayacaksınız, bulamazsan en çok oy alanlardan ad çekme suretiyle 3’üncüyü bulacaksınız.” Bununla hiç olmazsa 6 kişiyi seçen Cumhurbaşkanını dengelemeye çalışmış. Siz ne yaptınız? Geçen seçimlerde Komisyonda tamamını kendiniz seçtiniz ve buraya getirdiniz, burada da istatistik bilimini ağırlatarak -hani daha fazlasını söylemeyeyim- 5 kişiyi istediğiniz torbadan çekmeyi başardınız. Bu, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına kara bir lekedir, bunun altını çizeyim. Hiç kimse “Böyle bir şey olmadı.” diye nutuk atmasın, beşte 5 çekmenin istatistikteki yeri nedir, siz önce bir ondan haber verin. Bugün, bir başka... Çekersiniz, tabii, çekilmeyecek bir şey yok yani. Onların nasıl çekildiğini bu memleket biliyor, tarih de biliyor, yazıyor zaten bunları. Bugün bir HSK seçimi daha yapılacak, grubumuz aynı tiyatronun bir kere daha sahnelenmesine ortak olmayacak, buradan çıkacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yalnızca burada grup yönetim kurulu üyesi arkadaşlarımız olacak ki hiç olmazsa istatistiğe biraz saygı duyun. Peki, bu tablo nereye getiriyor memleketi, ben söyleyeyim: Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafsız ve bağımsız olmayınca, seçilen insan kendi odasında bir siyasal partiyi işaret eden işaretler yapmakta bir tereddüt görmeyince yani “Ben tarafım, tarafsız falan değilim.”i açıkça söyleyebilecek bir ahlaka sahip olduktan sonra oradan da tarafsızlık ve bağımsızlık beklemek mümkün olmuyor. Ne oluyor biliyor musunuz? Avukat kılığında bir adam gidiyor, içerideki tutukluya diyor ki: “Şu iki sayfayı imzala.” O iki sayfayı kim yazdı eline verdi? Sen mi yazdın? Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanına, tutuklu Belediye Başkanına iftira etmek üzere o metni bir düz avukat yazmış olabilir mi? “Bunu yaz, bunu imzala, üstüne bir de 2 milyon dolar para ver, seni çıkaralım.” diyor. Bunu o avukat tek başına mı söylüyor, birilerine güvenerek mi söylüyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tamamlıyorum Başkanım.

Peki, buna yönelik olarak HSK bir yaptırımında bulunuyor mu? Ahmak davası sırasında hâkim uçuruluyor, hâkim uçuruluyor! Büyükçekmece Adliyesinde savcı mütalaa vermiyor. İdare mahkemesinde doğru sorular soran heyet dağıtılıyor ve bütün bunları Hakimler ve Savcılar Kurulu uzaydan seyrederek gibi seyrediyor. Ben söyleyeyim size: Bugün kaybettiğimiz adalet duygusu sadece siyasi rakiplerinizi değil, Türkiye’nin tamamını yaralıyor ve bir memlekette eğer adalet kaybolursa geriye bir şey kalmaz.

Milattan önce Augustinus demiş ki: “Devletin içerisinde adaleti çıkarırsanız geriye bir çeteden başka ne kalır?” Eğer o adam, bu lafı, bugün söyleseydi, o adamı da tutuklardınız. (CHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, bütün bunları sağlıklı bir çerçeveye oturtmak Meclisin görevidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, son kez uzatıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür etmek için...

BAŞKAN - Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Çok teşekkür ederim Başkanım, sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Gerçekten bu teşekkürler Meclisimize güzellik katıyor. O yüzden her 2 Grup Başkan Vekilimize ayrı ayrı Divan adına teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'na aittir.

Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

40.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, eski Başbakan Bülent Ecevit'in ölüm yıl dönümüne, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası'na, noter huzurunda gerçekleştirilen 2026 yılı hac kuralarına, “terörsüz Türkiye” sürecine, Türkiye Yüzyılı'na ve Cumhuriyet İttifakı'na ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Bugün 5 Kasım 2025 Çarşamba, eski Başbakanlarımızdan Bülent Ecevit'in ölüm yıl dönümü. Bu münasebetle, Değerli Başbakanımız Bülent Ecevit'i saygıyla, minnetle yâd ediyorum.

Aynı zamanda, 2-8 Kasım Lösemili Çocuklar Haftası vesilesiyle lösemiyle mücadele eden bütün evlatlarımızı buradan hem yürekten selamlıyorum hem de kendilerine Allah'tan acil şifalar diliyorum. Onların gözlerindeki umut milletimizin kalbindeki en güçlü ışık olarak karşımıza çıkıyor. Biz bu ışığı asla söndürmedik ve söndürmeyeceğiz. Bu ışığın parıltısını yükseltmek için elimizden geleni yaptık ve yapacağız. Şehir hastanelerimizde ve modern tedavi merkezlerimizde çocuklarımızın gülüşüyle âdeta yeniden diriliyoruz. Unutmayalım, her çocuk bir umuttur, her umut Türkiye'nin geleceğidir. Lösemili çocuklarımız yalnız değil, millet ve devlet olarak hep birlikte yanlarındayız. Rabb'im tüm yavrularımıza acil şifalar ihsan etsin. Bu vesileyle lösemili çocukların ailelerine de AK PARTİ Grubumuz adına Meclisten selam ve hürmetlerimizi iletiyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün Diyanet İşleri Başkanlığımız tarafından 2026 yılı hac kuraları noter huzurunda gerçekleşti. Akşam yaklaşık 1 milyon 800 bin hacı adayımızdan yaklaşık 85 bin vatandaşımız inşallah e-devlet üzerinden bu heyecanlı bekleyiş sonrasında güzel beldelere yolculuğun müjdesini alacaklar. Bu mübarek yolculuğa hak kazanan ve gönülleri “Lebbeyk, Allâhümme lebbeyk!” nidalarıyla, terbiyeleriyle dolan bütün vatandaşlarımıza en kısa zamanda mübarek beldeleleri görmelerini Cenab-ı Hak'tan nasip etmesini niyaz ediyorum. Şimdiden haclarının kabul ve makbul olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten ülkemiz yıllarca terörle, istikrarsızlıkla, kardeş kavgalarıyla durdurulmak ve yavaşlatılmak istendi. Heryıkılan ocağın ardından birileri ellerini ovuşturdu, Türkiye diz çöksün diye beklendi ancak bu millete hiçbir zaman elhamdülillah diz çöktüremediler; biz de son yirmi üç yıldır AK PARTİ hükümetleri döneminde bu millete diz çöktürmeye kalkanlara karşı dimdik durduk ve onların hepsini bertaraf ettik. Bugün artık yepyeni bir dönemin eşliğindeyiz, “terörsüz Türkiye” başlığı altında terörsüz bölgeye ve terörsüz dünyaya gidecek bir süreci hep beraber başlattık.

Bugün artık terörle anılan Türkiye değil, huzur ve güvenliğin, üretimin, kalkınmanın, refahın, birlik, beraberlik ve kardeşliğin konuşulduğu bir Türkiye var. İşte, biz buna “terörsüz Türkiye” diyoruz; bunun aksi “terörlü Türkiye” demektir ve terörlü Türkiye’den yana hiç kimsenin olamayacağı apaçıktır. O nedenle “terörsüz Türkiye”yi birlik ve beraberlik içerisinde mutlaka gerçekleştireceğiz. Bu yüzyıl artık başkalarının yazdığı senaryoların değil aziz ve asil milletimizin hep birlikte yazdığı Türkiye Yüzyılı hikâyesi olarak tarihe geçecektir. Birileri bu kutlu yürüyüşü hazmedemiyor olabilir; birileri huzurlu, bağımsız, büyük ve güçlü Türkiye görmek istemiyor olabilir; onlar kusura bakmasınlar, biz terörün kökünü kazıdığımız gibi, bu topraklarda, bu cennet vatanda bir daha fitne ve fesat tohumları yeşermesin diye birlik, beraberlik, kardeşlik, barış ve huzur için mücadele etmeye kararlıyız ve bu konuda mutlaka devlet millet kaynaşmasıyla netice alacağız. Bizim davamız kuru bir makam, mevki davası değildir; milletimizin egemenliği, esenliği, refahı, istiklal ve istikbali davasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Türkiye Yüzyılı’nı da “terörsüz Türkiye”yle beraber inşa edeceğiz. Daha güçlü ve büyük, daha müreffeh bir Türkiye, daha özgür bir Türkiye Allah’ın izniyle hep beraber hepimizin ortaya koyduğu iradeyle gerçekleşecek.

Bu çerçevede “terörsüz Türkiye”nin oluşmasında gerçekten büyük katkı sağlayan Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli’ye ve bu konuda sağlam iradesiyle sürece yön veren Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a ve bu konuda bu millî birlik, beraberlik ve kardeşlik vurgusuyla “terörsüz Türkiye” hedeflerine destek veren bütün milletvekillerimize, vatandaşlarımıza da buradan teşekkürlerimi sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda, tabii, birtakım siyasi mülahazalarla Cumhuriyet’i çatırdatmaya, birtakım masabaşı senaryolar yazmaya çalışanların da avuçlarını yaladığı bir sürece hep beraber şahit oluyoruz.

Cumhuriyet, 15 Temmuz uluslararası darbe ve işgal girişimi sonucunda kendiliğinden oluşan bir ittifaktır; bu, hakikaten aynı istikamete bakan ve bu ülkenin gerçekten büyük ve güçlü ülke olması noktasında aynı hedefleri ortaya koyan...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kaç yıldan beri?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...milletimizin umudunu büyüten, Türkiye’nin gücünü artıran bir ittifaktır ve bu yürüyüşü hiçbir kimse fitneyle, dedikoduyla, çamur atmakla asla ortadan kaldıramayacaktır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz doğruları söyleyerek kaldıracaktır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Türkiye Yüzyılı’nı hep beraber inşa edeceğiz. Bu birlik ve beraberlik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, son kez uzatıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Türkiye Yüzyılı birlik ve beraberliğin, kardeşliğin yüzyılı olacaktır. Bu konuda, hakikaten, Türkiye Yüzyılı’nın basamaklarını hizmet ve eserlerle hep beraber ortaya koyuyor ve bu basamakları çıkıyoruz.

Ümidimiz yeni yetişen gençlerimizdir; onlar bizim kendilerine emanet ettiğimiz büyük ve güçlü Türkiye'yi, "terörsüz Türkiye"yi Türkiye Yüzyılı'nda çok daha büyük hedeflere, inşallah ulaştıracaktır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yoksulluk, açlık, perişanlık, borç bütçesi, tükeniş...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu çerçevede, ben, gençlerimizin önünün açılması noktasında her daim onlarla beraber, onların hizmetinde ve emrinde olduğumuzu, Türkiye Yüzyılı'nı teknolojinin, bilimin ve gençlerin yüzyılı yapacağımızı ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Afyonkarahisar ili Dinar ilçesinden gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Afyonkarahisar ili Dinar ilçesinden Genel Kurulumuzu ziyaretine gelen misafirler locada Genel Kurulu izlemektedir; kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:15.46

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.10****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, ülkedeki su yönetiminin mevcut durumunun, su kaynaklarının sürdürülebilirliğinin, kuraklıkla mücadelenin, su kullanımındaki verimliliğin ve bakanlıklar ile yerel yönetim politikalarının değerlendirilerek gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 5/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/11/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, ülkemizdeki su yönetiminin mevcut durumunun, su kaynaklarının sürdürülebilirliğinin, kuraklıkla mücadelenin, su kullanımındaki verimliliğin ve bakanlıklar ile yerel yönetim politikalarının değerlendirilerek gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 5/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 5/11/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Evet, YENİ YOL Partisi Grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a söz veriyorum.

Sayın Özdağ, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Bülent Ecevit'in 19'uncu ölüm yılı dönümü, vefatından bugüne on dokuz yıl geçti. Ulucanlarda 12 Eylül sonrası -tedavi görürken- hapisanede kalmışım, aynı koğuştaki arkadaşlarımla. Kendisine rahmet

diliyorum. Her siyasetçi gibi mutlaka ki eleştirilecek, mutlaka ki övülecek yanları vardı ve biliyorsunuz peygamberler günahsızdır, insanlar günah işlerler ve Allah hatasızdır, insanların hataları da olur. Bu hatalarını tarih değerlendirecektir. Ben, kendisine bir kez daha rahmet diliyorum.

Bugün, hepimizi yakından ilgilendiren, milletimizin geleceğini ipotek altına alma riski taşıyan hayati bir konuyu, su meselesini ele almak üzere huzurlarınızdayım. Türkiye'nin sanıldığı kadar su zengini bir ülke olmadığı artık bilimsel raporlarla sabittir; nokta. Su, sadece bir doğal kaynak değil medeniyetimizin temeli, hayatın vazgeçilmezi ve tartışmasız bir şekilde en stratejik varlığımızdır. Unutmayalım ki su, yerine başka hiçbir maddenin ikame edilemeyeceği sınırlı ve mübarek bir kaynaktır. Birleşmiş Milletlerin 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nde temiz ve güvenli içme suyuna ve sanitasyona evrensel erişim 6'ncı numaralı hedef olarak belirlenmiştir ancak su, sadece bu hedefin konusu değil aynı zamanda ekonomi, enerji, gıda üretimi ve sağlık gibi birçok sektörü ilgilendiren tüm kalkınma çabalarımızın âdetâ yatay bir keseni durumundadır. Bu nedenle, su krizi demek, çok boyutlu bir yaşam ve kalkınma krizi demektir.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz maalesef uzun yıllardır devam eden bir yanlış içerisindedir. Türkiye su zengindir, hayır, değildir. Gerçekler ise bu algının tam tersini işaret ediyor. Yıllık kişi başına düşen kullanılabilir su miktarımız 1.519 metreküple uluslararası standartlara göre açıkça su sıkıntısı çeken ülkeler kategorisindedir. Bu tablo bizlere su meselesini havadan sudan konuşulacak bir mevzu olmaktan çıkarp ulusal güvenliğimizin ve bekamızın merkezine almamız gerektiğini âdetâ haykırmaktadır. Türkiye'nin yarı kurak iklim yapısı, küresel iklim değişikliği ve özellikle yağış rejimlerindeki öngörülemez değişimler nedeniyle daha da kırılganlaşmaktadır. Artan sıcaklıklar ve su kaynaklarının azalması, sadece içme sularımızı değil hidroenerji üretimi ve tarım sektörümüzü de ciddi bir kuraklık tehdidi altına sokmaktadır. Yanlış su yönetimi, hızlı ve çarpık şehirleşme, plansız sanayileşme gibi -buraya dikkatinizi çekiyorum- ihmaller, sorunu maalesef daha da derinleştirmektedir.

Kuraklık, artık noktasal bir olay değil bölgesel hatta ulusal çapta bir doğal afettir. Bu gerçeği daima göz önünde bulundurarak tüm su politikalarımızı buna göre oluşturmalıyız. Kuraklık, meteorolojik kuraklıkla başlar, bunu hidrolojik, tarımsal ve nihayet sosyoekonomik kuraklık takip eder. Dolayısıyla yağışın zamansal ve bölgesel dağılımı çok iyi ve dikkatlice takip edilmelidir. Suyun sektörler arası dağılımına baktığımızda açıkça görüyoruz ki ülkemizdeki suyun yaklaşık yüzde 74'ü tarımda, yüzde 15'i sanayide, yüzde 11'i ise evlerde kullanılmakta ve tüketilmektedir. Ancak tarımsal sulamada hâlâ yaygın olan açık sulama sistemleri yüzünden kullanılan suyun büyük bir kısmı maalesef boşa harcanmaktadır.

Geçenlerde basına da yansıdı, ciddi tepki de çekti; İstanbul'da bir ilçe belediyesi, almış arkasına koca su tankerlerini, maharetmiş gibi yolları yıkıyor. Aynı vakitlerde haberler barajlardaki su sıkıntısını son dakika olarak canlı veriyordu. İşte durum bu denli içler acısıdır.

Damla sulama ve modern sulama tekniklerine geçiş sağlanmadığı sürece mevcut su kaynaklarımızın sürdürülebilirliği konusunda büyük bir soru işareti mevcuttur.

Diğer taraftan, sanayi ve kentsel alanlarda suyun geri dönüşümü konusunda da ciddi eksiklikler bulunmaktadır. Suyu yönetmek demek öncelikle israfı yönetmek demektir. Su tüketiminin sektörler arası bu çarpık dağılımı dikkate alınarak kullanıcıların bilinçlendirilmesi son derece önemlidir; suyu kullanan sonuçta insandır.

Değerli milletvekilleri, bu büyük sorunun temeli biraz da suya bakış açımızdadır. Sağlıklı suya ulaşmak her şeyden önce temel bir insan hakkıdır. Diğer bir deyişle, su, toplumsal bir değer olarak düşünülmelidir ancak dilimizdeki "sudan ucuz" "sudan bahane" gibi deyimler ne yazık ki suyun ucuz, sınırsız ve önemsiz olduğu izlenimini vermektedir. Bu düşünce kodlarını değiştirmeden, suyu ekonomik bir meta olarak değil toplumsal bir değer olarak benimsemeden su tasarrufuna yönelik çabalarımızın

sonuç vermesi zor olacaktır. Ayrıca ülkemizde nüfusun ve suyun bölgesel dağılımı birbirinin tam tersidir; toplam nüfusumuzun çok önemli bir kısmı Marmara Bölgesi’nde yaşarken buradaki havzalar toplam su akışının çok küçük bir kısmını toplamaktadır.

Peki, bu hayati risk karşısında biz siyaset kurumu olarak ne yapmalıyız? Öncelikle su problemine kriz ve risk yönetme mantığıyla yaklaşılmalıdır. İlk olarak suyu ulusal güvenlik stratejilerimizin ayrılmaz bir parçası olarak görmeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Teşekkür ederim efendim.

Kuraklığı ülke genelinde izleyecek, gerekli uyarıları zamanında yapacak, alınması gerekli önlemleri yetkililere ve kamuoyuna zamanında duyuracak, kuraklık konusunda bilimsel araştırmalar yapacak merkezlere ihtimam gösterilmeli, varsa personel ve teçhizat eksiklikleri ivedilikle giderilmelidir.

İkinci olarak, verimlilik ve tasarrufta köklü bir dönüşüm gerçekleştirmeliyiz. Tarımda damla sulama ve modern sulama tekniklerine geçişi hızlandırmalıyız. Sanayi ve kentsel alanlarda gri suyun yeniden kullanımı ve yağmur suyu hasadı gibi su tasarruflu yöntemleri yaygınlaştırmalıyız. Su bir barajdan çıkıp kullanıldığı yere gelinceye kadar buharlaşma, sızma ve şebeke kayıplarına uğramaktadır. Bu kayıpların dünya standartlarına çekilmesi sağlanmalıdır.

Üçüncü olarak, yerel yönetimlerin sorumluluğunu hatırlatmalıyız. Yerel yönetimlere büyük bir sorumluluk düşmektedir. Su havzalarının korunmasından şebeke sistemlerinin yenilenmesine kadar belediyelerimize de önemli görevler düşmektedir.

Sözlerimi tamamlarken suyu bir lütuf değil gelecek nesillerden aldığımız stratejik bir emanet olarak gören, bütüncül ve risk odaklı bir yaklaşımla hareket etme çağrımı yineliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bu hayati konuda siyasi ayrılıkları bir kenara bırakarak ulusal bir duruş sergilemek hepimizin ortak sorumluluğudur ve aynı zamanda burada Sayın Erdoğan’a da bir çağrım var.

Kusura bakmayın efendim, on saniye...

Sayın Erdoğan geçen gün şöyle söyledi bir Cumhurbaşkanı olarak: “Vatandaşlarımızı susuz bırakmayız.” dedi yani belediyelere bir gönderme yaptı. Evet, o belediyeler daha önce de sizin elinizdeydi, yapsaydınız, su sıkıntılarını gidermiş olsaydınız. Sadece sizin Hükümet olarak yaptığının mefhumumuhaliyinden doğru olmadığını söylüyorum.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Araştırma önergemize “evet” oyu vereceğinizi tahmin ediyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Yüksel Arslan’a aittir.

Sayın Arslan, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

İklim değişikliğine bağlı kuraklık tehdidi her geçen gün artmaktadır. Düşük yağış ve artan sıcaklıklar küresel iklim krizinin geldiği noktayı gözler önüne seriyor. Türkiye’deki en büyük sorunlardan biri tarımdaki vahşi sulama. Tarım arazileri daha verimli kullanılabilir. Su kaynaklarımızı tehdit eden açık kanal sulama yöntemine karşı modern yöntemlerin yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Bilimsel araştırmalara göre, önümüzdeki yüz yıl içinde ülkemizin su kaynaklarında yaklaşık yüzde 25 ile 30 arasında azalma olacağı tahmin edilmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı suyun verimli ve akıllı kullanılmasıyla alakalı seferberlik başlatmalıdır. Yayınlanan raporlarda, genelgelerde, yönetmeliklerde bir sorun yok ancak uygulama ve toplumda yaygınlaştırmada sorun var. “İklim değişikliği var.” diyerek sorumluluklarımızdan kaçamayız. İslah adı altında derelerin betona gömülmesi bizim sorumluluğumuzdadır. İmara açılan tarım alanları, ranta teslim edilen su havzaları bizim gnahımızdır.

Değerli milletvekilleri, TOKİ ve Emlak Konut tarafından yapılan Nişantaşı Koru adlı bir proje var. “Her dairenin balkonuna havuz yaptık.” diye bunun reklamını yapıyorlar. Beton, inşaat ve rant gözlerini boyamış, hiçbir şeyi umursamıyorlar. Kuraklık tehlikesiyle mücadele topyekn yapılmalıdır. Tarımda modern sulama tekniklerini ve suyu verimli kullanmak zorunda olduğumuzu hepimiz kabul ediyoruz ancak beton merakına da “Dur!” demek zorundayız. şehirlerimiz ranta ve betona teslim edilirse kuraklık kaçınılmaz olur. Sularımız satılır, derelerimiz kurutulursa millî güvenliğimiz tehlikeye girer. şehirlerimizin ortasına, verimli tarım arazilerine hançer gibi saplanan betonlaşmaya “Dur!” diyemezsek yüz yılı beklemeden su kaynaklarımız yok olacak. Çiftçi iklime bağlı hava değişimlerinden şikyeti, sadece sıcaklıktan değil, hem kuraklıktan hem de zirai dondan. Bir bölgemizde aynı dönemde kuraklık olurken bir yandan da don yaşanmıştır. Bir bölgede aynı anda hem kuraklık hem zirai don yaşanıyor olması büyük bir risktir. Yaşanan sorunlara müdahale hızımız ve czm üretme kapasitemiz çok yetersiz. Çiftçilerin zararını tespit edip anında czm retemiyoruz. En yakın örnek zirai don nedeniyle destek bekleyen çiftçilerin mağduriyetinde yaşandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Sayın Arslan, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - KS’de kayıtlı bulunmayan çiftçiler zirai don desteği alamadı, beklentiler boşa düştü; alanlar da tarım sigortasından yeterli destek alamadı. Yirmi üç yıllık iktidarın politikaları tarım ve iftiyi bitirme noktasına getirdi. Köyler boşaltıldı, tarımla uğraşanların yaş ortalaması 60’a dayandı, tarım ve hayvancılığın bütçeden aldığı pay giderek eridi.

İklim krizinin tüm yönleriyle ele alınması ve millî güvenlik meselesi olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Barajlarımızın su toplama havzalarının bir an önce genişletilmesi, yeniden elden geçirilmesi gerekiyor.

Bu erevede, YENİ YOL Grubu önerisine destek verdiğimizi belirtiyor, büyük Türk milletini ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAşKAN - Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

İkinci söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına şanlıurfa Milletvekili mer calan’a ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER ÖCALAN (şanlıurfa) - Sayın Başkan, Değerli Genel Kurul; halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Su meselesi, kuraklık meselesi hem ülke için hem dünya için hem bizim bölgemiz için şu an kritik seviyede çok ciddi bir meseledir. Maalesef Hkmetin ne tarım politikası ne su politikası vardır. Hiçbir kurum birbiriyle koordineli olarak çalışamaz, bu noktalarda fazla göz önünde bulunmaz, belki alt kademe bakanlık olarak görülür. Urfa’ya bakınca sekiz aydır yağmur yok, coğrafyamızda yağmur yok ama “Suyu kim, nasıl yönetecek?”ten ziyade “Suyun üzerinde nasıl hkimiyet kurarız?”ın peşindeler. Baraj kurarak suyu kontrol altına alma anlayışı maalesef hkimdir ama bu coğrafyanın, bu toprakların artık bu bölge insanına verebileceği hiçbir şey kalmadı; ne bir tarım politikası ne bir su politikası vardır.

GAP'ta enerjide yüzde 100'e çıktı verim, gelinen noktaya geldi ama su kanalları yapılmadı, su kanalları olmadığı için salma sulama yapıldı, modern sulama yapılmadı, damlama sistemi olmadığı için insanlar artık bu yola yöneldi. Tarımda da problem, suda da problem. Viranşehir'de sondajlar 800-900 metre toprağın altına indi; artık tatlı su kayboldu, 300 metreden, 400 metreden 900 metreye indi. Siz kanalları yapmazsanız, modern tarımı geliştirmezseniz, akıllı tarımı geliştirmezseniz, tarımı ciddiye almazsanız gideceği nokta odur. Enerjide de sorun var, suyla bağlantılı olarak maalesef enerjide de sorun var ama maalesef hamaset siyaseti daha çok ön plana çıkıyor, popülist siyaset daha çok ön plana çıkıyor. “Vatan, millet, Sakarya!” sevgisinden bahsediliyor; coğrafya çoraklaşmış, batıda ormanlar yanıyor, Cudi'de ormanlar kesiliyor, tarıma kıymet verilmiyor, ithalat almış başını gitmiş ama Tarım Bakanının kendi ülkesinden haberi yok. Su meselesiyle ilgili 4 tane kurum var, Devlet Su İşleridir, yerel yönetimlerdir, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığıdır, kısmen Enerji Bakanlığıdır; hiçbirinin birbirinden haberi yok, koordinasyon yok. Tarımla ilgili problem, sanayideki su kirliliğiyle ilgili problem... Evde kullanılan su oranı yüzde 11'i aşmış. Bunlara bir el atmak lazım, bunları ortak akılla yürütmek lazım.

Meclis Başkan Vekilimiz de buradadır, Urfa'nın 14 vekili vardır; yazın su sorunu alır başını gider, enerji sorunu alır başını gider, maalesef öyle bir anlayış geliştirilmiş ki bu şehrin 14 vekili hiçbir zaman bir araya gelmez. Elbette ki siyasi rakipleriz, farklı düşüncelere sahibiz. Bölgemiz için, coğrafyamız için ortak akılla bir araya gelip bu sorunların hepsine çözüm aramamız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ÖMER ÖCALAN (Devamla) - Bu coğrafyanın bize, bizim bu coğrafyaya ihtiyacımız var. Bu coğrafyanın tüm sorunu bizim sorunumuzdur. Elbette ki küresel bir ısınma da var, küresel problemlerden kaynaklı da sıkıntılar vardır ama biz önce ülkemize bakmalıyız, önce coğrafyamıza bakmalıyız, tüm problemlerine derman olmalıyız.

Bakınız, tarım şehridir Urfa, bu ülke tarım ülkesidir ama dışarıdan tarım ürünleri fütursuzca ithal ediliyor. Bu noktada biz parti olarak bu önergeyi destekliyoruz, bu önerge noktasında “evet” oyu kullanacağız. Ortak akılla, ortak bir zeminde tüm problemlerde bir araya gelip bu ülkenin menfaatini, 86 milyonun menfaatini hep birlikte esas alırsak bu ülkeyi, bu coğrafyayı yaşanılabilir bir ülke hâline getirebiliriz.

Saygılar sunuyorum.

Kolay gelsin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e ait.

Lütfen buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kuraklık bir sonuçtur ama kuraklığı yaratan yönetenlerin yetersizliğidir, öncelikle bunun altını bir çizelim.

Cumhuriyet kurulduğunda, 1923'te Mustafa Kemal Atatürk Mecliste yaptığı konuşmada diyor ki: “Su politikalarını oluşturmamız gerekir.” 1937'de yaptığı konuşmada da köylünün, çiftçinin topraklandırılması yanında tarımın millî bir politika olduğunu belirttiğini ve sulama suyuyla ilgili önemli değerlendirmelerde bulunduğunu görüyoruz. Diyor ki: “Ülkeyi iklim, su ve toprak verimi bakımından tarım bölgelerine ayırmak gerekir.” Aradan yüz yıl geçmiş, içinde bulunduğumuz koşullarda zirai

dondan sonra kuraklık da önemli ölçüde çiftçilerin başının belası olmuş, üretimde sorunlar doğmuş. Somut bir örnek verelim: 2023 yılında ülkemizde 22 milyon ton buğday yetişti, 2024 yılında 20 milyon 800 bin tona düşmüştü. Bitkisel üretim tahmininin 1'inci mayıs ayında yapıldığında 19 milyon 600 bin ton buğday olacağı belirtildi; 2'nci tahmin ekimde yapıldı, buğday üretimimiz 17 milyon 900 bin tona düşmüş. Bunun birden çok nedeni var. Birincisi, çiftçi topraktan uzaklaşıyor, girdi maliyetleri artıyor, alım fiyatları düşüyor, çiftçiye gerekli destekler verilmiyor; ikincisi de kuraklığın etkisi var ama bu kuraklıkla ilgili de herhangi bir destekleme yine ne Bakanın ne de iktidarı yönetenlerin ağzından çıktı yani ürünlerimizin üretiminde oluşan sorunlar da sahiplenilmiyor. Bir su politikamız yok; kâğıt üzerinde var, kâğıt üzerinde su politikası var, uygulamada yok. Göletlerin çoğu yapıldığı yerlerde su tutmuyor. Bunlarla ilgili yatırım yapılmış; gölet kuru. Göller bölgesinde 65 civarındaki gölün 35'i kurumuş. Su kaynaklarının, önemli ölçüde doğal yollarla yeryüzüne çıkanların şu anda çoğu geri çekilmiş, İç Anadolu'da su 200 metreye kadar derinden çıkmaya başlamış. Kaçak kuyularla ilgili ruhsatlandırma yapıp bu suların doğru kullanılmasının, modern yöntemlerle suyun değerlendirilmesinin önü açılmamış. Vahşi sulamadan vazgeçilmemiş. Bunun yanı sıra, çiftçi sulama suyunu elektrik parasını ödeyerek yer altından çıkarıyor ama salma sulamayla ilgili kredi almaya gittiğinde "Senin ruhsatın yok, sana bunu veremeyiz." diyorlar. Oysa su politikasının doğru yönetilmesi, Akdeniz'e, Karadeniz'e boş akan suların öncelikle Anadolu'ya yönünün çevrilmesi gerekir.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Fırat akıyor, baraj bakıyor Başkan!

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Bu suların doğru biçimde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Bölgesel kuraklığın olduğu alanlarda suya ihtiyaç duyulan ürünler değil de susuz tarımda verim alınabilecek ürünlerin yetişmesi sağlanmalı. Niğde'nin Bor ilçesiyle arasında yer alan Akkaya Barajı 1970'te yapıldı, hâlâ kapalı sisteme geçilmiş değil. Ulukışla ilçemize gittim, dereler, göletler kurumuş. Bunun yanında, bazı sular yeryüzüne çıkıyor, boş akıyor. Örneğin, Aladağlar'dan çıkan Ecemiş suyu Niğde sınırlarından çıkıp Akdeniz'e akıyor. Yapın oraya bir baraj, o suyu verin, Niğde bölgesinde tarım amaçlı değerlendirin. En azından su boş akmasın, Niğde çiftçisi de daha çok verimle ürününü alsın. 1 dönümde kuru tarımda 270 kiloya kadar verim çıkıyor ama 140 kiloda kalıyor, suluda 500'ün üstünde. Verim ve üretim kaybına da su yokluğu neden oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Yanlış politikalarla üreticilerin canını okuyorsunuz. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adem Korkmaz'a ait.

Lütfen buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; YENİ YOL Grubumuzun vermiş olduğu iklim değişikliği ve kuraklık konulu önerge üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum ve bu konuda, iklim değişikliği konusunda artık değişikliğinin biraz ötesine geçip değişmiş iklimden bahsedebiliriz çünkü gerek geçmişten gelen analizler gerekse geleceğe yönelik meteoroloji perspektifleriyle artık yeni durum bu, bu durumu öncelikle hepimiz kabul etmek durumundayız.

Bu konuda, tabii ki su dediğimiz zaman bir taraftan tarımsal üretimin ve gıdanın sürdürülebilirliği konusu devreye giriyor, bir taraftan da temel insani fizyolojik ihtiyaçların, evsel su ihtiyacının temini noktasında ciddi bir konu söz konusu ve artık su sadece ülkemizin değil, bütün dünyanın stratejik bir meselesi hâline geliyor yani su sadece kısa vadeli bir mesele değil, yerel, bölgesel ve uluslararası politik sistemin de merkezine oturan bir yapıda. Eskiden enerji bu konumdaydı, şimdi ise su burada ve önümüzdeki dönemde de gelecek siyasetini şekillendirecek önemli bir noktadadır. Bu anlamda Hükümetimiz de bu konuya bir bütüncül perspektifle bakarak, gelecek perspektifiyle bakarak 2007 yılında Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi'ni ortaya koymuş ve bu stratejinin ana parametrelerinin birincisi, su kullanımının planlanması; ikincisi, kuraklık ve su ihtiyacının önceden planlanması, önlemlerin önceden alınması; üçüncüsü de tarımsal üretimin sürdürülebilirliği. Bu üç nokta üzerinde, tabii, çok çeşitli eylem planları, çok çeşitli adımlar, yapılar oluşturulmuş; bütüncül bir su yönetim modeli içerisinde, en son, daha 2025 yılında hayata geçirdiğimiz bir planlı üretim, tarımsal üretim modeli. 13 stratejik ürünün, hem gıda ürünlerinin temini hem de bunların su merkezli ve suyun etkili ve verimli kullanımını merkeze alan bir stratejiye, tarımsal desteklerin ve üretimin su meselesi üzerine inşa edildiği sessiz bir devrim diyeceğimiz bir modele geçildi. İnşallah bunun etkilerini önümüzdeki üç yıl içerisinde göreceğiz.

Yine, su verimliliğine dayalı münavebe sistemleri, büyük ova uygulamaları gibi uygulamalarla özellikle tarımsal üretimin geleceğini güvence altına alacak çalışmalar yürütüldü. Havza bazlı yönetim bunlardan bir tanesi. Yine, su verimliliği seferberliği dediğimiz seferberlikle hem farkındalık oluşturmak hem de su kayıplarının önlenmesi, gri suların kazanılması, su atıklarının yeniden arıtılarak tarımsal üretime kazandırılması gibi çok çeşitli uygulamalar özellikle Tarım Bakanlığımız ve Çevre Bakanlığımızın çalışmalarıyla yürütülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Tabii, bu arada en önemli adımlar da inşa edilen altyapılarda. Altyapıları inşa etmedikten sonra geleceğe yönelik olarak yapacağımız çalışmaların çoğu stratejik planlar ya da eylem planlarında kalır. Ne yapmış bu anlamda Devlet Su İşlerimiz? Son yirmi üç yılda toplam 11 bin tesisi inşa etmiş. 11 bin tesiste neler var diye baktığımızda, çok ciddi anlamda HES'ler, arıtmalar, yer altı sulamaları, sulama ve içme suyu barajları, göletler, taşkın korumalar, arazi ıslahları diye gidiyor.

Bugün aldığım veri Devlet Su İşlerinden, şu anda planlama aşamasında olan, proje, plan, yatırım sürecinde olan da 10 bin yeni proje var. Yani bütün bu çalışmalar, yaklaşık on yıllık, on beş yıllık perspektifler geleceğe yönelik olarak hazırlanmakta ve Devlet Su İşlerimiz de bu ciddi çalışmaları yürütmeye devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Şimdiye kadar neredeydiniz, şimdiye kadar? Türkiye bitti! Şimdiye kadar neredeydiniz, şimdi mi çıkarıyorsunuz?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hiç önlem almadınız ki!

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Bu anlamda bu çalışmalarımızı da sürdürüyoruz.

Hepinize teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Oylama öncesi karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım: Kabul edenler...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Aslında herkes kabul etmeli Başkanım, faydalı bir olay.

BAŞKAN - Kabul etmeyenler...

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Kabul edilmiştir.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çoğunlukta yız efendim.

BAŞKAN - Divanda ihtilaf olduğundan elektronik cihazla oylamayı tekrarlayacağım.

Üç dakika süreyi veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:16.41

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.54

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Şimdi öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekili tarafından, Tarım Kredi Kooperatiflerinin iştiraki olan GÜBRETAS'ın İran'daki yatırımları başta olmak üzere kurumun genel işleyişi, gübre tedarik zincirindeki kırılganlık, çiftçiye yönelik fiyat politikaları, kamu kaynaklarının etkinliği, ulusal gübre arz güvenliği ve gıda enflasyonuna etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 14/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/11/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekili tarafından, Tarım Kredi Kooperatiflerinin iştiraki olan GÜBRETAS'ın İran'daki yatırımları başta olmak üzere kurumun genel işleyişi, gübre tedarik zincirindeki kırılganlık, çiftçiye yönelik fiyat politikaları, kamu kaynaklarının etkinliği, ulusal gübre arz güvenliği ve gıda enflasyonuna etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 14 Temmuz 2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Manisa Milletvekili Şenol Sunat'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün, girdi maliyetleriyle mücadele eden Türk çiftçisini, gıda enflasyonu altında ezilen tüketicileri yakından ilgilendiren bir konuda, Tarım Kredi Kooperatifleri Birliğinin iştiraki olan GÜBRETASŞ şirketinin İran yatırımı Razi Petrokimya hakkında konuşacağız.

2008 yılında, çiftçiye ucuz gübre sağlamak, gıda enflasyonunu düşürmek amacıyla İran'ın gübre tesisi Razi Petrokimya 680 milyon dolara satın alınıyor. Döneminde ülkemizin en büyük yurt dışı yatırımı olarak övülüyor. Bugüne kadar yapılan desteklemelerle yatırımın 1,2 milyar doları bulunduğu da biliniyor. Razi, Türkiye'nin yıllık toplam üre tüketiminin yarısını yani yıllık 1,5 milyon tonluk üreyi tek başına üretebiliyor. 2023 yılına kadar her yıl 250 milyon dolar kâr yapan şirket 2023'ten itibaren her yıl zarar açıklıyor. Zira, şirket tam kapasite çalıştırılmıyor, makine ve teçhizat yatırımları yapılmıyor sayın milletvekilleri. Razi'nin kendi ürettiği ucuz gübre Türkiye'ye girmezken tonlarca ucuz gübre yurt dışında birilerine satılıyor; kime satıldığına dair açıklamalardan da kaçınılıyor. Peki, Türk çiftçisi ne yapıyor? Yurt dışından, yandaş şirketlere ait pahalı gübre Türkiye'ye sokuluyor. Böylece çiftçi pahalı gübreyle mecbur bırakılırken yine birileri zenginleştiriliyor. Bunlar uydurma bilgiler değil sayın milletvekilleri, şirketin eksik finansal tablolarından çıkarılan bilgiler.

Kıymetli milletvekilleri, Razi, yıllardır gübre sektörünü bilmeyen bir bankacı tarafından yönetiliyor. Dahası var, 2008 yılında Diyarbakır'da sıradan bir memur olan "Şaban Kayıkçı" isimli şahıs bir anda peyda oluyor ve Razi şirketinde yüzde 24'lük bir hissenin temsilcisi oluyor. Üstelik, on dört yıl boyunca da bu şirketin Yönetim Kurulu üyesi olarak kalmaya devam ediyor. Cebinde 5 kuruş parası yok bu beyefendinin ama bu kadar hisse alacak kadar da zengin; gübre sektörünü bilmiyor ama yöneticilik yapacak kadar liyakatli. Kimdir bu Şaban Kayıkçı sayın milletvekilleri? Kimin malının temsilcisidir? Geçtiğimiz günlerde el konulan Paramount Otel nasıl Şaban Kayıkçı'ya ait olabildi? Bunları sorgulamamız gerekiyor.

Tüm bu çarpıklıklar kamuoyu önüne saçılırken bir bakıyorsunuz, Razi'nin satışı için düğmeye basılıyor. İran-İsrail savaşı, jeopolitik gerilimler, küresel enerji siyaseti gübre fiyatlarını ülkemizde tırmanışa geçirmişken Türkiye neden gübre fabrikasını satıyor?

Sayın Tarım Bakanı söyleyin, niye bu konuyla ilgili sorularımıza cevap vermiyorsunuz? Neden satıyorsunuz Razi Petrokimyayı? Yoksa Razi çerçevesinde dönen kural dışı ticari hareketler örtbas mı edilmek isteniyor?

Saygıdeğer milletvekilleri, Razi haraç mezat satılmaya çalışılıyor. Ağustos ayında kapalı zarf usulü satılmak istenen ve alıcıları arasında Can Holdingin olduğu ihale iptal ediliyor. Eylül ayında açık artırma usulüyle tekrar bir satış yapılıyor, üzerinden bir ayı aşkın süre geçiyor fakat ne GÜBRETASŞ ne de Tarım Bakanlığından tek bir açıklama yapılmıyor. Geçtiğimiz hafta konuyu sosyal medya hesabımdan gündeme getirdim. İhaleyi alan şirket Fertex Holding kurumsal şirket hesabında "Razi bizimdir." diye paylaşım yapıyor. Böyle devlet yönetilir mi?

Sayın Tarım Bakanı, bunlara cevap verin. Satış varsa neden halka açık bir şirket olan GÜBRETASŞ, Kamuyu Aydınlatma Platformuna açıklama yapmıyor? Bunun suç olduğunu bilmiyor musunuz? Satış varsa ne kadara sattınız, neden açıklamıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Satış yoksa Fertex Holding ne hakla sitesinde "Razi bizimdir." diyebiliyor? Biz bu çarpıklıkları ortaya çıkarınca Fertex Holding, sitesinden bu logoyu, Razi logolarını kaldırıyor. GÜBRETASŞ "Satış henüz bitmedi." diye KAP'a bildirimde bulunuyor, daha dün de bir daha bir bildirim yaptı. Nerede şeffaflık, nerede açıklık, nerede kurumsallık? Sayın Tarım Bakanı, çiftçinin hakkını bu şekilde mi koruyorsunuz?

Çiftçimiz can çekişirken bu konu çok yönlü araştırılmalıdır sayın milletvekilleri. Bu nedenle, araştırma önergemize desteklerinizi bekliyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'ya ait.

Sayın Karatutlu, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi YENİ YOL Grubu ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizde gerek Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte gerek Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan önce çok güzel kurum ve kuruluşların kurulduğunu hepimiz biliyoruz. Tarım Kredi Kooperatifleri de aslında 1863 yılında "Memleket Sandıkları" denilen, çiftçilerimizin haklarını ve onlar arasında dayanışmayı, desteği öngören yapılarıdır. Bugün İYİ Parti tarafından gündeme getirilen GÜBRETAS'ın yüzde 75 ortağı da Tarım Kredi Kooperatifleridir. Maalesef, güzel kurumlar kurabiliyoruz ama bunların yönetiminde ve denetiminde yıllara sâri her zaman bir eksiklik oluyor ve sonuçta da birilerine rant oluşturmaya çalışan birtakım kurumlar ortaya çıkarılıyor; GÜBRETAS da onlardan biri. Bildiğiniz üzere 1952 yılında GÜBRETAS kurulurken en önemli ortağı Ziraat Bankasıydı fakat daha sonra Tarım Kredi Kooperatiflerine devrediliyor. Aslında ticari bir kuruluş hâline getirilmeye çalışılıyor ve bunun da sonuçları en büyük destekçisi ve dayanağı olan çiftçilerimize yansıyor.

Bugün, biz, gübrenin yurt dışından geldiğini biliyoruz; üre gübresinin Hindistan, Özbekistan, İran'dan; fosfat gübresinin Mısır ve Tunus'tan geldiğini biliyoruz. Buna alternatif birtakım gübre fabrikaları da Türkiye'de Mardin Mazıdağı'nda sübvansede edilmek için yapıldı ama maalesef gübre fiyatlarında indirim yapma yerine yine dünya piyasalarının üzerinde gübre satışları gerçekleştirilmekte. Az önce Adıyaman'dan bir çiftçiden aldığım bilgiye göre, kendisinin ifadesine göre tonu 35 bin ila 37 binden satılan fosfat gübresinin gerçekten çiftçi sübvansede edilse, GÜBRETAS direkt dışarıdan ithal etse, kâr koymadan yapsa en az yüzde 15-20'lik bunlarda sübvansede edileceğini söyledi. Ülkemizde, dediğim gibi, kâr amaçlı bir yapı oluşmuş GÜBRETAS'ta; bunun yerine Ziraat Donatım Kurumundan, ofislerden, ziraat odalarından çiftçiye direkt gübre verilerek yüzde 15-20 sübvansede edilebilir. Devletin muhakkak tohum ve gübre fiyatlarını denetlemesi ve sübvansede etmesi gerektiğine inanıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Bu çerçevede İYİ Parti'nin önerisini destekliyor, çiftçimizin alın terinin hesabının verilmesi için Meclis araştırması komisyonun kurulmasını desteklediğimizi belirtiyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'a ait.

Lütfen buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; topraktan değer ve yaşam üreten bütün çiftçileri de buradan bir kez daha selamlamak istiyorum.

Önergede, kamuya ait olan bir şirket yani GÜBRETAS'tan, her yıl zarar etmesinden, satışa çıkarılma ihtimalinden, aynı zamanda rantla olan ilişkisinden ve her sene gübre fiyatlarındaki

astronomik artış sebebi gösterilmesinden dolayı kapatılmasından bahsediliyor; aynı zamanda, tarımsal üretimin, çiftçinin içinde bulunduğu zor durumdan da bahsediliyor. Evet, çiftçi zor durumda hatta biz DEM PARTİ olarak el yükseltelim, tarımsal üretim bitme noktasında, sadece zorda değil.

Kendi yerelinden süreci bahsedecek olursam, insanlığın sıfır noktasının olduğu, toprağa ilk can suyunun verildiği Mezopotamya Ovası, Verimli Hilal sadece Türkiye'ye değil bütün Orta Doğu'ya yetecek kadar verimli arazilere sahipken ne yazık ki bilinçli eşitsizlik politikalarıyla, aynı zamanda yanlış kategorisine alınamayacak politikalarla birlikte ne yazık ki bereketin ovası hâlinde yoksulluğun ovası hâline getirildi. 1977 yılında başlatılan GAP'la birlikte güya bölge kaynakları değerlendirilecekti, kırsal verimlilik artırılacaktı. Fakat kırk dokuz yıl geçti ve kırk dokuz yılın sonunda söyleyebiliriz ki kırk dokuz yıldır tamamlanmayan bir GAP projesi var, hâlâ daha su bekleyen bir Mardin gerçekliği var ne yazık ki bu projede.

GAP'taki son duruma tekrar bir değinecek olursak 2023 raporuna göre ülke genelinde üretilen hidroenerji içinde GAP kapsamındaki 9 kentin payı yüzde 22,3; bu kentlerin toplam alan ve nüfus büyüklüğü ise Türkiye ortalamasının yüzde 10,8'ine denk düşüyor. Niye bu verilerden bahsediyorum? Çünkü GAP kapsamında 5 kentte hizmet sağlayan DEDAŞ isimli özelleştirilmiş elektrik şirketi yurttaşların 21'inci yüzyıldaki en temel ihtiyacı olan enerjiye erişimini engelliyor, tarımsal üretimi durduruyor yani en kibar ifadeyle, kurumların müthiş bir mutabakatıyla bölgede üretilen enerjiden hem bölge hem bölge halkları bir şekilde mahrum bırakılıyor. Bu durum, sırasıyla kentten göçe, aynı zamanda yoksulluğa, insanların toprağından, kültüründen kopuşuna kadar pek çok sosyolojik sonucu da kendiyile getiriyor; yurttaşları tarım başta olmak üzere insanlık dışı koşullarda mevsimlik işçi olmaya mecbur ediyor. Bunun altında yatan temel sebep ise geçen ay yapılan Mezopotamya Su Forumu'nda açıkça ifade edildi, suyun âdeti siyasileştirildiğinden bahsedildi. Hâlbuki su, siyasi bir malzeme değil tüm doğa için, tüm canlılar için yaşam demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Mezopotamya'nın bereketli topraklarının ortasında olan Mardin bin yıllardır buğday, zeytin, üzüm ve mısır üretimiyle özdeşleşmiş durumdadır fakat bu bereket, rant temelli ve eşitsizliği artıran politikalarla bir yoksulluğa dönüşmüştür. Bugün Mardin'de çiftçiler, sadece kuraklıkla değil borçla ve girdi maliyetleriyle de mücadele ediyor. Coğrafi işarete sahip Derik zeytinini biliyorsunuz ve her sene hasat edilmeme riskiyle karşı karşıya olduğunu da biliyorsunuz çünkü Derik zeytininin ürettiği arazilere güneş enerji santralleri kurulmak isteniyor. Üreticilerin neredeyse yüzde 10'unun DEDAŞ tarafından kesilen fahiş faturalar sebebiyle icralık olduğunu da belirtmek istiyorum.

Mardin merceğinde Türkiye'ye baktığımızda tarımın bitme noktasında olduğunu görüyoruz. Çözüm, bölgesel eşitsizliklerin giderildiği, doğaya ve sosyolojiye uygun planlamaların yapıldığı, meşe ağacının da sorgül buğdayının da korunduğu, suyun ve doğanın korunduğu politikalar yapmaktır diyerek bütün çiftçileri ve halkları selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'a ait.

Lütfen buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli emekçi arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında Razi ya da GÜBRETAS hikâyesi AKP'nin bu ülkeyi nasıl yönettiğinin öz açığa çıkmış bir sonucudur. Bu bir sonuçtur. Sonuç, 380 bin çiftçinin emeği, hakkı, alın teri sömürülerek AKP ve saray iktidarının kendi yandaşlarına bu çiftçinin emeğini nasıl sattığını, nasıl peşkeş çektiğini, nasıl yağmaladığını ortaya koyan temel bir sonuçtur. Bugün Tarım Kredi Kooperatifleri, aslında çiftçinin temel girdilerini sağlayan, nakit ve maddi diğer tarımsal ilaç, gübre, mekanizasyon ve benzeri girdileri sağlayan temel bir kurumdur. Ne yazık ki çiftçiden beslenen bu kurum iktidarın oyuncağı hâline dönüşmüştür, kendi kafasına göre sürekli oraya yöneticiler atamaktadır. Razi de ya da GÜBRETAS da 18 iştirakinten biridir Tarım Kredi Kooperatifinin ama bu GÜBRETAS meselesi, Razi'ye yapılan 462 milyon avroluk yatırımdan sonra iyi incelendiğinde âdeta bir şebeke tarafından nasıl saklı, nasıl gizli, nasıl şeffaf olmayan bir yönetimle içinin boşaltılıp darmadağın edildiğini görüyoruz.

GÜBRETAS, zaten kendi adına başlı başına önemli bir sorun hâlinde. Hatırlayın, 2023 yılında -aralıktı sanıyorum- bir gecede borsada altüst oldu ve 60 milyar gibi bir erimeye gitti, 60 milyar! İki gün sonra dediler ki: "Bilecik'te bir maden ocağı var, altın çıkarıyoruz." Ya, bu maden ocağından, bu 60 milyar liralık servetten neden bu çiftçi yararlanamıyor? Neden çiftçi batarken, neden çiftçinin her gün Tarım Krediye borcu artarken, neden çiftçinin borcu Ziraat Bankasına sürekli ama sürekli artarken Razi kendi içinde matruşka gibi sürekli yeni şirketler doğurup, Arap sermayesi içerisinde olup iktidara yakın isimlerle sürekli iletişim hâlinde? Örneğin; amonyak, üre, oradaki gübreler kimin gemicikleriyle taşındı, mesela Burak Erdoğan'la bunun bir bağı var mı? Mehmet İhsan Arslan kim, bu adam kim? Kim bunlar, nereden çıktı bunlar; tarımla ne alakası var? Çiftçi nerede, bunlar nerede? (CHP sıralarından alkışlar) Babanızın sermayesi mi bunlar? Hakikaten babanızdan size kalan özel mülkler mi bunlar?

Evet, biliyoruz, "Şirket mantığıyla yöneteceğiz." dediniz ama kusura bakmayın, babanızın şirketini yönetebilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ama 380 bin çiftçinin alın terini, emeğini birilerine peşkeş çekemezsiniz, çekme hakkınız yok! Biliyorum, öbür dünyayla zaten işiniz yok ama bu dünyada, bu ülkede, bu topraklarda er geç, bunun hesabını vereceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şunu da ayıralım, şunu da ayıralım değerli arkadaşlar: Gübre meselesi, AKP'nin yönetim modeli olarak bugün bu ülkenin çiftçisinin cebinden parasının sömürüldüğü, cebinden parasının alındığı, 2005 yılında tamamlanan gübre sektörünün özelleştirilmesiyle âdeta talan hâline getirilmiş bir yapıdır. Şunu bilin: Şu anda kullandığımız gübreler ciddi anlamda yanlış bir şekilde kullanılmaktadır, çiftçinin cebinden fazla para alınmaktadır. Açıkçası, gübre meselesi başka bir durum; Razi, Tarım Kredi başka bir durum. Bu, iktidarın gübre politikalarının, yanlış tarım politikalarının açık bir parçasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Kısaca, değerli arkadaşlar, dinleyin ya da dinlemeyin, duyun ya da duymayın, bu yaptığımız 380 bin çiftçinin hakkına hainliktir, ihanettir, soygundur, yağmadır. Er geç bunun hesabını sizden soracağız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'a ait.

Lütfen buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FARUK KILIÇ (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarım; sizleri saygıyla selamlıyorum. AK PARTİ Grubu adına İYİ Partinin GÜBRETAS'la ilgili verdiği önerge üzerine söz almış bulunmaktayım.

GÜBRETAS, tarım sektörüne kimyevi gübre girdisi tedarik ederek tarımdaki kalite ve verimliliği artırmak için kurulmuş olmakla birlikte aynı zamanda Türkiye'nin ilk toprak analiz laboratuvarını kuran şirkettir. Bilimsel yöntemlere göre bitki besleme konusunda üreticilere rehberlik etmek amacıyla 1985 yılında ilk toprak analiz laboratuvarını kuran GÜBRETAS, hassas tarım amacıyla özellikle 2005'te başlattığı Türkiye Toprak Verimliliği Haritası Projesi'yle ülkemizdeki tarım arazilerinin toprak yapısıyla ilgili verileri toplayıp bu birikimlerden yararlanarak bitkiye ve bölgeye özel gübreler geliştirmektedir. GÜBRETAS, ağırlık verdiği bilinçli ve hassas tarımı yaygınlaştırmaya yönelik arazide ve on-line tarımsal danışmanlık hizmetleri, toprak analizi eğitim veya reçetelendirme çalışmaları, çiftçi bilinçlendirme toplantıları ve model tarla uygulamaları faaliyetleriyle çiftçilerin üretim verimliliğini artırmasına ve maliyetleri yönetmesine destek olmaktadır.

Sayın milletvekilleri, toplumların refah endeksleri, bulundukları ülkelerin sosyal, kültürel ve ekonomik yönden kalkınmış olmasına bağlıdır. Ülkelerin kalkınmasıysa sahip oldukları kaynaklara ve bu kaynakların doğru bir şekilde kullanılmasıyla mümkündür. Mevcut kaynaklarını doğru politikalar geliştirerek bilinçli bir şekilde kullanan ve gelişmeleri yakından takip eden ülkeler, kalkınmada başarı sağlamış ve dünyada söz sahibi olmuşlardır. Bu açıdan, dünyadaki gelişmiş ülkelere bakıldığında sahip olunan kaynakların zenginliği yanında doğru tasarlanan ve disiplinli bir şekilde yürütülen politikaların önem arz ettiği görülmektedir. Hükûmetimiz de bu perspektifte tarımda ve diğer alanlarda politikalar üretiyor ve uyguluyor.

Sayın milletvekilleri, gübre ve ham maddesinin büyük bir kısmını maalesef ithal ediyoruz. İthal oranının azaltılması, girdi maliyetlerinin düşürülmesi için yurt dışı kaynaklı alımları farklılaştırmak ve yurt içinde özellikle ham maddenin yoğun olduğu illerimizde üretim tesislerinin geliştirilmesi ve üretim potansiyelinin artırılması için çalışmalarımız devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

FARUK KILIÇ (Devamla) - Atılan ve atılacak bu adımlarla beraber çiftçilerimizin dönemsel olarak fiyat dalgalanmalarından etkilenmeleri en aza indirgenecektir. Girdi fiyatlarının düşürülmesi, ürün deseninin çeşitlenmesi, üretimde kalite ve verimliliğin artırılması için çiftçilerimize gereken tüm desteği sağlıyoruz ve sağlamaya devam edeceğiz.

Burada tekraren belirtmek istiyorum: Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde çiftçilerimizin yaşadığı enerji sorununun çözülmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarla görüşerek çözüm üretme noktasında kararlıyız. AK PARTİ hükûmetleri olarak dün de bugün de yarın da çiftçilerimizin yanında olduk ve olmaya devam edeceğiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Çiftçi öldü, öldü! Yanında oldunuz da öldü!

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Cengiz'in yanında olduğunuz kadar çiftçinin yanında olmadınız!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Dinleyin, dinleyin.

FARUK KILIÇ (Devamla) - Türkiye Yüzyılı'nı yine çiftçilerimizle omuz omuza inşa edeceğiz. Çiftçilerimize bir kez daha emeklilerinden, alın terlerinden, ülkemize ve milletimize kazandırdıklarından dolayı teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Fosfat kaynaklarını Cengiz'e değil de çiftçiye verin, sorun kalmayacak. Ne mübarek adammış(!) Bütün kaynakları Cengiz'e verdiniz, fosfat tekelleşti.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek ve arkadaşları tarafından, tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 5/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/11/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

5 Kasım 2025 tarihinde Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek ve arkadaşları tarafından (14787 grup numaralı) tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak 5/11/2025 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek'e söz veriyorum.

Lütfen buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; öncelikle bir çağrıda bulunmak istiyorum: Hukukta tuz kokmadan Demirtaş ve arkadaşlarını artık serbest bırakın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) On yıl oldu yani on yıldır haksız hukuksuz içerideler.

Önerge üzerine konuşacağım. Bundan bir süre önce biz, Meclis Zirai Don Olayını Araştırma Komisyonu olarak onlarca ili gezmiş ve Burdur'da da bir çalıştay düzenlemiş, o çalıştaya da "iklim krizi" adını koymuştuk; "iklim değişikliği" değil "iklim krizi". Aynı tarihlerde IV. Tarım Şurası da toplanmış, 86 karar almış; bunlardan bir tanesi zayıf da olsa, teğet de geçse "iklim krizi" demiş.

Vallahi maşallah, sabahdan beri dinliyorum, herkes "iklim" diyor "kriz" diyor "tarım" diyor "su" diyor fakat iktidar izlediği politika itibarıyla kendini tekrarlıyor. Sayın vekiller, doğa, iklim krizi kendini tekrarlamıyor, yeni bir stratejik yönelime ihtiyaç var; birincisi bunu belirtmek istiyordum.

Şimdi, iktidar ve muhalefetiyle, özelde de -burada mı bilmiyorum- Ömer Fethi Vekilimize soruyorum: Konya Ovası, Çukurova, GAP bölgesi bir adım geriden, Amik Ovası, Ege Bölgesi 2075'i tarımsal üretim olarak görür mü, görmez mi?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Zor.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Görmez, tehlike bu kadar ciddi. Bakın, bir kez daha tekrarlıyorum: 2075'i görmez tarımsal üretim olarak, tabii ki var olacak coğrafya olarak. Onun için zaten beka mı arıyorsunuz? Bekayı Kürdistan federal bölgesinde, Suriye'deki özerk Rojava üzerindeki Kürtlerin statüsü üzerinden aramayın. Buyurun size beka, buyurun size Türkiye'nin, Anadolu'da

kürdistanın inanılmaz yüzleşeceği risk. Önümüzdeki elli yıl sonra bölge tarım dışı kalıyor ya! Bu kadar tehlike büyük, bu kadar bir beka sorunuyla yüz yüzeyiz. Orta ve Doğu Karadeniz de yükümüzü kaldırmıyor ha, haberiniz olsun. Arap ülkelerinin Doğu Karadeniz'e göçü var çünkü çöl iklimi -malum zaman dar, ayrıntıya girmeyeceğim- hızla kuzeye doğru geliyor, Çukurova hatta Mardin bölgesini etkisi altına almaya adım adım geliyor. Dolayısıyla, şimdiden Körfez ülkeleri hatta Türkiye'de de halkımız bizden daha ileridir; Karadeniz'i gözetiyor çünkü iklim krizini görüyor.

Dolayısıyla, bizim Hükûmete çağrımız şudur... Bu arada Türkiye zaten kendi... Derler ya, bizde bir tabir vardır: Kendi çulunu kendisi sudan zaten çıkaramıyor. Durum bu iken önümüzdeki otuz kırk yılda iklim göçü nedeniyle Afrika'dan bu coğrafyaya 150 ile 200 milyon arası bir göçle yüz yüze kalacağız. Tedbir ne, ne yapacağız? Hükûmet eğer bu meselenin partilerüstü, iktidarüstü, siyasetüstü bir strateji belirleyerek üzerine gitmezse bu beka sorunuyla ciddi olarak biz yüzleşeceğiz.

Bir şey daha söyleyeceğim: Ya, sayın vekiller, hakikaten, bir devlet, bir hükûmet kendi çiftçisinin sorunlarını kendisine karşı kullanır mı ya? Şunu demek istiyorum ben... Biraz önce ben Viranşehir'le konuştum, dediler ki bana: "Bize gelmişler, demişler ki: 'On beş güne kadar bize arazinizi ve ekipmanlarınızı bildirin.'" Karar alındı ya, eğer çiftçi arazisini ekemeyecekse onu alıp başka bir yere verecek, kiralayacak. Peki, çiftçi tembel olduğu için mi ya da ne bileyim, başka bir nedenle mi ekmiyor? Hayır, çiftçi sorunlarından dolayı ekemiyor kendi toprağını, niye ekmesin? Mazot var, gübre var, yüksek kredi faizi var, var da var. Bunlardan dolayı çiftçi tarlasını ekemiyor, niye ekmesin? Hükûmet, iktidar -çiftçi yüzleştiği sorunlar nedeniyle kendi toprağını ekemiyor- bu sorunları çözeceğine ne yapıyor? "Ha, sen ekemiyor musun? Tamam." İki sene ekemedi diye alıyor, bir şirkete veriyor ya da zengin olan birisine veriyor. Çözüm bu mu? Bu, çözüm değil; sayın vekiller, sayın iktidar yetkilileri; kesinlikle bu çözüm değil. Bu politikanın uygulanabilir olması da çok ciddi sorunlara yol açacak ve bunu göreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Tamamlayacağım.

Çağrımız şudur bizim: Biz toprağın toplulaşmasına karşı değiliz; tersine, savunuyoruz ama küçük üreticinin toprağının büyük şirket lehine, tarım kartellerinin lehine toplulaşması değil. Nasıl olsun? İşte, çözüm var: Kooperatif. Buyurun, eğer sürdürmüyorsa gerçekten, tembelse ya da başka nedenlerle kendi toprağını ekmiyorsa... Ekse bile çözüm küçük üretim değil toprağın kooperatifleşmesidir, Hükûmete çağrımız budur. Bu yönlü kapsamlı bir planla gelsin. Bakın, Çorum'un bu bakımdan çok ciddi de birikimi vardır diyeyim.

Saygılar sunarım hepinize. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde, YENİ YOL Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'a söz veriyorum.

Lütfen buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen, takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, binlerce yıldır bereket kaynağı olan bu topraklarda çiftçimiz artık tarlaya adım atarken bile borçla yüzleşmektedir. Mazot, gübre, yem ve ilaçta yaşanan fahiş artışlar, daha hasat başlamadan üreticiyi zarara mahkûm etmektedir. Ürün toplandığında kâr değil borç kalmaktadır. En ağır yük ise faizdir. Kredi, çiftçi için destek değil alın terini içten içe çürüten bir mikrop hâline gelmiştir.

Üretici, kendi toprağında kiracı hâline gelmiş, bankaların insafına terk edilmiştir. Bu tablo, yalnızca tarımsal üretimi değil kırsal hayatı ve gıda güvenliğimizi tehdit etmektedir. Köyler boşalmakta, gençler tarımdan uzaklaşmaktadır. Bu ekonomik bir sorun olduğu kadar kültürel ve stratejik bir kayıptır.

Hayvancılıkta da durum farklı değildir. Ülkemizde hızla yayılan şap hastalığı yüksek bulaşıcılık oranıyla sürüleri tehdit etmekte, süt ve et verimini ciddi biçimde düşürmektedir. Hayvan pazarlarının kapatılması ve hayvan hareketlerine getirilen kısıtlamalar üreticiyi zor durumda bırakmış, sadece hayvancılıkta yıllık ekonomik kayıp milyarlarca doları bulmuştur. Besicimiz perişan durumda; Ardahan’da, Hakkâri’de, Çorum’da, ülkemizin dört bir tarafında feryat ediyor. Bu durum hayvancılığın yalnızca sağlık değil ekonomik ve ulusal güvenlik boyutu olduğunu da göstermektedir. Aylardır ülkeyi kasıp kavuran şap hastalığını hâlen kontrol altına alamamış bir yönetimin daha fazla iş başında kalmaması gerekir. Net olarak ifade etmek istiyorum ki beceremiyorsanız bırakın diyorum, hem de geç olmadan bırakın diyorum.

Değerli milletvekilleri, çiftçilerimizin talepleri nettir. Girdi maliyetleri düşürülmeli, borçlar yeniden yapılandırılmalı, faizsiz destekler yapılmalı, kredi takvimleri üretim döngüsüne göre düzenlenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayalım.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Toprak Mahsulleri Ofisi ve ilgili kurumlar etkin alım garantisi vermeli, şap hastalığına karşı aşılama ve denetim mekanizmaları güçlendirilmelidir. Çiftçinin tek isteği üretmek ve alım terinin karşılığını almaktır ancak üreticiyi desteklemeyen bir yönetimle ancak bu kadarını yapabiliyorlar. Don olur, kuraklık olur, maliyetler yükselir; çiftçi bütün bunlarla tek başına başa çıkmaya çalışır. Hastalık olur, besici çaresiz bırakılır. Üretici ürününden kazanamazken ve vatandaş ucuz gıdaya ulaşamazken ithalat üstüne ithalat yapılıyor. Bu anlayış ithalat lobileri, faiz lobileri ve rant çevrelerine kazandırırken üreticilerimize ve milletimize kaybettiriyor.

Sonuç olarak, gıda enflasyonunda dünyada 1’inci sıradayız. Çiftçinin alın terini sömüren faiz mikrobuunu temizlemeden tarımı ayağa kaldıramayız, hayvancılığı güçlendiremeyiz, gıda güvenliğini sağlayamayız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşçı’ya ait.

Lütfen buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeryüzünün en mümbit topraklarının TÜİK’e göre bile tahıl üretiminde bir yılda yüzde 12,5 seviyesinde, zeytinde yüzde 35’ler oranında gerilemesine, üzümde son yirmi beş yılın en kötü seviyesine gerilemesine sebep olanlara; et ithal eder, buğdayı ithal eder, ayçiçeği yağını ithal eder, yemi ithal eder hâle getirenlere hakkımız helal değildir, öncelikle onu söylemek istiyorum.

Tarımsal üretim İYİ Parti olarak en çok kafa yordığımız alanlardan biri; zira bağımsızlık teminatımız aynı zamanda, millî güvenliğimiz. Türk çiftçisi için köylünün milletin efendisi olmasını, fiilî bir uygulama şifresine dönüştürecek bir sosyolojik dönüşüme hazırlanıyoruz. Bir değil binlerce ve hiçbir hayal değil, stratejilerimiz var bizim. Sadece toprağın, iklimin, suyun değil sosyokültürel, ekonomik özelliklerin de esas alındığı üretim bölgeleri, su hasadı, çiftçinin hukuki meslek tanımına kavuşması, mera potansiyelini, alternatif yem kaynaklarını artırmak, sanayi ile üretici arasında finans, teknoloji, girdi alışverişinin doğru temellendirilmesi, biyoekonomi politikaları, Tarım 4.0’ı pratiğe çevirmek, gençleştirmek bu vesileyle de üreticiyi, köye dönmelerini sağlamak, köyde kalmasını sağlamak, sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak, sosyal güvencelerini garanti altına alarak velhasıl aslında köye dönmek, köye dönmek ve yine köye dönmek.

Bizim için “köye dönmek” demek, köy okullarını açmak demek aynı zamanda, atanamayan binlerce öğretmeni okula kavuşturmak demek. Son iki asrın en büyük kalkınma projesi de olan cumhuriyeti anlamak, Türkiye’yi esir ülkeye yaptırmamak üzere toplanan Birinci İktisat Kongresi’ni anlamak, 3 beyaz 3 siyah projesini anlamak, stratejik ürünlerde dışa bağımlılığı sonlandırmak demektir. “En pahalı şekeri üretiyoruz.” deyip pancar ekim alanlarını daraltmak değil, oluşan boşluğu GDO belasına terk etmek değil, Alpullu Şeker Fabrikasını açmak demektir. Çiftçiyi çalışarak yoksullaştıran yeni rejî idarelerine geçit vermemektir. ABD’nin mesela, 3 şeker tüccarının gümrük vergisini veya Anadolu’nun haşhaş ekimini bahane edip de giriştiği darbeleri anlayabilmek demektir. Dağıtım yollarını millîleştirmek, pazar oluşturmak ve geliştirmek demektir. Tarım arazilerine ilçe ilçe, il il çökmeye başlayan şaibeli şirketlere engel olmak ve köylüyü kendi toprağının sahibi yapmak demektir yeniden. Bizim Ergene’de yaşadığımız gibi, kuraklıktan mahsul alamayan çiftçinin ana sütü gibi hak, helal olan kuraklık sigortasını vermemek için bahane üretmek değil, aşar vergisinin kaldırılması gibi devrimlere imza atabilmektir, herkese ve her şeye rağmen bu iradeyi gösterebilmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Şeyh Sait gibileri, kendi ayakları üzerinde durabilen bir millet inşasına tahammül edemeyen, gücünü halkı köleleştirmekten alan isyancıları yeniden isyan edemez hâle getirmek demektir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - 5 kere besmele çek Şeyh Sait demeden önce, 5 kere besmele çek.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Ve son olarak, rengimiz belli, bu hafta rengimiz turuncu; umut bekleyen çocukları umuda döndüren LÖSANTE ve tüm denetimlerden tam puan alan LÖSEV Kent Üniversitesi Tıp Fakültesine dönük ruhsat zulmünü kınıyor, lösemili çocukların mücadelelerini kutluyorum. Umud varsa her zaman iyileşme de vardır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun. (CHP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sizin bölgeden geldim Başkanım, Şanlıurfa’dan.

BAŞKAN - Ya, doğru ama yani kürsüye bu tür...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şanlıurfa çiftçisinin pamuğunu getirdim Başkanım.

BAŞKAN - Yani, kürsüde bu tür malzemeleri kullanmak doğru değil.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tarım ürünü Başkanım, yabancı bir şey değil.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, tarım ürünü bunlar Başkanım.

BAŞKAN - Evet, lütfen...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çiftçi kan ağlıyor, Şanlıurfa çiftçisi de kan ağlıyor.

BAŞKAN - Yani böyle kalsın ama öbür türlü ayrıca kullanmayın.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli vekiller, hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Ya, ben bir şey soracağım sözlerime başlamadan önce: Siz ne içiyorsunuz, ben merak ediyorum, hem AK PARTİ milletvekillerine hem de Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerine...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Sizin içtiklerinizi içmiyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Ya, diyoruz, bakınız, bugün 3 tane grup, 3 tane grup tarımı konuşuyor, tarımı. “Tarımı bitirdiniz.” diyoruz, siz maalesef “Uçuyoruz.” diyorsunuz. Ne içiyorsunuz merak ettim, öğrenmek istiyorum; her zaman da bunu soruyorum ama bir türlü cevabını alamıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Sizin içtiklerinizden içmiyoruz!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sizinkilerin içtiğinden içmiyoruz!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Bakınız, bu pamuk Şanlıurfa, Aydın, Adana’nın çiftçisinin beyaz altını; 25 lira, 27 liraya alan yok; 40 lira olması lazım; 25 lira, 27 lira. Siz iktidara gelmeden önce 1 kilo pamukla 2,5 litre mazot alınıyordu; bugün 2,5 kiloya yakın pamukla 1 litre mazot alınamıyor.

Evet, mısır... Ya, hasat döneminde 3 milyon ton mısırı gümrüksüz getirdiniz bu ülkeye. Yani bu çiftçiden ne istiyorsunuz, ben merak ettim. Merak ediyorum ya, siz Türk çiftçisinin düşmanı mısınız? Düşman mısınız Türk tarımına? (CHP sıralarından alkışlar) Bu ülke kendi kendine yeten bir ülkeyken şimdi, şu anda ithalat lobilerinin en gözde ülkesi hâline geldi.

Bakınız, “Gayrisafi millî hasılanın en az yüzde 1’ini çiftçiye vereceğiz.” dediniz. Ne yaptınız biliyor musunuz? Çiftçi şu anda tam 1 trilyon 395 milyar lira alacaklı durumda. Borcu ne oldu? 1 trilyon 107 milyon lira. Ne yapmışsınız? Demek ki çiftçiyi batırmışsınız. Ama size gelirse çiftçi uçuyor!

Gene, bakınız, dedik ki son bir yılda çiftçilik -geldiği noktada- maalesef yerle bir edildi. Adıyaman’daki tütün üreticisi kan ağlıyor. Burada bir Tutdere vardı, Adıyaman Belediye Başkanımız; tütün çiftçisinin sorununu dile getirirdi. Ben buradan Adıyaman’a selamlarımı gönderiyorum, Adıyaman çiftçisinden tütün almayan firmayı da burada kınıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Yine, bakınız, gübre diyoruz; bugün, az önce gübreyi konuştuk. 20.20.0 gübresi hasat döneminde kaç lira bilir misiniz? 13 lira; şimdi, ekim zamanı 23 lira. Üre gübresi hasatta 17 liraydı, şimdi 25 lira. Ya, siz kimin dostusunuz? Hani çiftçinin yanındaydınız? Gerçekler bunlar arkadaşlar, işte bunlar gerçek ama siz gerçekleri görmüyorsunuz, hayal peşinde koşuyorsunuz.

Bakınız, yine Sayın Cumhurbaşkanı ABD’ye gider iken birden gümrük vergileri aşağı indi. Antep fıstığı, pirinç, tütün birçok üründe gümrükleri sıfırladınız. Kime yaranacaktınız? Trump’a ve ABD çiftçisine. Ya, sizin yaranacağınız, tutunacağınız dal, bu ülkenin efendisi Türk çiftçisi olması lazım, Türk çiftçisi. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim hayvancılığa: Evet, altı aylık dönemde 890 milyon dolarlık ithalat yapmışsınız arkadaşlar. Kim yaptı? Siz yaptınız, siz, siz; evet, sizin yandaşlarınız yaptı. Gemiler Tekirdağ’da var, Mersin Limanı’nda da var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Gemiler Tekirdağ Limanı’nda ve Mersin Limanı’nda duruyor. İçerisinde Venezuela’dan ve birçok ülkeden gelen hayvanlar var. Dün Sanayi Bakanı diyor ki: “Van’da 3 milyon tane koyun var. Burada biz keçe iplik fabrikası kuracağız.” Ya, hayvancılık bitmiş, hayvancılık; Bakanın haberi yok ondan, kalkmış bize La Fontaine’den hikâye anlatıyor. Gerçek bu arkadaşlar, 3 tane grup bugün kalkmış “Tarım bitti.” diyor, siz ise “Tarım uçuyor.” diyorsunuz.

İşte, geldiğiniz noktada, bakınız, 2025'ten şu ana kadar 707 milyon lira çiftçiye destek vermişiz, hayvancılığa; ithalat ise 890 milyon lira; ya, nasıl olacak bu hayvancılık, ben merak ediyorum.

Şimdi, sizin derdiniz ithalat ama ithalatla Türk çiftçisini abat edemezsiniz, sizin çıkışınız Türk tarımını desteklemede olacak. Türk çiftçisine “köylünün efendisi” diyen Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önünde saygıyla eğiliyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Abdullah Doğru'ya ait.

Lütfen buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ Grubunun Meclis araştırması açılması yönündeki teklifi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, şunu başta söyleyeyim: Bizi uçuracak içecekler biz içmiyoruz; biz çay içiyoruz, ayran içiyoruz.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Biz de ayran, çay içiyoruz.

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Ne konuştuğumuzu da biliyoruz, ne yaptığımızı da biliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Bilmiyorsunuz ki görmüyorsunuz. Çiftçinin hâlini anlamıyorsunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senin ne yaptığını çiftçi biliyor, çiftçi. Adana'ya git, bir çiftçiye sor bakalım ne diyor sana.

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Hiç kimse kusura bakmasın, ben çiftçiyim, ben ziraat mühendisiyim, ben Adana'da çiftçilik yapıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ben de o Ziraat Mühendisleri Odasının Başkanlığını yaptım.

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Adana'da tarımın nereden nereye geldiğini siz Adana milletvekillerinize sorun, bunu gayet iyi bir şekilde size söyleyeceklerdir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen Adana'da bir tarlaya gitsene...

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Değerli arkadaşlar, biz Adana'nın geleceğini kurtardık. Ben özele inmiş olayım, Adana'yla ilgili örnek vereyim: Adana'da İmamoğlu ilçemiz var. İmamoğlu, Kozan, Ceyhan ve Sarıçam'ı kapsayan bir sulama projesi var ve tamamı basınçlı boru sistemiyle... Basınçlı boru sistemiyle sulama projesi devam ediyor; yarısı bitti, yarısı kaldı. Ne demek istiyorum? Her bir borunun içerisinde bir tane büyük arabanın geçeceği, her birinin de maliyetinin bir araba maliyeti olduğu şeyi biz toprağın altına gömüyoruz; siz göremezsiniz, görmüyorsunuz, görmek istemiyorsunuz çünkü.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Gel, Tekirdağ'ı anlat Sayın Vekil.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senin o anlattığın hikâyelerin kitabını yazdık, kitabını! Kitabını yazdık senin o anlattıklarının!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Yine size bir şey daha söyleyeyim...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senin o anlattıklarının kitabını yazdık biz! Anladın mı!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Hiç kusura bakmayın, sayın vekilimiz burada konuştu.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Adana'ya yirmi üç yılda sulama yatırımı yapmışsın, onu mu anlatıyorsun ya!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Laf atarak sözü, bağırarak doğruyu eğiltemezsiniz; hiç kusura bakmayın. Çiftçilerimizin zorlukları yok mu? Var. Ben de çiftçiyim. Bu sene Adana'da değil Türkiye'nin tamamında anormal bir don olayı yaşadık, 36 ilde ağır bir şekilde geçti. Bu don olayının karşılığında Hükûmetimiz hesaplarına 24 milyar TL para yatırdı; bu, olağanüstü bir durumdu.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Daha yatmadı!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Yatmamış daha!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Yatırılan paradan bahsediyorum, eksik kalanlar da tamamlanacak.

Adana'da şu anda Aşağı Seyhan Ovası dediğimiz 1 milyon 650 bin dönüm arazinin basınçlı borulu sistemle sulanmasıyla ilgili projemizi yaptık; 2026'da inşallah göreceksiniz. Tarımın geleceğine yatırım yapıyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yani 165 bin hektar mı?

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Biz toplulaştırma yaptık, toplulaştırmayla ilgili burada Sinan Bey bir şey söyledi, toplulaştırma çok kıymetli bir şey.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Herkes ağılıyor toplulaştırmadan dolayı!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Toplulaştırma tarım alanlarının kurtarılması demek, geleceğimizin kurtarılması demek.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Hiç kimseyi kurtarmadı, hiç kimseyi kurtarmadı!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Biz aynı zamanda ne yapıyoruz? Bilmediğiniz için söyleyeyim: Toplulaştırmayla beraber drenaj yapıyoruz, biz gelecek nesillere sağlıklı toprak bırakıyoruz.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Biz biliyoruz, biliyoruz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, sen ne kadar soya üretiyorsun? Ne kadar soya üretiyorsun bir söylesene bana?

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - İhracatımızda, tarımda 10 milyar dolar fazla vermişiz. Bunları görmezlikten gelerek kusura bakmayın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Türkiye'nin ihtiyacı olan soyanın yüzde kaçını üretiyorsun, bir söylesene sen Adanalı!

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Bu sektörün içerisinde olan birisi olarak söylüyorum, şunu bilesiniz: Sıkıntılarımız yok mu? Sıkıntılarımız var. Problemlerimiz yok mu?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, biz de ziraat mühendisi olarak soruyoruz sana.

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - Problemlerimiz var ama kurulduğu günden itibaren yirmi üç senenin içerisinde Tarım Kanunu'nu çıkaran AK PARTİ, planlı tarımın kanununu çıkaran AK PARTİ, desteklemeleri çıkaran AK PARTİ...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, ne oldu, sonu ne? Hayır, sonu nedir, sonu; çok mu iyi çiftçi şimdi?

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - ...Ziraat Bankası kredilerinde vatandaşımıza uygun krediyi destekleyen AK PARTİ, bütün hibe kredilerini destekleyen AK PARTİ, ihracatın önünü açan AK PARTİ...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - İthalatın önünü açtınız, ithalatın!

ABDULLAH DOĞRU (Devamla) - ...unda Türkiye'yi dünyada 1 numaraya getiren AK PARTİ, makarnada dünyada 2 numaraya getiren AK PARTİ diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Ya, ithalat ne oldu, ona baksana! Plan ve Bütçede konuşuyoruz işte, ithalat rakamları orada, niye yalan söylüyorsun!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Adana Milletvekili Abdullah Doğru'nun DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, teşekkür ederim.

Sayın meslektaşımı dinledim burada ben. Tabii, biz anlamıyoruz da bazı rakamlar söyleyeyim! Bakın, bazı ürünler söyleyeceğim, bunlardan herhangi birinde Türkiye kendine yeterli diyor ise diplomasını sorgulasın; buğday, arpa, mısır, soya, ayçiçeği, çeltik, mercimek, nohut, tüm hayvansal ürünler. Bunların tamamında bu memleket net ithalatçı hâle gelmiş, arkadaş hâlâ konuşuyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Ben söyleyeyim, soya Adana'da yetişir, Türkiye'nin ihtiyacı olan soyanın ancak yüzde 10'unu üretiyorsunuz, hâlâ konuşuyorsunuz be kardeşim! Son rakam da şöyle: 168 milyar lira tarıma bu sene destek vaadinde bulunuyorsunuz, faize ödediğiniz para 2 trilyon 742 milyar lira. Yani tarıma verdiğiniz desteğin 16,5 katını faize veriyorsunuz, hâlâ konuşuyorsunuz be kardeşim! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Van Milletvekili Sinan Çiftçiyürek ve arkadaşları tarafından, tarım sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla 5/11/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Diğer öneriyi, Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Bursa Milletvekili Hasan Öztürk ve arkadaşları tarafından, sahte resmî belge üretiminden kaynaklanan kamusal zararın araştırılması ve sorumluluğu bulunanların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 7/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/11/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bursa Milletvekili Hasan Öztürk ve arkadaşları tarafından, sahte resmî belge üretiminden kaynaklanan kamusal zararın araştırılması ve sorumluluğu bulunanların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 7/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1393 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5/11/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Bursa Milletvekili Hasan Öztürk’e söz veriyorum.

Lütfen buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Dijital kamu sistemlerinde yaratılan belgelerin oluşumuyla yarattığı kamu zararının araştırılmasıyla ilgili grup önerimiz hakkında söz aldım.

Ülkemizde sahte diplomalar yaratılıyorsa, e-imzalar kopyalanıyor ve bu imza sahipleri bundan haberdar olmuyorsa, e-devletin çelik kapısı herkese açıksa orada artık hiçbir veri, hiçbir belge, hiçbir vatandaş güvende diyemeyiz. Biz tam da bu noktada olan bir ülkeyiz. Kamu kurumlarının sistemlerine girilerek sahte diplomalar düzenlendiği, birçok insanın emeğinin çalındığı, lise mezunlarının bir günde üniversite mezunu yapıldığı büyük bir skandalı hep birlikte izledik ve izlemeye devam ediyoruz. “Devletin kalbine sızılmış hem de hiç kimse fark etmeden mi?” sorusunu da sormamız gerekiyor. Birileri sistemlere girmiş, devletin dijital mührünü taklit etmiş, hiç sınava girmeyen insanlara ehliyet vermiş, yetkili e-imzalar üzerinde sahte belgeler düzenlenmiş. Tüm kişisel verilerimiz Telegram gibi dijital ortamlarda para verene satılabiliyor ve satılık hâlâ.

Değerli arkadaşlar, verilerin çalındığı iddiası kamuoyuna yayıldığında Bakanlık da bazı verilerin çalındığını doğruladı. Bakanın verilerin çalınmasını “Maalesef önlenemedi.” diye ifade etmesi de işi ciddiye almamız gerektiğini gösteren en önemli nokta bence. Sayın Bakanın da bilmesi gereken, bizim de bilmemiz gereken en önemli konu şu: Evimize hırsız girer, parayı çalarsa bu çalınan parayı ve hırsız bulur, çalınan parayı geri koyabilirsiniz ama dijital veri, dijital dünyada eğer devlete bir el, bir hırsız girer ve bu dijital veriyi çalarsa hırsızı bulsanız da artık veriyi geri koyamazsınız ve dolayısıyla bu verinin önemi, bu verinin yaratabileceği sıkıntı o veri önemli olduğu sürece bizim karşımızdaki büyük bir sorundur. Dolayısıyla, dijital güvenliği sağlamanın yolu veriyi kaldırmamaktır, yüzde 100 güvenli sistemleri yaratmaktır ama bunu sağlayamadınız arkadaşlar. Her kurum kendi bilgi işlem odalarında, her bakanlık kendi yetkinliğiyle bir şeyler yapmaya çalıştı; ortak bir sistem, merkezî bir koruma, kamu yazılımlarının standartları ve güvenliğinin belirlenmesiyle ilgili bir politika ve bir yapı kurulamadı. Sonuç, e-devlette bir gün önce lise mezunu olan bir gün sonra üniversite mezunu oldu ve bunun da kimse farkına varmadı.

Bakın, Siber Güvenlik Başkanlığı çok daha önce oluşturulması gerekirken daha yeni buralarda bu kurumu oluşturuldu, başına Ümit Önal diye birisi atandı. CV’sine baktığımızda kişinin siber güvenlikle uzaktan yakından bir ilgisi yok. Televizyoncu, hayatı reklam-pazarlama üzerine geçmiş yani bu ülkenin dijital güvenliğini bir televizyon yöneticisine emanet ediyoruz yani devlete olan güveni bitirdik, dijital devlete olan güveni de yitirmemeliyiz.

Değerli arkadaşlar, dijital veri sızıntısının her biri önemli bir risktir ancak diploma konusu bence çok önemli. Sonuçta bir diploma dört yıl, sekiz dönem, sekiz dönemde alınan birçok ders, birçok kredi, yoklama, vize, final birçok notun ortalamasıyla oluşmak zorunda. Peki, nasıl oluştu bu diploma? Sadece e-imzanın kopyalanmasıyla bu anlatılamaz. Dolayısıyla bu sistemlerdeki açıkların kesinlikle araştırılması gerekir. Elektronik İmza Kanunu’nu da yeniden konuşmamız gerekir. Bir kişinin birden fazla e-imzası olması, e-imzası üretildiğinde kendisinin haberdar olmaması büyük bir sorundur.

Dijitalleşmeden kaçamayız, e-imzanın kullanımından da kaçamayız ama bu önlemleri almak ve bu konunun yarattığı hasarı araştırmak bizim Meclisimizin de görevidir. Devletin en kritik kurumlarında kullanılan yazılımların güvenliği ve doğruluğunun testleri bağımsız bir şekilde yapılmak zorundadır. Bunlar sadece bireysel mağduriyetler doğurmaz, günün sonunda, toplumsal ölçekte de vatandaşımızın üzerinde ciddi bir güven sorunu yaratmıştır. Bilgi güvenliği zafiyetleri vatandaşların kişisel verilerinin kötüye kullanılmasına, resmî belgelerin sahtelerinin üretilmesine ve kamu düzeninin zedelenmesine yol açmıştır. Sahte diplomaların eğitimde, sağlıkta, adalet ve kamu yönetiminde veya o diplomanın kullanıldığı her noktada bize yaratacağı tehlikenin de ne kadar büyük olduğu açıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

HASAN ÖZTÜRK (Devamla) - Dolayısıyla, bu nedenle, bugün devletin içerisinde yani “dijital devlet” diyeceğimiz birçok kurumun bağımsız olarak hazırladığı, kısmen gecekondu gibi olan bu yapıların, bağımsız kurumların -Bilgisayar Mühendisleri Odası, TMMOB- TÜBİTAK gibi uzman kurumların katkılarıyla yeniden gözden geçirilmesi, güvenlik açıklarının ve mimari eksikliklerinin kaldırılması, standartlarının yeniden düzenlenmesi bir zorunluluktur. Mevcut açıkların ortaya konulması, giderilmesi de önemlidir. Kamuoyunun güveninin yeniden tesis edilmesi, devletin itibarı ve vatandaşın geleceği için Meclis araştırmasının açılması elzemdir diyorum.

Hepinizin desteğini bekliyoruz. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan’a ait.

Lütfen buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her şeyin sahte olduğu bir dönemde yaşıyoruz; sahte gündem, sahte diploma, sahte yargı kararları, sahte futbol skorları, sahte, şaibeli seçimler. Bir resmî kurum olan TÜİK’in bile açıkladığı rakamların şaibeli olduğu bir dönemdeyiz. Sadece sahtecilik değil, aynı zamanda çeteler ülkesi olduk; uyuşturucu çetesi, tapu çetesi, diploma çetesi, yenidoğan çetesi, ehliyet çetesi, adliye çetesi, rüşvet çetesi, e-devlet çetesi. Sadece bunlar mı? Her şey çalınıyor; sorular çalınıyor, üniversite tercihleri değiştiriliyor, geriye dönük not değişikliğiyle şeytanın aklına gelmeyecek işler yapılıyor. Millî Piyangonun çekilişi sahte; kumarın kumarı, sahtenin sahtesi. Çekilen kuraların bile şaibeli olduğu bir dönemdeyiz. Elbette bu kadar şeyin sorgulandığı bir dönemde, yirmi dört yıl sonunda “dindar nesil” diye yola çıkanların ülkeye getirdiği felaket ortada arkadaşlar. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Çeyrek asır sonra en fazla konuştuğumuz şey sahtecilik. Ne yazık ki bu, üzülerken, ağlayarak söylememiz gereken bir cümle aslında; en güvenilir olması beklenen kimselerin en çok şaibeye karşılaştığı bir dönemdeyiz. İşte, bunun sonucunda da çürüme, yolsuzluk, kurumların dejenerasyonu, milletin sahteciliğin, kumarın peşine gitmesi, yalanla, faizle, rüşvetle iş yapıyor olması.

Değerli milletvekilleri, devlet demek, güven demektir; devlet demek, sistem demektir; devlet demek, kayıt demektir. Devlete en fazla güvenilecek yer kayıttır ama bugün kayıtlar ne yazık ki hiçbir şekilde güven içerisinde değildir. Onun için, buradaki mesele sadece bir diploma değildir. Kaldı ki bugün hepimiz biliyoruz ki ülkemizde yüz binlerce iyi yetişmiş, iyi diplomalara sahip insan işsiz gezerken, yurt dışına kaçmak için fırsat kollarken ülkemizi diplomasızlar yönetiyor. Ne yazık ki bu da geldiğimiz süreç açısından hemen her kurumda son derece yaygın bir kötü sonuç olarak karşımızda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - İşte, bunun için de burada eğer bir sahtecilikten söz ediliyorsa, burada eğer bir hakkın gasbından söz ediliyorsa herkesten önce kendine güvenenler “Haydi gelin, biz buradayız.” diyebilmeli. Onun için, bu önerenin önemli olduğunu düşünüyoruz. Onun için, sadece bir alanda değil, kapsamlı bir şekilde bir komisyon kurularak bu konudaki iddiaların tümünü ele alıp varsa gereğini yapmayı teklif ediyoruz çünkü sahtecilik asla örtbas edilemez. Bu çürümüşlük -çeyrek asırlık iktidarın sonunda- gerçekten ülkemiz adına son derece vahim bir durumdur. Bu, kul hakkıdır, kamu hakkıdır, otoritenin sarsılmasıdır, gençlerimizin geleceğe güvenle bakmamasıdır; her ne açıdan ele alınırsa alınsın çete konusu, sahtecilik konusu mutlaka irdelenmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na ait.

Lütfen buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; artık mesele bir sahte diplomadan ibaret değildir, mesele devletin hafızasına yani bilgi sistemlerine sızılmış olmasıdır. Kamu kurumlarının dijital güvenliği çürümüş ve sahihsizdir. Ortaya çıkan bilgiler sadece sahte belgelerin düzenlendiğini değil, üniversite ve kamu bilgi sistemlerinde geriye dönük değişikliklerin de yapıldığını göstermektedir.

Düşünün, mezun olmuş kişilere yeniden not veriliyor, diploma puanları değiştiriliyor, bazı belgeler doğrudan kamu sistemine işleniyor. Peki, nerede çoklu doğrulama? Nerede işlem geçmişi takibi? Olağan dışı işlem uyarı sistemleri nerede? Yetki sınırlandırılması nerede? Burada yalnızca bir sahtecilik değil, aynı zamanda kurumsal bir ihmal, hatta bir örgütlü iş birliği de söz konusudur ve mesele sadece diploma değil, aynı yöntemlerle tapu kayıtlarında, askerlik belgeleri, kimlik, ikametgâh, adli sicil, vergi, SGK kayıtlarında da oynama yapılmış olabilir. İşte, en son örneğini Türkiye’de milyonlarca vatandaşın kişisel verisinin yasa dışı bir internet sitesinde ifşa edilmesiyle yaşadık. Adı “Sowix rezaleti” olan hadise tam bir skandaldır.

Cumhuriyet Halk Partisinin önerisini destekliyoruz ve diyoruz ki: Vatandaşın bilgilerini ve bilgi mahremiyetini koruyamayan canını, malını ve namusunu da koruyamaz.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Sayın Numan Kurtulmuş, Meclis Başkanı olduğu Gazi Meclisin saygınlığını ve mehabetini de hiçe sayıp, belagatin şehvetine kapılmış, “terörsüz Türkiye” başlığı altında sürdürülen sürece karşı olanları da ima ederek “çakallar” ifadesini kullanmıştır. Efendim, biz, gelin, bu çakal kim, kurt kim... Çünkü Sayın Kurtulmuş’un müktesebatı bunu bilmeye yetmez, bu konuda konuşmaya da yetmez. Öncelikle “Geldikleri gibi giderler!” diyenlere biz “bozkurt” diyoruz ama “Geldikleri gibi giderler!” diyen Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e ölüm fetvası veren Mustafa Sabri Efendilere “çakal” diyoruz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım.

Bandırma Vapuru’na binip bağımsızlık için savaş başlatanlara “bozkurt” diyoruz ancak İngiliz Muhipleri Cemiyeti kurucusu ve Millî Mücadele karşıtı Ali Kemallere “çakal” diyoruz. Efendim, bugün bebek katiline güzellmeler yaparak, diz çöküp medet uman Damat Ferit kabinesi gibi duranlara biz “çakal” diyor, bu ihanet sürecine direnenlere “bozkurt” diyoruz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Ve evet, genel seçimlerde “Bunlar iktidara gelirse PKK’lıları affedecek.” diyerek oy toplayıp bugün PKK’lıları affedenlere biz “çakal” diyoruz ama dün de bugün de Apo’ya “bebek katili” diyenlere “bozkurt” diyoruz; öğrenir inşallah Sayın Kurtulmuş! (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek'e söz veriyorum.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Hayır, yanlış, Özgül Saki...

BAŞKAN - Buraya bildirilmemiş isim.

Siz lütfen buyurun.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Sinan Çiftiyürek önergemiz üzerine konuştu, karıştırılmıştır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, yine bir sahtekârlık üzerine konuşuyoruz; sahte diploma, sahte sürücü belgesi, dijital verilerin sızdırılması meselesi. Ama bu sadece hani basit, böyle belge sahteciliğiyle falan ifade edilecek gibi değil. Çok uzun süredir biz hakikatin, hakkaniyetin, adaletin ve emeğin değersizleştirildiği bir ülkeyle karşı karşıyayız. Devletin dijital sistemleri artık güven vermiyor, e-imzalar kopyalanıyor, veriler değiştiriliyor, belgeler, sahte belgeler üst üste düzenleniyor ama aynı zamanda diplomalar üst üste verilirken sahte sahte, üniversite mezunu gençler kapı kapı iş arıyorlar ve iş bulamadıkları zaman umutsuzluğa düşüp intihara sürükleniyorlar. Şimdi, temel çürüme buradan başlıyor. Sistemin sahte belgeler ürettiği yerde gerçek diplomalar değersizleşiyor, gerçeklik katlediliyor. Devam eden soruşturmalarda, en son bu sahtekârlıkta bilgiler ise durumun vahametini gerçekten gözler önüne sermesi açısından çok açık, 400'den fazla kişinin sahte imza ve hileli sınavlarla akademik kadrolara yerleştirildiği ifadelere yansıdı, yabancı dil sınavlarına girdikleri ve akademik kadrolara yerleştikleri ifade ediliyor. Hâl böyleyken, bu ülkede sırf barış istedikleri için akademisyenler ihraç edildi mesleklerinden ve hâlâ görevlerine iade edilmiyorlar çünkü bu sistem bu sahtekârlıktan besleniyor, gerçekler bu sistemi korkutuyor.

Bakın, biz defalarca birçok istatistiki bilgiyle bu ülkede üniversite öğrencilerinin, gençlerin durumunu söylemiştik. En son, Le Monde gazetesi Türkiye'de gençlik üzerinde geniş bir haber yayınladı "Türkiye gençliğini tamamen kaybetme riskiyle karşı karşıya." diyor "18-24 yaş arası gençlerin üçte 1'i ne okuyor ne çalışıyor?" diyor "Mezunların istihdam oranı 33 Avrupa ülkesi içinde en son sırada." diyor "Eğitime bütçeden harcanan para ise azaldıkça azalıyor." diyor. Dolayısıyla sahte diplomalarla makamlar dağıtılırken gerçek diplomalılar güvencesizliğe mahkûm ediliyor. Bu adaletsizlik aynı zamanda bir ahlaki çürümeyi, siyasal çürümeyi önümüze getiriyor. Bununla mücadele etmek için tekrar gerçekliğe dönmek lazım. Bugün kamu kurumlarındaki sahteciliği yalnız teknik bir siber güvenlik sorunuyla ele almak doğru değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Saki, lütfen tamamlayın.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Bu sahteciliği doğuran zihniyeti tartışmak zorundayız. Yani yandaşlığı emeğin, ayrıcalığı adaletin önüne koyan yönetim anlayışını tartışmalıyız. Eğer bir belediye başkanının diploması siyasi intikam saikiyle iptal edilebiliyorsa, eğer gençlerin emekle kazandığı diplomalar bir işe yaramıyorsa o zaman mesele artık veri sızıntısı değil sistemin çürümüşlüğüdür. Bu sahtecilik düzeni, dediğimiz gibi, teknik bir mesele değil devletin tüm kademelerini sarıp sarmalamıştır.

Bu ülkenin gençleri sahte belgelerle değil alın teriyle, bilgisiyle, umuduyla ayakta durmaya çalışırken onların geleceğini çalan hiçbir düzen ayakta kalamayacaktır diyoruz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş'a ait.

Lütfen buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM ETHEM TAŞ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Son günlerde bazı iddialar üzerinden kamuoyunda devletimizin dijital sistemlerine yönelik bir güvensizlik algısı oluşturulmak istenmektedir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İddia değil gerçek.

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Devletimiz dijitalleşmeyi güvenli, şeffaf ve etkin bir kamu hizmeti anlayışıyla hayata geçirmiştir.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hatay'daki ölümlere diploma verdiniz ya!

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Bugün vatandaşlarımız UYAP Vatandaş Portalı sayesinde adliyeye gitmeden dava dosyasını, duruşma tarihini, ödeyeceği harçları ve tüm süreçleri evinden, hatta telefonundan görebilmektedir. Bu, vatandaşlarımız lehine teknolojik bir devrimdir.

Sağlık alanında da dijital dönüşümün en başarılı örnekleri e-nabız ve Merkezî Hekim Randevu Sistemi'dir.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Onun için herkes takır takır randevu alıyor(!)

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Vatandaşlarımız artık hekimini ve hastanesini kendisi seçerek randevusunu dakikalar içinde oluşturabilmektedir.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Tabii, tabii(!) Bir arasana, bir ara, bir ara MHRS'yi!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Diplomalara bir gelsek, diplomalara!

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Bir zamanlar hastane kapılarında çaresizce bekletilen vatandaşlarımız artık devletin şefkat elini dijital sistemler üzerinden de hissetmektedir. İşte fark budur, işte AK PARTİ farkı budur. Ancak milletimizi hastanelerde rehin tutan zihniyetin bu sosyal devlet anlayışını hazmetmesini elbette ki beklemiyoruz.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Şehir hastanesine git, acilde o hastaları bir gör, kim rehin tutuluyor!

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Konuya gel, konuya.

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Biz dijitalleşmeyi temiz yönetimin teminatı olarak görüyoruz. Bu gelişmeler, bugün yolsuzlukla anılan çevreleri rahatsız etmektedir, bunu gayet iyi anlıyoruz.

Bugün Türkiye'miz dijital devlet alanında dünyanın önde gelen ülkeleri arasında; e-devletten UYAP'a, tapu kadastrodan SGK sistemlerine kadar her işlem güvenli bir zeminde yürütülmektedir.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Deprem bölgesindeki diplomaları kullandı avukatlar!

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Bu sistemler e-imza doğrulaması, çok katmanlı siber güvenlik protokolleriyle korunmaktadır. Yakın zamanda yürürlüğe giren 7545 sayılı Siber Güvenlik Kanunu'muzla birlikte koruma daha da güçlenmiştir. Ancak her alanda olduğu gibi kötü niyetli ve suç oluşturan fiiller elbette cezasız kalmayacaktır. Yargıya intikal eden süreçlerde sorumlular yüce Türk yargısı önünde hesap verecektir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bizim giden bilgiler ne olacak, bilgiler?

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, istisnai süreçler üzerinden algı oluşturmak ve kendi yolsuzluklarını, iç çatışmalarını örtmeye çalışmak vatandaşlarımızı mağdur eden takipçi zihniyeti korumaktan başka bir şeye hizmet etmeyecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, lütfen tamamlayınız.

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - AK PARTİ olarak bu takipçilere asla fırsat vermeyeceğiz. Bugün bu algıyı oluşturmak isteyenlerin özledikleri eski karanlık dönemleri çok iyi biliyoruz ama milletimiz feraseti ve basiretiyle yirmi üç yıldır buna izin vermemiştir, inşallah izin de vermeyecektir. Atalarımız ne güzel söylemiş, yavuz hırsız ev sahibini bastırmış.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Vallahi doğru!

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Bugün de görüyoruz ki diploması usulsüzlükler sebebiyle iptal edilmiş bir belediye başkanının mensubu olduğu ana muhalefet partisi son günlerde yolsuzluk ve şaibelerin merkezinde yer almasına rağmen sahte diploma çetesi bahanesiyle Meclis araştırması açılmasını talep ediyor.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Bahane değil!

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Bahane mi?

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Devamla) - Bir yıl önce yargıya taşınmış ve yargının görev alanında bulunan bir konuyu Gazi Meclisin gündemine taşımak milletin aklıyla alay etmektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Yargıdaki meseleleri niye konuşuyorsunuz o zaman, siz niye konuşuyorsunuz?

BAŞKAN - Evet, Sayın Günaydın, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- *İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, bir insanın saklayacağı, gizleyeceği bir şey olursa bu konuda herhâlde bir araştırma önergesi vermez. Eğer AKP'nin de saklayacağı, gizleyeceği bir şey yoksa yapacağı iş basitçe, bu komisyonun kurulmasına fırsat vermek, tüm partilerin birlikte bu skandalı tartışmasına izin vermek. Ya, sizin e-imzalarınız, dijital servislerinizin en başında olan insanların e-imzaları kopyalandı, on binlerce sahte diploma üretildi. (CHP sıralarından alkışlar) Geçmişte ölmüş insanların diplomaları iptal edilip yerine yeni diplomalar yazıldı. Ya, sen bütün bunları skandal olarak görmüyorsun, buradan bize laf atmaya çalışıyorsunuz.

Ha, şunu söyleyeyim ben sana: Yarın bir kanun teklifi vereceğim, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan bütün diplomaların da sahte olup olmadıklarının araştırılmasını isteyeceğim. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hemen bitireceğim Başkanım.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - CV'sini değiştirenler var, CV'sinden silenler var, onlara da bakalım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bu skandal ortaya çıkınca 9 diplomasından 6'sını CV'sinden kaldıranların kimler olduğunu biliyoruz. Kaçmayın, gelin, şu komisyona el kaldırın ve böylece gerçekleri ortaya koyalım.

Ekrem İmamoğlu meselesine gelince; vallahi, Ekrem İmamoğlu sizi nasıl korkutmuş, bir tek vesikalık fotoğrafıyla sizi yeneceğini bildiğiniz için ürperiyorsunuz. Adamın otuz beş yıl evvelki imzasını, İstanbul'da sizi tarihe gömdü diye diplomasını iptal ettiniz, hâlâ bunun üzerinden konuşuyorsunuz. Yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Bahadır Yenişehirlioğlu, buyurun.

43.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Değerli Başkanım, teşekkür ederim.

Biraz önceki konuşmalarla alakalı olarak... Meclis son derece saygın bir yer, Meclis Başkanları da son derece saygın bir şekilde bu Meclisi temsil ediyorlar, Başkan Vekilleri de öyle. Siyaset yapacağımız diye ucuz polemiklerin ve farklı söylemlerin bu çatı altında hiç hoş karşılanmadığını söylemek isterim. Bu Meclis çatısı altında söylenen sözler sadece siyasi nezaketi değil milli iradenin vakarını da ortaya koymaktadır. Sayın Meclis Başkanımız hakkında söylenen sözleri esefle kınıyorum ve söyleyen şahsa, kendisine aynen iade ediyorum.

Buradan tekrarlamak bile istemiyorum ama zaman zaman Meclis Başkanına, zaman zaman Meclis Başkan Vekillerine böyle seviyesiz üslupla saldırılıyor olmasını bir alışkanlık hâline getirenlerin derhâl bu durumdan vazgeçmelerini öneririm çünkü bu Meclisin mehabetine yakışan bir hadise değildir, özür dilemeleri gerekir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun.

44.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Meclis Başkanına burada tek bir kelime hakaret yok. Bu alışkanlığı ve bu huyunuzu üç, dört gündür devam ettiriyorsunuz. Plan ve Bütçe Komisyonunda da aynı durum yaşandı. Bir tek cümle çıkarın bana, bir tek kelime çıkarın, deyin ki şurada şöyle bir hakaret var, biz de diyelim ki özür dileriz. Ama bak, şunu da düşünün: Şimdi, bugün, şu saatlerde, herhâlde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Grup Başkan Vekilleriyle “İmralı’ya gidilsin mi, gidilmesin mi?” tartışması yapıyor. Eğer Meclisin itibarını bu kadar düşünüyorsanız, eğer bu konuda bu kadar hassasiyet taşıyorsanız, bu itirazlarınızı, bu sorularınızı oraya da sorun. İsteyen gidebilir İmralı’ya, ister deniz yoluyla gider, ister gemiyle gider, ister arabayla gider ama bu Meclisi bir terör örgütü liderinin ayağına götürmek bir saygısızlık değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ne varmış Selçuk Türkoğlu'nun söylediği sözlerde? Çıkıp demiyor ki: “Bu sürece itiraz edenler çakallık yapıyor.” Biz bunu üstümüze almıyoruz, biz bununla ilgili de hiçbir şekilde buna bir cümle kurmaya bile gerek görmüyoruz ama kendisi gibi düşünmeyenlere, kendisi gibi olayları algılamayanlara böyle bir baskı bütün bu kafanın bir göstergesidir. Otokrasiyi bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle kurumsallaştırmış ve artık kendi dışında söylenecek hiçbir söze tahammül edemeyen zihniyetin açık ifşasını görüyoruz. Tek bir hakaret yoktur Sayın Selçuk Türkoğlu'nun söylediği cümlelerde.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- *CHP Grubunun, Bursa Milletvekili Hasan Öztürk ve arkadaşları tarafından, sahte resmi belge üretiminden kaynaklanan kamusal zararın araştırılması ve sorumluluğu bulunanların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 7/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN - Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, tartışma bitti, Grup Başkan Vekiliniz konuştu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Efendim, tartışmayla ilgili değil, adım geçtiği için bir dakika...

BAŞKAN - Efendim, şimdi Grup Başkan Vekiliniz konuştu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, ben itiraz etmiyorum, farklı...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Ad geçirmedik.

BAŞKAN - İşte gündem de değişti. İstirham ediyorum, yeni bir tartışmaya mahal vermeyelim.

Diğer öneriyi okutuyorum:

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 239, 172, 171 ve 188 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 2, 5, 6 ve 7’nci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 5 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde gündemin “Seçim” kısmında Anayasa’nın 159’uncu maddesiyle Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu’nun 18 ila 20’nci maddelerine göre Hâkimler ve Savcılar Kurulundan boşalacak olan 1 üyelik için seçim yapılmasına, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ve 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

05/11/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5 Kasım 2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Çankırı

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 239, 172, 171 ve 188 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 2, 5, 6 ve 7’nci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

5 Kasım 2025 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde gündemin “Seçim” kısmında Anayasa’nın 159’uncu maddesiyle Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu’nun 18 ila 20’nci maddelerine göre, Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalacak olan 1 üyelik için seçim yapılması ve bu birleşimde 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

5 Kasım 2025 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 6 Kasım 2025 Perşembe günü birleşiminde 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

11 Kasım 2025 Salı günü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

12 Kasım 2005 Çarşamba günü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

12 Kasım 2025 Çarşamba günü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde 13 Kasım 2025 Perşembe günü birleşiminde 239 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

18 Kasım 2025 Salı günkü birleşiminde 172 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

19 Kasım 2025 arşamba günkü birleşiminde 171 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

20 Kasım 2025 Perşembe günkü birleşiminde 188 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

alışmalarını sürdürmesi;

239 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İ Tüzük'n 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması,

nerilmiştir.

239 Sıra Sayılı Vergi Kanunları İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3320)		
Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1.Bölüm	1 ila 20'nci Maddeler	20
2.Bölüm	21 ila 40'ıncı Maddeler	20
Toplam Madde Sayısı:		40

BAşKAN - Evet, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... neri kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulu yeliği için yapılacak seçimin n hazırlıklarının yapılması ve seçimin bölünmeden tamamlanması için birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.19

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.12****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Rûmeysa KADAK (İstanbul), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

VIII.- SEÇİMLER**A) HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU ÜYELİKLERİNE SEÇİM**

1.- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 159'uncu Maddesi ile 6087 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nun 18 ila 20'nci Maddeleri Uyarınca Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Hâkimler ve Savcılar Kurulu Üyeliği Aday Seçimlerine Dair Raporu (5/7) (S. Sayısı: 238)¹

BAŞKAN - Şimdi, alınan karar gereğince Anayasa'nın 159'uncu maddesi ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nun 18 ila 20'nci maddelerine göre Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalacak olan ve öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilecek 1 üyelik için yapılacak seçime başlıyoruz.

Bu seçim, söz konusu hükümler doğrultusunda gizli oylamayla yapılacaktır.

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonca belirlenen 3 adayın isimlerini okutuyorum:

- 1) İsmail Ergüneş
- 2) Mustafa Naim Yağcı
- 3) Havvanur Yurtsever

BAŞKAN - Karma Komisyonca belirlenen adayların adlarını gösteren oy pusulası adayların soyadlarının alfabe sırasına göre düzenlenmesi suretiyle Başkanlıkça bastırılmıştır.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyesi seçilebilmek için ilk oylamada üye tam sayısının üçte 2 çoğunluğuyla 400 oy aranacaktır. İlk oylamada seçimin sonuçlandırılmaması hâlinde ikinci oylamada ise üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğunun yani 360 milletvekilinin oyunu alan aday seçilmiş olacaktır. Beşte 3 çoğunluğun sağlanamaması hâlinde bu oylamada en çok oyu alan 2 aday arasından ad çekme usulüyle üye seçimi tamamlanacaktır.

Şimdi, oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum: Komisyon sıralarından birinci sıradaki Kâtip Üye Adana'dan başlayarak İstanbul'a kadar -İstanbul dâhil- ikinci sırada yer alan Kâtip Üye ise İzmir'den başlayarak Zonguldak'a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekillerinin adını defterden işaretleyeceklerdir. Adı işaretlenen milletvekiline mühürlü oy pusulası ve zarf verilecektir. Oyunu kullanan milletvekili oy pusulasını içeren zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulmuş olan oy kupasına atacaktır. Oy pusulasında belirlenen aday listesinde bir adayın isminin karşısına yani kare içerisine çarpı işareti konulacaktır. Aday listesinde birden fazla adayın işaretlendiği oy pusulaları geçersiz sayılacaktır. Bu hususlar oy pusulasında da dipnot olarak belirtilmiştir. Oyun kime ait olduğunu belirleyecek herhangi bir işaret imza veya karalama bulunması durumunda da oy pusulaları geçersiz sayılacaktır.

¹ 238 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Sayın milletvekilleri, oylamanın sayım ve dökümü için ad çekmek suretiyle 5 kişilik bir tasnif komisyonu tespit edilecektir. Tasnif komisyonuna seçilen üyeler oy verme işlemi bittikten sonra komisyon sıralarındaki yerlerini alacaklardır.

Şimdi ad çekme işlemini gerçekleştiriyorum:

Osman Sağlam, Karaman? Burada.

Oğuz Üçüncü, İstanbul? Burada.

Ceylan Akça Cupolo, Diyarbakır? Burada.

Yılmaz Büyükkaydın, Trabzon? Yok.

Levent Uysal, Mersin? Burada.

Halil Eldemir, Bilecik? Burada.

Efendim tamamlandı, teşekkür ediyorum.

Şimdi 5 kişilik tasnif komisyonu oluşmuştur.

Sayın Kâtip Üyelerin yerlerini almalarını rica ediyorum.

Birinci oylamada kullanılacak mühürlü oy pusulaları ve zarflar Sayın Kâtip Üyelere teslim edilsin. Teslim edildi mi? Zarflar ve oy pusulaları teslim edildi.

Evet, oylamaya Adana ilinden başlıyoruz, hayırlı olsun.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Lütfen oyunu kullansın.

Değerli milletvekilleri, oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Varsa lütfen oyunu kullansın.

Değerli milletvekilleri, oylama işlemi tamamlanmıştır.

Oy kupaları kaldırılсын.

Tasnif Komisyonu üyeleri lütfen yerlerini alsınlar.

Tasnif Komisyonu üyelerinin adlarını tekrar okutuyorum:

Osman Sağlam, Karaman; Oğuz Üçüncü, İstanbul; Ceylan Akça Cupolo, Diyarbakır; Levent Uysal, Mersin; Halil Eldemir, Bilecik.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Tasnif Komisyonu tutanağı gelmiştir, şimdi tutanağı okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalacak olan 1 üyelik için yapılan seçimin birinci oylamasına 306 üye katılmış, kullanılan oyların dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Saygıyla arz olunur.

Tasnif Komisyonu

Osman Sağlam

Oğuz Üçüncü

Ceylan Akça Cupolo

Karaman

İstanbul

Diyarbakır

Levent Uysal

Halil Eldemir

Mersin

Bilecik

Öğretim Üyeleri/Avukatlar Arasından Seçilecek Üyelik İçin Aday Listesi

İsmail Ergüneş : 22 oy

Mustafa Naim Yağcı: 24 oy

Havvanur Yurtsever : 245 oy

Geçersiz : 15 oy

Toplam : 306 oy

BAŞKAN - Evet, bu sonuca göre Anayasa’da öngörülen üçte 2 oy çoğunluğu bulunamamıştır. Bu nedenle, şimdi ikinci oylamaya başlıyoruz. Bu oylamada üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğunun yani 360 milletvekilinin oyunu alan aday seçilmiş olacaktır.

Sayın milletvekilleri, oylamanın sayım ve dökümü için ad çekme suretiyle 5 kişilik bir tasnif komisyonu tespit edeceğim:

Ali Şahin, Gaziantep? Burada.

Radiye Sezer Katırcıoğlu, Kocaeli? Burada.

George Aslan, Mardin? Burada.

İbrahim Ethem Sedef, Yozgat? Burada.

Sema Silkin Ün, Denizli Milletvekili? Burada.

Tasnif komisyonu üyelerimiz Genel Kuruldadır ve belirlenmişlerdir.

Sayın milletvekilleri, tasnif komisyonuna seçilen üyeler oylama işlemi bittikten sonra komisyon sıralarındaki yerlerini alacaklardır.

Oylamada dikkat edilecek hususlar birinci oylama öncesinde belirtilmişti.

Sayın Kâtip Üyelerin yerlerini almalarını rica ediyorum.

İkinci oylamada kullanılacak mühürlü oy pusulaları ve zarflar Sayın Kâtip Üyelere lütfen teslim edilsin.

Oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN - Oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Yok.

Değerli milletvekilleri, oylama işlemi tamamlanmıştır.

Oy kupaları kaldırılınsın.

Tasnif Komisyonu üyeleri lütfen yerlerini alsınlar.

Tasnif Komisyonu üyelerinin adlarını tekrar okutuyorum:

Ali Şahin, Gaziantep; Radiye Sezer Katırcıoğlu, Kocaeli; George Aslan, Mardin; İbrahim Ethem Sedef, Yozgat; Sema Silkin Ün, Denizli.

BAŞKAN - Tasnif Komisyonu üyelerimizden Yozgat Milletvekili İbrahim Ethem Sedef lütfen yerini alsın.

Evet, İbrahim Ethem Sedef şu anda Genel Kurulda olmadığından yerine birini seçiyorum.

Sayın Kamil Aydın, Erzurum? Burada.

Tasnif Komisyonu üyeleri lütfen yerlerini alsınlar.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Tasnif Komisyonu tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalacak olan 1 üyelik için yapılan seçimin ikinci oylamasına 303 üye katılmış, kullanılan oyların dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Saygıyla arz olunur.

Tasnif Komisyonu

Ali Şahin

Radiye Sezer Katırcıoğlu

George Aslan

Gaziantep

Kocaeli

Mardin

Kamil Aydın

Sema Silkin Ün

Erzurum

Denizli

Öğretim üyeleri/avukatlar arasından seçilecek üyelik için aday listesi:

İsmail Ergüneş : 65 oy

Mustafa Naim Yağcı : 36 oy

Havvanur Yurtsever : 191 oy

Geçersiz : 11 oy

Toplam : 303 oy

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkanım, kurayı ben çekmek istiyorum. Gördüm çünkü orada... O çok ayıp! O yaptığın çok ayıp!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bu sonuca göre, Anayasa'da öngörülen beşte 3 oy çoğunluğu bulunamamıştır. Bu nedenle, şimdi, ikinci oylamada en çok oyu alan 2 aday arasından ad çekme usulüyle üye seçimi tamamlanacaktır.

Öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilecek üyelik için en çok oyu alan adaylar:

1 numara: Havvanur Yurtsever.

2 numara: İsmail Ergüneş.

Şimdi, önce torbayı bir gösterelim, herkes görsün.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Torbayı değil de sizin işaret ettiğinizi söylüyor.

BAŞKAN - Efendim, işaret falan yok.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Ben görmedim.

BAŞKAN - Yahu, arkadaşlar, gelin, bakın; gelin, bakın. Allah Allah! Bu bir güven meselesidir.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Geçen seferden böyle bir şey oldu efendim; 5'i seçildi, 4'ü iktidardan. Biz buradan itiraz edince...

BAŞKAN - Sayın Türkkan, bu bir kul hakkıdır. Siz hepiniz ittifak etseniz dahi ben kul hakkına girmem; öyle şey olmaz. Bize güvenin.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sizinle alakalı değil, öyle bir şey söylemedim.

BAŞKAN - Bize güvenin. Daha önce Sibel Hanım vardı, beraber çektik.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Anlattım, anlattım zaten.

BAŞKAN - Aç, göster, bütün heyet görsün.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yok, görüyor Başkanım.

BAŞKAN - Torbanın içini açın, herkes görsün içinde bir şey olmadığı.

Var mı arkadaşlar?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yok.

BAŞKAN - Şimdi tekrar eski hâline getirelim.

Sonra da 2 pulu yukarıdan göstererek atalım, tamam mı? Herkesin itimatı var mı?

AHMET ÖZYÜREK (Sivas) - Sayın Başkan, siz onlara bakmayın, çekin, boş verin; bizim size güvenimiz tam!

BAŞKAN - Bismillahirrahmanirrahim diyerek hayırlısıyla çekiyorum: 1 numara, Havvanur Yurtsever.

GEORGE ASLAN (Mardin) - Yanlışlıkla “Boş oy yok.” demişsiniz, 11 oy var.

BAŞKAN - Geçersiz o.

Arkadaşlar, ben torbaya dahi dokunmadım, sadece şöyle tuttum ve çektim. İtimat edin bana yani itimat edin.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Çok ayıp bir şey, Divana saygısızlık; Divana, Meclis Başkanına saygısızlık!

BAŞKAN - Şimdi, bu sonuca göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliğine Havvanur Yurtsever seçilmiştir.

Kendisine, Hâkimler ve Savcılar Kuruluna, yargı camiamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olsun.

Kendisini tebrik ediyor, görevinde başarılar diliyorum.

Şimdi birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.41

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.04****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229)²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesi kabul edilmişti. Teklifin 7'nci maddesi üzerinde önerge işlemleriyle devam edeceğiz.

7'nci madde üzerinde 5 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım. İlk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alıyorum ve aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Mehmet Atmaca

Muğla

Denizli

Bursa

Mustafa Kaya

Elif Esen

İstanbul

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Tahtasız

Ömer Fethi Gürer

Semra Dinçer

Çorum

Niğde

Ankara

Gülcan Kış

Sururi Çorabatır

Ayça Taşkent

Mersin

Antalya

Sakarya

Sibel Suiçmez

Trabzon

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

² 229 S. Sayılı Basmayazı 22/10/2025 tarihli 10'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a ait. Sayın Özdağ, buyurun. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, burada 10'a yakın ayrı kanun maddesi var ve bir torba yasayla karşı karşıyayız. Genellikle şöyle yapıyorsunuz, diyorsunuz ki: "Sizler burada zaman zaman İç Tüzük gereğince yoklama istiyorsunuz, aynı zamanda toplantı yeter sayısı ile beraber karar yeter sayısı istiyorsunuz. Bu, İç Tüzük'ün istismarı." Peki, Anayasa size bir hak vermiş "Ara sıra torba yasa getirebilirsiniz." demiş. Bunu niye bir teamül hâline getirdiniz, bir gelenek hâline getirdiniz? Kendinize geldiği zaman siz neden kendinize bir ders çıkarmıyorsunuz buradan? Aynı zamanda bu kanunları çoğunlukla kararnameler üzerinden, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde... Anayasa Mahkemesi diyor ki: "Bunu kararnameyle çıkaramazsın." Bunu neyle çıkaracaksın? Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasayla çıkaracaksın. Yine çıkarırsınız, gücünüz yetiyor, çok rahat bir şekilde 301'in üzerinde sayınız var ama çıkıyorsunuz, burada bize de "Konuşmayın." diyorsunuz. Konuşurken de bizi susturmaya çalışıyorsunuz ve diyorsunuz ki: "Meclisi ara sıra da tatil yapalım." Mesela geçen hafta bu Meclis niye çalışmadı, neden çalışmadı? 29 Ekimden sonra perşembe değil miydi? Bugün de bir çalışma önerisi getirdiniz, "Haftaya şu gün, şu gün, şu gün, şu gün çalışalım." dediniz. Ya, beş hafta geçti, beş haftadır buradan bir tane kanun geçiremediniz. Sayınız yetiyor, 325'e yakın bir sayınız var, çok büyük bir rakam ama buna rağmen bu işleri, bu Meclisi çalıştıramıyorsunuz. Ara sıra istemiş olduğumuz yoklamayla, toplantı yeter sayısı ile da şekvaci oluyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, aynı zamanda Anayasa Mahkemesi... Bu Anayasa Mahkemesi sizin çıkarmış olduğunuz yasaların veya kararnamelerin Anayasa'ya uygun olup olmadığını kararlaştırıyor. Kiminle kararlaştırıyor, kim bunlar? 15 üye. Bu 15'in 10'unu kim atadı? Sayın Recep Tayyip Erdoğan, mevcut Cumhurbaşkanı. 3'ünü kim atadı? Adalet ve Kalkınma Partisinin üyeleriyle beraber 3 kişi atandı, "Meclis atadı." diyor ama sizin sayısal çoğunluğunuz nedeniyle siz atadınız. Peki, 2'sini kim atadı? 2'sini de Sayın Abdullah Gül atadı. 15'i de sizin atamış olduğunuz üyeler olmasına rağmen zaman zaman bu üyelerin vermiş olduğu kararlardan da şekvaci oluyorsunuz.

Şimdi, burada yine aynı şekilde 3 madde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş, bunlarla ilgili de düzenleme yapmanız lazım, yapmıyorsunuz. Ne yapıyorsunuz? İşin kolayına kaçıyorsunuz; birkaç defa söyledim buradan, 4'üncü paragrafı 1'e alıyorsunuz, 1'i 4'e alıyorsunuz veya soyadımızı öne alıyorsunuz, ismimizi sona alıyorsunuz, titrimizi en sona alıyorsunuz ve yeniden Anayasa Mahkemesine gönderiyorsunuz.

Peki, bu Anayasa Mahkemesi çalışıyor mu? İnanın çalışmıyor. Bu Anayasa Mahkemesini şundan dolayı çalıştırıyorsunuz: Avrupa veya dünyadaki ülkeler "Türkiye'de demokrasi var, Türkiye'de hukukun denetim mekanizmaları işliyor." desinler diye bunu yapıyorsunuz. Ama bu Anayasa Mahkemesi çoktan kapandı arkadaşlar, çok oldu kapatılalı. Bunu Anayasa Mahkemesinin bazı üyelerine de söyledim, sizin hiçbir hükmi şahsiyetiniz yok çünkü sizler artık görevinizi yapsanız bile bir süre sonra bu Meclisten geliyor, siz bir iki sene içerisinde, dokuz ay içerisinde süre veriyorsunuz ve tekrar, yeniden burası kapatılıyor dedim.

Şimdi, bu kanun teklifinde önemli olan nedir? Bir 7'nci madde var, bu 7'nci maddede şimdi yeni bir düzenleme yapılıyor. Daha önce biz burada nöbetçi Grup Başkan Vekillerine rica ettik “Bakın, bu kanun teklifinde bazı maddeler var, bazı cümleler var, sakıncalı ve doğru değil.” dedik; Nuh dediniz, peygamber demediniz ama bakıyoruz, şimdi bir değişiklik önergesi veriyorsunuz ve diyorsunuz ki: “Biz, burada, belli bir süre içerisinde mahkeme eğer bunlarla ilgili bir düzenleme yaparsa ‘Eyvallah.’ diyeceğiz. O zaman, burada bir cümle değişikliğiyle beraber maddede bir değişim yapacağız.” Ya, iki hafta önce niye yapmadınız, neden yapmadınız? İşte, muhalefetin varlığı bundan dolayı önemli arkadaşlar. Hemen hemen her ülkede iktidar vardır, demokrasilerde muhalefet vardır ama siz muhalefeti dinlemiyorsunuz, dinlediğiniz zaman doğru işler yapıyorsunuz ve işte o zaman milletin lehine olmuş oluyor.

Şimdi, yine aynı şekilde, burada bazı maddeler var; değiştirin diyoruz, değiştirmiyorsunuz. Nedir? 11'inci madde. Bu 11'inci maddede ne var? Bakın, bütün vakıflar, bunlar bizim tarihî eserlerimiz. Kaç yıldan beri? Bin yılın, iki bin yılın eserleri; Roma'nın, Bizans'ın, Sard'ın, Libya'nın, Selçuklu'nun, Büyük Selçuklu'nun, Osmanlı'nın hatta cumhuriyetin eserleri, bizim eserlerimiz. Anadolu'daki bütün eserler bizim yani dünden bugüne biriktirdiğimiz her şey -başka medeniyetlerin de başka kültürlerin de- bize ait. Kalkıyorsunuz, diyorsunuz ki buradan: “BİT”lerdeki ve KİT’lerdeki bu tarihî eserleri veya vakıflara ait olan yerleri biz Vakıflar Genel Müdürlüğüne alacağız.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Zaman da çok çabuk geçti Başkanım, anlayamadım. Başkası konuşurken geçmiyor, ben konuşurken çok hızlı geçiyor.

Şimdi, bunun üzerine bir değişiklik yapıyorsunuz. Bu belediyeler sizde değil miydi 2019 yılına kadar? Niye bu kanun daha önceden geçmedi? Bu belediyeler başkasında olunca, başka partilerde... Bunlar Türkiye'nin partileri değil mi? Yani Milliyetçi Hareket Partisi, İYİ Parti, Gelecek Partisi, DEM PARTİ, CHP; bunlar Türkiye'nin partileri değil mi? Bunlar sizin koruduğunuz kadar koruyamazlar mı, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün koruduğu kadar koruyamazlar mı? Türkiye’de kamunun değerli olan nesneleri veya değerli olan eşyaları ne kadar koruduğunu da görüyoruz yani Kültür Bakanlığı konusunda da görüyoruz, başka yerlerde de görüyoruz biz bunları. O nedenle, kamudan ziyade, bu belediyeler daha fazla denetime tabi oldukları için, hem Hükümet tarafından hem Sayıştay tarafından hem de aynı zamanda basın tarafından ve diğer partiler tarafından denetlendikleri için de bunlar daha güzel korurlar. O nedenle, biz, bu teklifin, kanun teklifinin doğru olmadığını düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Ben inanıyorum ki eğer Cumhuriyet Halk Partisi uygun görürse bizler de imzamızı veririz, Anayasa Mahkemesine götürürüz.

Bu Anayasa Mahkemesi ne kadar kapatılsa da gün olacak harman olacak, bir gün Türkiye’de hukuk devleti hâkim olacak diyor, saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez’e ait.

Sayın Suiçmez, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bu konuşmayı, çocuklar okula aç gitmesin diye çocuklara bir gün ücretsiz yemek veren; işe bir gün, bir hafta, bir ay geç başladığı için on yedi yıl beklemek zorunda kalanlara kademeli emeklilik veren; Covid yasası nedeniyle

mağdur edilenlere İnfaz Yasası'yla düzenleme getiren; atanmayan öğretmenlerin mağduriyetini gideren; emeklilerin maaşını en az bir asgari ücret seviyesine çıkaran; gençlere iş imkânı sağlayan, barınamayan gençlere sosyal destek veren; çiftçiler için tarımsal destekleri ve teşvikleri artıran kanun teklifleri üzerine yapmak isterdim ancak AKP, yirmi üç yılın sonunda halktan o kadar uzaklaştı ki halkın gündeminde olan kanun teklifleri yerine halkın hiç gündeminde olmayan kanun tekliflerini Meclise getirmeye devam ediyor. O nedenle ben de Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde konuşma yapmak üzere karşınızdayım.

Gerekçesine göre bu maddeyle, Kültür ve Turizm Bakanlığından belgesi olmayan veya belgesi iptal edilmiş işletmelerin elektronik ortamda tanıtımının, pazarlanmasının ve satışının önlenmesi amaçlanmaktaysa da maddenin ve teklifin AKP zihniyetiyle düzenlenmiş olması yani Anayasa Mahkemesinin önceki ihlal kararlarına aykırı şekilde düzenlenmesi, erişim engeli gibi önemli bir kararın yetki aşımı yapılarak mahkemeler yerine idareye bırakılarak kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı hareket edilmesi nedeniyle bu madde Anayasa'ya ve hukuk devleti ilkelerine aykırıdır.

7'nci madde çok önemli bir maddedir. Önemi, maddenin kendisinden değil yirmi üç yıllık AKP iktidarının gelmiş olduğu noktayı göstermesi açısından önemlidir. AKP milletvekilleri; bilerek, isteyerek, ısrarla Anayasa'yı ihlal etmeye hatta Anayasa'yı tanımamaya devam ediyorlar. Biz Anayasa'mıza bağlı kalacağımıza yemin ettik, sizler 2 ayağınızı kaldırarak mı yemin ettiniz ki sürekli olarak Anayasa'ya aykırı maddeleri ve kanunları buraya getiriyorsunuz? Milletvekilleri hakkında görevi kötüye kullanmak suçunu nedeniyle soruşturma, kovuşturma yapılabilseydi bugün en çok cezayı sizlerin alacağınızdan eminim.

2007'de 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun çıkarılmıştır. Bu kanunda sulh ceza mahkemelerine “erişim engeli” ve “içeriğin çıkarılması” yetkisi verilmiştir. Bu yetkinin verilmesine rağmen Anayasa Mahkemesi, kanunun anayasal hak ve özgürlükleri ihlal ettiğine yönelik birçok hak ihlali kararı vermiştir. Anayasa Mahkemesi bu ihlal kararlarında “doğrudan erişim engeli” kararı veya “içerik çıkarma” kararı verilmesini, internet sitelerinin ifade özgürlüklerinin ihlali olarak görmüş; karar vermeden önce savunma hakkı tanınmamasını ve yapılacak itirazın usuli güvenceden yoksun olmasını ihlal kararlarına gerekçe yapmıştır. Anayasa Mahkemesi; kanunun belirlilik, öngörülebilirlik, hukuki güvenlik ilkelerine aykırılık teşkil ettiği gerekçesiyle kanunda yapısal sorunlar olduğunu, yeniden düzenlenmesi gerektiğini son on yıldır verdiği her ihlal kararında ısrarla belirtmektedir. Bunun yanında, Anayasa Mahkemesi, partimizin 2022 Ocak ayındaki başvurusu neticesinde 5894 sayılı Kanun'a eklenen, Türkiye Futbol Federasyonuna “internet sitelerine erişimin engellenmesi kararı” yetkisi tanınan maddeyi Anayasa'nın 13'üncü ve 26'ncı maddelerine aykırılık nedeniyle iptal etmiş; bu karar 14 Ekimde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Siz ise bu kanun teklifini 10 Ekimde verdiniz, yaklaşık yirmi gündür iptal kararını bilmenize rağmen hâlâ Anayasa'ya aykırı bu maddede ısrar etmektesiniz.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 2025 Mart ayında Resmî Gazete'de yayınlanan kararıyla 7334 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la getirilen önemli sayıda madde iptal edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Suiçmez, lütfen tamamlayın.

SİBEL SUIÇMEZ (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Düzenleme için tarafınıza dokuz ay verilmiş olmasına ve bir ay kalmış olmasına rağmen bir düzenleme yapmayıp torba yasayla bu kanun teklifinin getirilmesi ayrıca Anayasa'ya aykırılık oluşturur.

Belgesiz konaklama işletmeleriyle ilgili temel düzenleme yapılmadan bu işletmelere ilişkin idari para cezaları ve erişim engeli gibi ağır yaptırımları öngörmek hukuki bütünlükten de yoksundur.

Bu teklif, bu hâliyle Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan "hukuk devleti" ilkesine, 13'üncü maddesinde düzenlenen "ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı" hükmüne ve 26'ncı maddede düzenlenen düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetine açıkça aykırıdır.

Bu nedenlerle, madde tekliften çıkarılmalıdır; çıkarmadığınızda CHP konuyu Anayasa Mahkemesine götürecektir ve iptal ettirecektir. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde yer alan "gelmek üzere" ibaresinin "gelecek şekilde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Zeynep Oduncu Kutevi

Vezir Coşkun Parlak

İbrahim Akın

Batman

Hakkâri

İzmir

Nevroz Uysal Aslan

Hüseyin Olan

Celal Fırat

Şırnak

Bitlis

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Celal Fırat'a söz veriyorum.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, ortak umutla Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen halklarımızı saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bizler, bu topraklar üzerinde kadim inancımızın medeniyetini taşıyoruz. Her birimizin derin benliğinde sevgi, hoşgörü, kardeşlik var. Bu coğrafyanın dili Yunusça'dır, doğası gereği özdeşleştiği imge sözlü geleneğidir; bir sonraki kuşaklarda kendisini üretmesi, var etmesi ise saklı bilgi geleneğinin devamıdır. Alevi inancımız, hakikate dair derin bilgiyi, insanın iç yolculuğunu, irfanı ve yol erkânının özünü bu sırdan alır. Bugün ve her dönem bizlere belirsizliği dayatan devletin ta kendisidir. Bilinçli yarattığı belirsizlikten doğan yanlışlarla Alevileri birbirine düşürme ve ötekileştirme politikaları üreten de devletin kendisidir.

Sayın milletvekilleri, şunu vurgulayarak bir kez daha dile getirmek istiyorum ki inancımızın merkezinde insan, doğanın bütünü vardır. İnsanın özü her canlıya denktir; her canın değeri ve onuru her türlü kimlikten, sınıflandırmadan, aidiyet etiketinden önce gelir. Bu anlayışla rengi, dili, dini, mezhebi, etnik kökeni ya da düşünceleri hiçbir insanı diğerine göre üstün veya aşağı yapmaz, yapamaz da. İnancımız, insanın doğuştan getirdiği biyolojik veya toplumsal sınıfla değil yaşamı boyunca sergilediği ahlaki duruşla, bilgiyle donanmış bilinciyle, insanlık adına tüm canlılara kattığı değerlerle ölçülür. Bize göre her canın özünde aynı hakikatin ışığı vardır. İnsanın taşıdığı kutsallık Tanrı'nın bir parçasını kendi özünde barındırdığı kutsallıktır. Bu nedenledir ki insanın değeri, doğumuyla değil yaşamla kurduğu

ilişkiyle belirlenir; kimse doğuştan üstün ya da aşağı değildir. Üstünlük onurlu duruşla, adaletle, sevgiyle, emekle kazanılır. Pirimiz Hacı Bektaş Veli'nin buyurduğu gibi "İncinsen de incitme." "Bir olalım, iri olalım, diri olalım." sözleriyle özetlenen felsefesinin, Alevi inancının özünü ve insanlığa dair ortak vicdanı temsil ettiğini biliyoruz.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi "Cemevleri Alevilerin ibadethanesidir." taleplerini haklı bulmasına rağmen devlet bu kararları hâlâ yerine getirmedi. Yine, aynı şekilde, birkaç gündür tartışılan Kobani kumpas davasıyla ilgili verilen karar çerçevesinde Sayın Selahattin Demirtaş ve siyasi tutsak arkadaşlarımız ivedi bir şekilde serbest bırakılmalıdır.

Zorunlu din dersleri uygulamasından, cemevlerinin ibadethane statüsünde tanınmamasından, kamu kaynaklarının eşit dağıtılmamasından Alevi inancının yok sayılmasına kadar birçok alanda eşitsizlik ilkesinin ihlal edildiğini hepimiz biliyoruz. Bugün, burada, yalnızca bir inanç grubuna ya da bir etnik topluluğa değil hepimizin ortak geleceğini ilgilendiren bir meseleye dikkat çekmek istiyorum. Toplumsal, dinsel, kültürel, etnik sorunların ağırlığı artık hayatımızın her alanında belirleyici bir gerçeklik hâline dönüşmüştür. Bu sorunların varlığını görmezden gelerek yaşamaya alışmak ya da onlarla özdeşleşerek acıya teslim olmak, artık ne insanidir ne de siyasal açıdan kabul edilebilir bir tarafı yoktur. Bizler ortak geleceğimizi inşa etmek istiyorsak bu sorunlarla yüzleşmeli, onları duymalı, çözüm için adım atma cesaretini hepimiz göstermeliyiz çünkü o topraklarda barış, yalnızca silahların susması değil adaletin tesis edilmesi, eşitliğin sağlanması ve farklılıkların birlikte yaşam iradesiyle buluşmasıdır.

Alevi toplumu adına aktif bir sorumluluk çağrısı yapıyoruz. Hepimize düşen görev, tarih boyunca bizi ayırıştıran ön yargıların, korkuların ve yanlış politikaların üzerine cesaretle gitmek, toplumsal barışı güçlendirecek adımlar atmaktır. Bunun yolu ise her bir kimliğin, her bir inancın, her bir kültürünün eşit yurttaşlık zemininde kendini ifade edebildiği bir düzen kurmaktan geçer.

Sayın milletvekilleri, devlet, bugüne kadar Alevi toplumun sorunlarını çözmek, taleplerini karşılamak, onlarla doğrudan samimi, eşitlikçi bir iletişim kurmak noktasında tatmin edici bir irade ortaya koyamamıştır. Aradan geçen yıllara rağmen, yapılan toplantılar, düzenlenen çalıştaylar, "açılım" adı altında yürütülen süreçler Alevi toplumun beklentilerini karşılayamamış, gerçek bir demokratik müzakere ortamı oluşmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

CELAL FIRAT (Devamla) - Bu girişimler ne yazık ki temsil değeri yüksek bir buluşma zemini yaratamamış, her kesimin kendini özgürce ifade edebileceği, karar alma süreçlerine etkin şekilde katılabileceği bir yapıya kavuşturulamamıştır. Yapılması gereken çok açıktır: Alevi toplumunun taleplerini bir lütuf gibi değil anayasal yurttaşlık hakkı olarak görmek, bu çerçevede gerçek bir demokratik irade ortaya koymaktır. Sorunları çözmenin yolu, Alevileri muhatap almak, onların temsilcileriyle samimi, sürekli bir diyalog kurarak karar alma süreçlerine doğrudan katılımlarını sağlamaktır.

Bugün burada altını çizmemiz gereken nokta şudur: Bu ülkenin birliğini, bütünlüğünü koruyacak olan farklı kimlikleri bastırmak değil onları tanımak, saygı göstermek, eşit yurttaşlık temelinde haklarını teslim etmektir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aşk ile. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Lütfü Türkkan

Ömer Karakaş

İstanbul

Kocaeli

Aydın

Hüsmen Kırkpınar

Rıdvan Uz

İzmir

Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'a söz veriyorum.

Lütfen buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada yeni Türkiye'nin portresini çok rahatlıkla görebileceğiniz bir hadiseyi anlatmak için çıktım.

O da şu: Bir akademisyen bir pazar günü Harbiye'de bir tiyatroya gitmek istiyor, genç bir akademisyen. Akademisyenin ismi Eda Saraç, genç bir hanımefendi. Pazartesi günü ben Bakırköy Kadın Ceza ve Tutukevinde de kendisini ziyaret ettim. Özellikle sordum, hatta ben sosyal medyada da "Eğer bu yazılanlar eksik değilse bu Türkiye nereye gidiyor diye merak ediyorum." diye yazdım. Bariyerler var, bariyerlerin önünde de sivil güvenlik görevlileri var, özel güvenlik olduğunu düşünüyor. "Geçemezsiniz buradan." diyor. "Ben tiyatroya geç kaldım, gitmem lazım." diyor. "Hayır, geçemezsiniz." diyor. "Allah belanızı versin!" diyor. Bak, bütün konuşma bu. "Ben polisim." diyor. Bir hanımefendi, hemen yaka paça kendisini içeriye alıyorlar, bir tutanak... Şu anda Cumhurbaşkanının ismini kullanarak o servet yapanlar gibi... Bakın, Cumhurbaşkanını tanımadığı hâlde Cumhurbaşkanıyla bir resim çektiyip büyük servet yapanlar var. Bu da Cumhurbaşkanının ismini kullanmak için "Cumhurbaşkanına hakaret etti, küfretti." diye tutanak tutuyor ve kız şu anda cezaevinde. Ya, arkadaşlar, burası neresi ya? Burası hukuk devleti mi? Yani bu mudur kamu düzeni? Bir vatandaş "Niye geçemiyorum?" diyorsa siz bunu alıp ağzını kapatıp götüreceksiniz? Kuzey Kore mi burası ya? Bu "yeni Türkiye" dediğiniz yer Kuzey Kore mi? Bahsettiğiniz demokrasi bu değil, bunun ismi başka bir şey; bu totaliter rejimlerde olur, adım adım yaklaştırdığınız bir rejimin resmi ve ismidir bu. Polis bariyerleriyle değil hukukla yönetmek zorundasınız bu ülkeyi. Hukuktan vazgeçerseniz yarın öbür gün aynı şeylerle siz karşılaşsınız, yazık olur.

Şimdi, çürümüşlük, aslında sadece burada değil devletin tüm kurumlarında devam ediyor. Bir yerden bahsedeceğim size, Çayırova'da çekilmiş bir film den bahsediyorum. Bu film Netflix'te henüz yayınlanmadı, Belediyenin içinde çekilmiş bir film bu. Bu filmin başrolünde Çayırova Belediye Başkanı Bünyamin Çiftçi var, encümen üyeleri var; figüran hiç yok bu filmde, herkes başrolde. Hani her belediyeye sabah altı buçukta baskın yapıp, evinden alıp, çocuğunun çocuğunun gözünün önünde ters kelepçe yapıp götürüyorsunuz ya, bu belediyeye ne yapacaksınız merak ediyorum çünkü Adalet ve Kalkınma Partili bir belediye bu. 15 Temmuzdan önce bir arsa alınmış, sonra değeri artıyor bu arsanın. Ortakları kim? Ortaklarından bir tanesi bugünkü Çayırova Belediye Başkanı Bünyamin Çiftçi ve hakkında FETÖ yöneticiliğinden yakalama kararı olan, yurt dışına kaçmış eski ortağı Özkan Günay. Film 2020 senesinde hazırlanıyor, 27 Ocak 2020 tarih. Buraya bir yazın, 27 Ocak 2020. Başkan encümeninden bu arsayla ilgili ifraz kararı çıkartıyor, kendi arsasıyla alakalı. Buraya kadar normal. Adalet ve Kalkınma Partili çok belediye başkanının yaptığı bu tip işleri duyuyoruz, buraya kadar sanki normalmiş gibi geldi ama sorun ne? Ortak var ya, o ortak; ortak, yurt dışında; yurt dışında güncel bir

vekâlet yok ama ortak gidiyor varmış gibi bir işlem yapılıyor orada; vekâlet yok, vekâletsiz bir işlem yapılıyor. Sonra 4 Mart 2020 tarihinde Bosna Hersek'te düzenlenmiş bir vekâleti dosyaya koyuyorlar. Bakın, vekâlet tarihi 4 Mart, işlem tarihi 20 Ocak yani önce işi yapıyorlar, sonra da meseleyi düzeltmek için... Hukukçular var aranızda, bunun neye mal olduğunu bilirler.

Dahası var; bu arsanın üzerinde kamu haczi var, SGK haczi var, belediye haczi var; normalde işlem yapılamaz, değil mi? Ama burada işlem yapılıyor. El ele veriyorlar, bu hacizleri geçici olarak kaldırıyorlar. İşlem geçince de herkes bu filmin gereği belediyede yeni bir role soyunuyor. Ne oluyor? Haczi kaldıran SGK müdürü belediyeye müdür yapılıyor; encümen üyelerine özel makamlar yaratılıyor, belediye başkan yardımcılıkları veriliyor yani arsa değil sadakat de ifraz ediliyor bu arada.

Bir de işin noter hilesi var. Vekâletin orijinalinde “ifraz” ibaresi yok ama Türkçe tercümesinde varmış gibi yazılmış.

Şimdi, buradan İçişleri Bakanı Sayın Ali Yerlikaya'ya soruyorum: O her gün müfettiş gönderdiğiniz muhalif belediyelere yaptığınız gibi buraya ne yapacaksınız? Bakacağım, merak ediyorum. Yani “Trafik mağandasını bulduk, bunu aldık, ters kelepçe yaptık, götürdük.” tamam. Ya, belediyede yolsuzluğun dik âlâsı yapılıyor; hadi bakalım, şimdi ne yapacaksınız?

Ali Yerlikaya'yı da buradan takip edeceğim bu olaydan sonra. İktidar partisinin de bu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Gidin, müfettiş gönderin, inceletin, göreceksiniz. Bu anlattıklarım, kuru siyaset değil somut bir yolsuzluk örneği. Hemen bu Belediye Başkanını görevden almak durumundasınız. Böyle bir düzenbaz, böyle bir hileli iş yapan, sahte evrakla iş yapan bir Belediye Başkanı orada oturamaz.

Mesele, sadece Çayırova meselesi de değil; Türkiye'nin içerisinde şu anda devletin içine sinen “İktidardan yanaysam ben yaparım, bana kimse bir şey yapamaz.” anlayışı yerleşti; esas tehlike bu, devleti çürüten de bu. Devlete gerçekten güveniyorsanız, devletin var olmasını, ezel ebet müddet olmasını istiyorsanız önce sizin için ufak ama Türkiye için çok büyük bu üçkâğıtçılıkları bitirmeniz lazım.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

(CHP ve İYİ Parti sıralarından “Kabul!” sesleri)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Kabul, kabul.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Elektronik oylama yapalım Başkanım.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesiyle 2634 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesine eklenen ikinci fıkranın dördüncü ve beşinci cümlelerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Karar yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde, karar kendiliğinden kalkar.”

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Osman Sağlam

Ayhan Salman

Çankırı

Karaman

Bursa

Şengül Karslı

Abdürrahim Dusak

İstanbul

Şanlıurfa

BAŞKAN - Komsiyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMSİYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Önergeyle, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulmasına ve hâkimin bu husustaki kararını kırk sekiz saat içinde açıklamasına; aksi hâlde, kararın kendiliğinden kalkmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde 5 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alıyorum ve aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Elif Esen

Muğla

Denizli

İstanbul

Mustafa Kaya

Mehmet Atmaca

İstanbul

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Zeynep Oduncu Kutevi

Vezir Coşkun Parlak

İbrahim Akın

Batman

Hakkâri

İzmir

Nevroz Uysal Aslan

Hüseyin Olan

Ferit Şenyaşar

Şırnak

Bitlis

Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMSİYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, İstanbul Milletvekili Elif Esen'e aittir.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Bugün tartıştığımız 8'inci madde, yalnızca bir idari yetki değil kamusal hafızamızın kaderine ilişkin de bir maddedir aynı zamanda. Anayasa Mahkemesi 13 Eylül 2023 tarihli kararında Millî Saraylar İdaresine benzer bir düzenlemeyi iptal ederek açıkça şunu söyledi: "Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması hâlinde kanun hükümleri uygulanır yani yasamanın üzerine çıkılamaz." Fakat bugün önümüzdeki düzenleme, iptal edilen maddenin bir benzerini önümüze koyuyor; kısacası arkadan dolanıyor. Bu, aynı zamanda belirlilik ilkesini de zedeleyen bir yetki tekelleşmesi anlamına geliyor.

Değerli milletvekilleri, 8'inci maddeyle Millî Saraylar İdaresine bünyesindeki tüm tarihî yapılarda araştırma, sondaj, kazı yapma ve yaptırma yetkisi veriliyor. Bu yetki alanı o kadar geniş ki artık kültür varlıklarının korunmasında Kültür ve Turizm Bakanlığı yalnızca teknik yardımcı konumuna düşüyor oysa denetim olmayan hiçbir yetki kamu yararını koruyamaz. Yakın geçmişte yaşananlar da bu endişelerimizi destekliyor.

Sayıştay 2021 Raporu'na göre bazı müzelerde binlerce tarihî eser idarenin mali tablolarında ve taşınır kayıt sisteminde yer almadı. Kamunun emaneti olan eserlerin resmî kayıtlarda görünmemesi nasıl açıklanabilir? Topkapı Sarayı restorasyonlarında ise duvarlardaki çini delikleri ve ihalelerdeki aşırı maliyetler kamuoyuna yansıdı. Bazı iş kalemlerinin piyasa değerinin 2.500 katı kadar hesaplandığı iddiası Sayıştay bulgularına da girdi. Yani sorun, sadece bir teknik yanlış değil şeffaflığın da kaybıydı.

2019'da Topkapı Sarayı'nın tamamen Millî Saraylara devriyle birlikte müze ve tarihî alanların tek merkezden yönetimi arttı. Kültürel çeşitliliği koruyan katılımcı sistem yerini merkezî bir karar düzenine bıraktı.

Biz DEVA Partisi olarak Kültürel Atılım Eylem Planı'mızda şunu söylüyoruz: Zengin kültürel mirasımızı kapsayıcı bir hassasiyetle koruyacak, izinsiz kazı ve tahribata karşı yaptırımları artıracakız. Kültür ve sanata erişimde eşitliği, şeffaflığı ve denetimi güçlendireceğiz. Bu yaklaşım, bu teklifte gördüğümüz tek elde güç toplamayı değil katılımı, şeffaflığı ve aynı zamanda denetimi de esas alan bir duyarlılığı ifade etmektedir. Arzu eden DEVA Partisinin "web" sitesinde eylem planları bölümünde net bir şekilde bu maddeyi görebilir, inceleyebilir.

Sayın milletvekilleri, Millî Saraylar İdaresi elbet önemli bir kurumdur ancak tarihî eserin bozulan duvarının, değeri ölçülemez bir çinisinin hesabını gelecek nesillerimize nasıl vereceğiz? Biz bu emanetlere gereğince bakamadık, emanete hıyanet ettik mi diyeceğiz? Denetimi olmayan yetki hesap vermeyen bir iktidar demektir. Biz meşruiyet sınırını yeniden çizmekle yükümlüyüz. Bu nedenle çağrımız açık:

1) 8'inci madde yeniden düzenlenmeli, yetkinin sınırları ve denetim mekanizmaları açıkça tanımlanmalıdır.

2) Kültür ve Turizm Bakanlığının rolü teknik yardımla sınırlı değil esaslî bir denetim ve ortak yönetim düzeyinde güçlendirilmelidir.

3) Kamuya ait eserlerin tamamı şeffaf bir envanter sistemi içinde izlenmeli, korunmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'a aittir.

Lütfen buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve barışta tek yürek olan onurlu halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Yine önümüzde sarayın odalarında hazırlanıp Meclise getirilen bir torba yasa var. Torbada halk yararına tek bir madde yok. Torba yasa, TÜGVA gibi yandaş vakıflara ayrıcalıklar getiriyor, küçük vakıfları da işlevsiz hâle getirip kapatmayı hedefliyor. Üzerinde söz aldığım 8'inci maddeyle, Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına ait saray, köşk, kasır ve benzeri mekânlarda taşınır, taşınmaz varlıkları ortaya çıkarmak için araştırma, sondaj ve kazı yapma yetkisi veriliyor. Yasa teklifinin 8'inci maddesi, daha önce bilimsel özerklik ve idari yetki sınırları açısından sakıncalı bulunarak Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Yani yargı bu düzenlemeye "Dur!" demiş ama saray "Ben istersem olur."

diyor. Kısacası, iktidar bu ülkenin bilim insanlarını, üniversitelerini ve yerel yönetimlerini etkisiz hâle getirerek baskıcı otoritesini dikte ediyor ama biz biliyoruz ki bu madde sadece bir kazı yetkisi meselesi değil bu ülkenin tarihini, kültürünü, mülkünü, hatta geleceğini sarayın kontrolüne verme yetkisi meselesidir. Bu ülkenin her karışında halkın emeği, alın teri vardır ama iktidar, emek veren halkı değil zenginleşen sarayı koruyor.

Ülkede ekonomik kriz derinleşerek devam ediyor. Açlık sınırının altında yaşam mücadelesi veren milyonlar evinin kirasını ödeyemiyor, çocuklar okula aç gidiyor. Halk, bu görselde görüldüğü gibi, pazarda artık sebze ve meyveleri topluyor. Ülke olarak halkı çöpten ekmek toplamaya mahkûm ettiğiniz bir gerçeklik var ama sarayda 1.150 odada lüks yaşam, israf devam ediyor. Sizin gündeminiz millî saraylarda kazı yapmak ve bunun için yasa çıkarıyorsunuz, halkın geçim derdi diye bir gündeminiz yoktur. Bizim gündemimiz, halkın yaşadıkları ve talepleridir. Getirdiğiniz yasalarla merkeziyetçiliği “millîlik” diye pazarlıyorsunuz. Asıl amacınız, her taşın, her toprağın, her kültür mirasının üstüne sarayın mührünü vurmaktır.

Ben burada Urfa halkı adına konuşuyorum. Bu yasada Urfa halkının yararına tek bir madde var mı? Urfa’da, okullarda olması gereken çocuklar tarlalarda, inşaatlarda çalışıyor. Daha dün okulda olması gereken 14 yaşındaki Mustafa, güvencesiz olarak çalıştığı inşaatın 5’inci katından düşerek hayatını kaybetti. Urfa’da gençler işsiz, ümitsiz; işsiz gençler uyuşturucu çetelerinin hedefinde. Urfa’da yapımı süren 1.700 yataklı şehir hastanesine 932 personel alınacak, 40 yaş altı Urfa’da ikamet eden 65 bin kişi başvurmuş. Bu rakam Urfa’da genç işsizliğin ne boyutta olduğunu gösteriyor. İşe alımlarda da kirli pazarlıklar halkın gündeminde.

Urfa’da çiftçiler son zamanda ne ekiyorsa zarar ediyor, üretim arttıkça borçlar katlanıyor. Şu an pamuk hasadı yapıyor; pamuğun maliyet fiyatı 30 lira, piyasada pamuk 26-28 liraya satılıyor. Tarımda temel girdi maliyetleri artıyor, ürün fiyatları üç yıldır yerinde sayıyor. Tarımsal üretimde arz talep dengesi bozulduğunda -iktidar olarak yaptığımız tek şey- gümrük vergilerini sıfırlatıp ithalata başvuruyorsunuz.

Bu ülkenin her ilinde açlık, yoksulluk, adaletsizlik varken siz kazı yetkisinin derdine düşmüşsünüz. Ne kazıyorsunuz? Halkın sabrını mı yoksa halkın geleceğini mi? Biz emekçi halk adına buradayız. Halkın yok sayıldığı bu yasaı reddediyoruz. Halkın tarihini, iradesini kazıyan başka bir düzeniniz daha var; siyasi kumpas davaları ve kayyum düzenidir. 4 Kasım 2016’da partimize, halkın iradesine, seçilmiş vekillerimize yapılan siyasi darbenin etkileri bugün hâlâ devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - HDP Genel Başkanları ve birçok yoldaşımız AİHM’in kesin kararına rağmen hâlâ tutsak. Her konuşmasında “Türkiye hukuk devletidir.” diyen Adalet Bakanı Yılmaz Tunç nerede, gören var mı? Niye kamuoyuna bir açıklama yapmıyor? Kayyum siyaseti, demokrasiyi kâğıt üzerinde bırakan bir siyasi darbedir. Mardin’de, Batman’da, Halfeti’de, İstanbul’da kayyum zihniyeti devam ediyor. Bir an önce kayyumlar geri çekilmeli, AİHM kararları uygulanarak bütün siyasi tutsak yoldaşlarımız serbest bırakılmalı. O yüzden diyoruz ki yerin altındaki rant yerine, yerin üstündeki yoksulluğa ve adaletsizliğe bakın. Bugün Meclisin gündemi saraylar yerine adalet, yoksulluk ve sürecin ruhuna uygun barış ve entegrasyon yasaları olmalıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3309) esas numaralı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 8'inci maddesinde 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 35'inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen "Ancak; Cumhurbaşkanlığı Millî Saraylar İdaresi Başkanlığı yönetiminde bulunan saray, köşk, kasır, müze ve tarihî fabrikalar ile diğer yapıların restorasyonu, çevre düzenlemeleri ve ihyası sırasında bu mekânların, bulundukları parsellerde yapılması gereken araştırma, sondaj ve arkeolojik kazılar Millî Saraylar İdaresi Başkanlığınca yapılır, yaptırılır. Gerektiğinde Kültür ve Turizm Bakanlığının teknik yardım ve işbirliği sağlanır." cümlesinden "ve arkeolojik kazılar" ibaresinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Tahtasız

Gülcan Kış

Ömer Fethi Gürer

Çorum

Mersin

Niğde

Semra Dinçer

Sururi Çorabatır

Ayça Taşkent

Ankara

Antalya

Sakarya

Şeref Arpacı

Denizli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'ya söz veriyorum.

Lütfen buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen çok kıymetli hemşehrilerim; hepimizi saygıyla selamlıyorum. Görüşülmekte olan teklifin 8'inci maddesi hakkında partim adına söz aldım.

Bu madde, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükmünü yine kanun seviyesine taşıyarak Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına ilişkin yetkiyi yeniden düzenlemektedir. Yine, kararnamelerle yapılan ve sonra iptal edilen bir düzenleme bugün Meclisin önüne kanun olarak gelmektedir. Bu tablo başlı başına bir sorunu göstermektedir. Ülke yönetimi, Meclis devre dışı bırakılarak kararnameyle yürütölmeye çalışılmıştı; sonra Anayasa Mahkemesi iptal edince biz burada tamir komisyonu gibi kanun çıkarmaya zorlanıyoruz. Yasama iradesinin kararname düzenine eklemlendiği, denetimin ise ancak iptal sonrası devreye girdiği bir sistem sürdürölebilir değildir. Dolayısıyla, bu maddeye "ret" oyu vereceğimizi belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kanun vesilesiyle seçim bölgem Denizli'deki turizmle ilgili problemleri dile getireceğim. Denizli'nin turizm merkezi Pamukkale'de Antik Havuz'da ve Güney Kapısı'nda yapılmakta olan tadilat ne yazık ki göz bebeğimiz Pamukkale'ye hançer vurmuştur. Üç aylık bir sürede, haziran sonu bitirilmek üzere tam da sezon başında başlayan tadilat kasım ayına girdiğimiz bugünlerde hâlâ tamamlanamamış, başta, yöre esnafına ve otellere büyük zarar vermiştir. Dünyanın dört bir yanından şehrimize ziyarete gelen turistlerde ise büyük hayal kırıklığı yaratmış, sosyal medyada yapılan paylaşımlarla ne yazık ki ölkemizin ve şehrimizin itibarı sarsılmıştır; Pamukkale'ye gelen turist sayısında düşüş yaşanmıştır.

Bakın, tek problem zamanlama değil, aynı zamanda, yapılan binalar da mimari olarak Pamukkale'nin dokusuna yakışır ve işlevsel değildir. Merkezden gelen bir proje yerine yöreyi bilen

Denizlili bir mimar orada çok daha düşük bir bütçeyle hızlı bir çözüm üretir, Denizli'ye yakışır bir bina yapabilirdi. Neden böyle bir iş bilmezlik yapılmıştır? Bu tadilat tam da bugünlerde başlasa olmaz mıydı? Zaten yüksek enflasyon ve berbat ekonomi politikalarınız sebebiyle zor durumda olan esnaf sezonda mağdur olmasaydı, turistler şehrimizi bu şekilde tanımasaydı olmaz mıydı? Yok, olmaz; iktidarınızın “ben yaptım oldu” politikaları her zamanki gibi devreye girdi, esnaf mağdur oldu, siz her zamanki gibi bir yandaşı zengin ettiniz.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; Denizli’de turizme vurulan tek darbe bu değil. Türk Hava Yolları kış tarifesini yayınladı; yıllardır beklediğimiz ve dile getirdiğimiz sefer sayılarının artmasını beklerken yine bir hayal kırıklığına uğradık. Söylediğim gibi, Denizli iş dünyasına ve turizmine bir hançer daha vuruldu; uçuş saatleri ne turistlere ne de iş dünyasına uygun. Bugün, ne yazık ki Denizlili bir iş insanı, İstanbul’da sabah toplantısını yapıp gününbirlik işini görüp akşam uçağıyla geri dönemiyor; Avrupa’da fuarlara, müşterilerine gideceği zaman İstanbul-Avrupa bağlantılarını yakalayamıyor, bir gününü yollarda, havalimanında bekleyerek geçiriyor. Ulaşım yoksa o şehir ne sosyokültürel ne de ekonomik olarak gelişmiyor. Vakit nakittir sayın Bakanlık yetkilileri. Şimdi soruyorum: Denizli bu potansiyeliyle olanları hak ediyor mu? Bugün Denizli’den daha az turist ziyaretçisi olan, ihracatı, ticari hacmi çok daha az olan Anadolu kentlerinde çok daha fazla uçuş gerçekleşmekte; hem de sadece İstanbul’a değil Ankara’ya, Avrupa’ya direkt uçuşları var. Denizli’nin bu potansiyelini niye görmüyorsunuz? Denizli’yi neden 3’üncü, 4’üncü, 5’inci plana atıyorsunuz? Doluluk oranlarına baktığımızda bir problem yok, her uçak dolu; fiyatlara baktığımızda en pahalı biletleri Denizlilere satıyorsunuz, para kazanıyorsunuz.

Sayın Başkan, Denizli milletvekilleri; Pamukkale’deki tadilat derhâl tamamlanmalı, şehrin turizm itibarı geri kazandırılmalı, Denizli’nin uçuş planı yeniden düzenlenmeli ve bu kentin önü tıkanmamalıdır. Bu Meclis, Denizli’nin sesini duymak zorundadır. Biz çözüm bekliyoruz, bahane değil icraat istiyoruz. Denizli’nin hakkı teslim edilene kadar da takipçisi olacağız.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinde yer alan “Kültür ve Turizm Bakanlığının” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Levent Uysal

Semih Işıkver

Sermet Atay

Mersin

Elâzığ

Gaziantep

Saffet Sancaklı

Kamil Aydın

Naci Şanlıtürk

Kocaeli

Erzurum

Ordu

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekeceyi açıklamak üzere Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk’e söz veriyorum.

Lütfen buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin en önemli tarımsal ihracat geliri olan fındık ürünüyle ilgili söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen necip Türk milletini saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Sayın Başkanım, bugün akşam saatlerinde Fatsa ilçemizde özel bir işletmeye ait taş ocağında göçük meydana gelmiştir. 2 vatandaşımız göçük altında kalmıştır. Maalesef, 1 vatandaşımızı kaybettik, 1'inin cansız bedenine ulaştık, diğer vatandaşımızı arama çalışmaları devam ediyor; inşallah, hayırlısıyla sağ salım ulaşırsınız diyoruz. Hayatını kaybeden vatandaşımıza da Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine sabır diliyorum.

Sayın Başkanım, ülkemizde ruhsatlı olarak 16 il, 125 ilçede fındık üretilmektedir, bunların dışında 30 ilde daha fındık üretimi yapılmaktadır. En fazla üretim 2008 yılında 801 bin ton olarak gerçekleşmiş, son yirmi yıla baktığımızda yıllık ortalama 600 ile 750 bin ton arasında bir fındık üretimimiz olmaktadır. Son yıllarda hem ihracatımız gelişmiş hem de iç tüketimimiz artmıştır. Yıllık 760 bin ton civarında fındığı ihracatta ve iç tüketimde harcamaktayız. Yaklaşık 610 bin ton civarında kabuklu fındık ihraç ediyoruz, 160 bin ton civarında kabuklu fındığı da iç tüketimde harcıyoruz.

Fındık yıllık 3 milyar dolara yakın ihracat geliriyle Türkiye'nin tarımsal ihracatında 1'inci sırada yer almaktadır. 2024 yılı içerisinde 2,7 milyar dolar ihracat gelirimiz olmuştur. 2025 yılı Temmuz ayına kadar -yani ağustos ayında hasat yapıldığını düşünürsek- ihracat gelirimiz 2024 ve önceki yıllardan kalan fındıkların satılmasıyla 2,2 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. 2025 yılı içerisinde, özellikle 12 Nisandaki zirai don afetinden ülkemiz ciddi manada etkilenmiştir. Bu sene zirai don afetinden sonra 400 bin tonun altında bir rekolte gerçekleşeceğini tahmin etmekteydim fakat ağustos ayı hasadında görüldü ki rekolte 300 bin ile 350 bin ton arasında gerçekleşmiştir. Rekoltenin beklenenin çok altında olması nedeniyle serbest piyasada fındık, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıklamış olduğu 200 TL'nin çok üzerinde, 350 TL'yi yakalamıştır. Fındıkta her yıl tekrarlanan oyun bu sene yine tekrarlanmış, tekerci firmanın yapmış olduğu manipülasyonlarla fındık fiyatı biraz geri düşmüştür. Fakat üreticimiz bu oyunları yakinen bildiği için elindeki ürünü kolay kolay satacağı benzemiyor yani fındık fiyatları yukarıya doğru bir miktar daha tırmanacak gibi görünüyor. Üreticinin sloganı hâline gelen cümleyi ben de tekrarlıyorum: "Bu yıl fındığın fiyatını üretici belirleyecek."

Ordu ilimizde ise 227 bin hektar alanda yıllık yaklaşık 200 bin ile 250 bin ton arası kabuklu fındık üretilmektedir. İlimiz, ülkemizin üretmiş olduğu fındığın üçte 1'ini üreterek dünyanın en çok fındık üreten ilidir. Bu sene zirai dondan en sert şekilde etkilenen ilimizde rekolte 60 ile 80 bin ton arasında gerçekleşmiştir. Zirai don afetine karşı ürününü tarım sigortası yaptıran üreticilerimiz zararlarını önemli ölçüde tarım sigortasından telafi etmişlerdir. Ürününü sigorta yaptırmayan üreticilerimize, Hükümetimiz tarafından, yüzde 100 hasar gören üreticilerimize dönüm başı 4.200 TL, yüzde 100'ün altında hasar gören bahçelerde ise hasar görme oranına göre üst rakamı 4.200 TL baz alınarak eksilterek ödeme yapılmıştır. Ödemeler, 2025 yılı Çiftçi Kayıt Sistemi'ne göre yapılmıştır. 2025 yılı içerisinde farklı sebeplerle kayıt yenileyemeyen üreticilerimiz bu destekten faydalanamamıştır. Tek geçim kaynağı fındık olan, senede bir kez ürün alan bu üreticilerimizin mağduriyetine seyirci kalamayız. İlçe tarım müdürlüklerimiz kendi ilçelerinde Çiftçi Kayıt Sistemi'ni de kontrol ederek müracaat etmemiş olan bu üreticilerimiz tespit edilmeli, bu üreticilerimize kayıt yenileme hakkı tanınmalı ve zirai don desteğinden mahrum olmamaları sağlanmalıdır. Devletimizin, idari süreçlerdeki aksaklıkları hızla gidererek mağduriyet yaşayan tüm üreticilerimize şefkatle sahip çıkacağına yürekten inanıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, lütfen tamamlayın.

NACİ ŞANLITÜRK (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ayrıca, 12 Nisan 2025 tarihinde meydana gelen zirai don afetinden önce zirai kredi çeken çiftçilerimiz, çekmiş oldukları bu kredileri ürün olmadığı için ödeyememektedir. Bu krediler faizsiz olarak 2026 yılı hasat sonuna kadar ertelenmelidir.

Yine, tek geçim kaynağı fındık olan, başka hiçbir geliri olmayan fındık üreticilerinin de yaklaşık yüzde 20'sine denk gelen üreticilerimize, bir yıllık geçimlerini temin edecek ve bahçelerini 2026 yılı hasat zamanına hazırlamak üzere ek kredi verilmelidir. Bölgede âdeta bir pandemiye dönen kahverengi kokarca böceği zararlısıyla topyekûn bir mücadele olduğu göz önünde bulundurularak bu destekler ivedi bir şekilde sağlanmalıdır. Devletimizin önemli bir ihracat geliri olan fındığımıza ve fındık üreticimize sahip çıkacağına inanıyorum. Tamamen yerli ve millî olan, hiçbir ithalat girdisi olmayan bu ihracat gelirini göz ardı edemeyiz, fındık üreticimizi göz ardı edemeyiz. Çalışarak, üreterek üretici kazanacak, devlet kazanacak, millet kazanacak diyor hepimizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin Kocamaz	Yüksel Arslan	Turan Yaldır
Mersin	Ankara	Aksaray
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Metin Ergun	Ömer Karakaş
İstanbul	Muğla	Aydın

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEDA SARIBAŞ (Aydın) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Evet, gerekçeyi açıklamak üzere Aydın Milletvekili Ömer Karakaş'a söz veriyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, yine önümüzde bir torba yasa var. Bu torba yasaya ne var ne yok önünüze geleni dolduruyorsunuz, paket şeklinde getiriyorsunuz. Bu torba yasada neler var? Bu torba yasada yandaşlara peşkeş, devlet arazilerinin peşkeşi; aklınıza gelen her şey var. Peki, ne yok? Aydın'ın incisi olan, Aydın'ın en önemli değeri olan incir yok. Yani şu anda Aydın'da incir üreticileri çok büyük bir sıkıntıda. Esnaf, tüccar almıyor; incir, vatandaşın elinde kalmış durumda. Aydın ve Aydınlı hemşehrilerim için incir sadece bir meyve değildir; incir, alın teridir, emektir, geçim kaynağıdır, hayattır ama bugün o bereketli meyve toprağın bağrında çürümektedir, o emek heba edilmektedir, o alın teri yok sayılmaktadır. İncir üreticileri tarihin belki de en zor sezonunu yaşamaktadır; don vurmuştur, rekolte düşmüştür, tüccar piyasadan çekilmiştir, fiyatlar yerle bir olmuştur. Çiftçi, ürünü satayım, borcumu kapatayım dese de peşin alım yapan tüccar yok. Tüccar alıma girmiyor çünkü ihracat yanlış tarım politikaları yüzünden tamamen bitmiştir. İncir, üreticisinin elinde günbegün erimektedir. Bu yalnızca üreticinin değil tüm Türkiye'nin kaybıdır. Tarım yanarken, çiftçi borç batağında boğulurken siz hâlen seyirci kalıyorsunuz. Bu feryat, bu acı artık görmezden gelinemez. Eylül ayı, incir üreticisi için sadece hasat mevsimi değildir aynı zamanda,

borçların ödendiği, geçimin sağlandığı, yılın emeğinin karşılındığı bir dönemdir ama bu yıl üretici ürün değil, dert toplamaktadır. Tüccar ihracat yapamayacağı için alıma yanaşmıyor. Devletse sessiz kalmış, seyirci kalmış durumda. Alım garantisi yok, destek yok, sahip çıkan hiç yok. Bu tablo yalnızca çiftçinin dramı değil, tarımın açıkça iflasıdır.

Şimdi, bakınız, her şeye teşvik veriliyor, her şeye çözüm bulunuyor, devlet arazilerini bu kanunlarla kırk dokuz yıllığına yandaşlara peşkeş çekiyorsunuz ama... Aydın'da yıllık 80 bin ton incir üretiliyor, bunun 70 bin tonu ihracata gidiyordu fakat Avrupa Birliği özellikle incir üreticilerini ve fiyat alım durumunu dibe çekmek için bir oran koydu, yüzde 10 aflatoksin oranı, bu her incirde her zaman olacak bir orandır. Şimdi, bu defa Avrupa ne yapıyor? İşte İspanya'dan, Yunanistan'dan alıyor fakat Aydın üreticisinin elinde incir patlamış durumda. Peki, ülke olarak ne yapmamız lazım? Toprak Mahsulleri Ofisinin mutlaka alım yapması lazım, çiftçiye destek olması lazım. TMO bu alımı yaparsa, bir yıl eğer bunu yaparsa Avrupalı geri adım atacaktır veya tarım politikasını değiştirin; Rusya'ya, Çin'e, diğer ülkelere -ki bu oran yoktur onlarda- incirin satışını sağlayın. Yani her şeyin pazarlamasını yapıyorsunuz, her şeyin satışını yapıyorsunuz; Aydın üvey evlat mı arkadaşlar? Yani iktidar partisinin 3 milletvekili var orada. O bakımdan, Aydın üreticisini, hele hele incir çiftçisini perişan etmiş durumdasınız. O bakımdan, Tarım Bakanlığı mutlaka olaya el atmalı, Toprak Mahsulleri Ofisi mutlak surette alım yapmalı; çiftçiye rahatlatmak zorunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, lütfen tamamlayın.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Diğer taraftan, incirle ilgili bunu söylüyoruz ama zeytinyağında da zeytinde de durum farklı değil. Geçen yıl gerçekten ihracat rekoru kırdık ama hemen Hükûmet müdahale etti, ihracata kota koydu. Neymiş efendim, işte, zeytinyağı ihraç edildiğinde ülkede enflasyon yükseliyormuş, fiyatlar artıyormuş, bu yüzden kota koyuyormuş. Yani ihracat yapamayınca çiftçi, tüccar ihracat yapmayınca; incir, üreticisinin elinde kalınca Tarım Bakanlığı müdahale etmiyor, Hükûmet müdahale etmiyor ama "Enflasyon yükseliyor." diye zeytinyağı ihracatına hemen kota koyuyorsunuz. Arkadaşlar, vatandaşa yazık etmeyin, köylüye, çiftçiye yazık etmeyin; bu işin vebalı büyüktür, altında kalırsınız.

Tüm Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika veriyorum.

Kapanma Saati: 22.07

ALTINCI OTURUM**Açılma Saati: 22.08****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)**

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.
229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 6 Kasım 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.09

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, İsrail'le bağlantılı şirketlerin gemilerinin Türkiye limanlarına giriş-çıkış yaptığı iddialarına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/34928)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların, Ticaret Bakanı Sayın Ömer BOLAT tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim.

Eylem Ertuğ ERTUĞRUL
Zonguldak Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

İsrail'in Gazze'de sürdürdüğü yıkıcı saldırılar sonucunda binlerce sivil hayatını kaybederken, Türkiye bu saldırılar karşısında somut yaptırımların devreye alınmasını uzun süredir talep etmektedir. Ancak tüm bu beklentilere rağmen, Türkiye ile İsrail arasındaki doğrudan ve dolaylı ticaretin özellikle 2024 yılı boyunca büyük ölçüde sürdüğü, ihracatın yalnızca bazı kalemlerde kısıtlandığı ve İsrail ile bağlantılı şirketlerin gemilerinin Türkiye limanlarına giriş-çıkış yapmaya devam ettiği bilinmektedir.

Son olarak 21 Ağustos 2025'te kamuoyuna yansıyan haberlere göre liman başkanlıkları tarafından İsrail ile bağlantılı gemilere yönelik örtük bir yasaklama süreci başlatıldığı, acentelerden İsrail'e ait olmadıklarına dair yazılı teminat istendiği bildirilmiştir. Bu uygulamanın yazılı ve bağlayıcı bir genelge niteliği taşımadığı, idari ve siyasi belirsizlik taşıdığı yönünde değerlendirmeler yapılmıştır. Zira 2 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla İsrail'e yönelik bütün ürün gruplarında ihracat, ithalat ve transit ticaretin kesildiğinin kamuoyuna duyurulması üzerine yapılan bu açıklama kamuoyunda kafa karışıklığı, güvensizlik ve hayal kırıklığı oluşturmuştur.

Bir yandan "tam ticaret ve transit yasağı" ilan edilmesi, diğer yandan İsrail bağlantılı gemiler için yeni düzenlemeler öngörülmesi fiilen bu yasağın uygulanmadığı ya da farklı istisnaların söz konusu olduğu yorumlarına yol açmıştır. Zira çok yakın zamanda gemilerin çevrimiçi şekilde görüldüğü marinetraffic.com isimli web sitesinde 30 Eylül 2025'te Mersin Limanı'ndan; 22 Ağustos 2025'te İstanbul Limanı'ndan; 23 Eylül'de Fethiye Limanı'ndan; 16 Eylül 2025'te Aliaga Nemrut Limanı'ndan; 11 Eylül 2025'te Kaş Limanı'ndan İsrail Hayfa Limanı'na giden ticaret gemileri görülmüştür. Bu gemilerin ne taşıdığı bilinmemekle beraber bazıları Türk bandıralıdır.

Bu çerçevede;

- 1-) 2024 yılı Mayıs ayında açıklanan ihracat kısıtlamasına rağmen, İsrail ile bağlantılı gemilerin Türkiye limanlarını kullanmaya devam ettiği iddiaları doğru mudur?
- 2-) Bakanlığınız, İsrail bayraklı veya İsrail ile bağlantılı şirketlerin gemilerine yönelik liman erişimi kısıtlamasını yazılı bir genelge ile mi yoksa sözlü talimatla mı uygulamaya başlamıştır? Bu kararın hukuki temeli nedir?
- 3-) "İsrail bağlantılı gemi trafiğini kısıtlama" ifadesiyle kast edilen tam olarak nedir? Bu gemilerin Türk limanlarına girişi sadece belirli koşullara mı bağlanmıştır?

- 4-) Gemi işletmecisinin “İsrail ile bağlantılı olmadığını” gösteren resmi belge kriterleri nelerdir? Bu beyanın doğruluğunu kim denetlemektedir?
- 5-) Bugüne kadar Türkiye limanlarına giriş yapan ve İsrail bağlantılı olduğu tespit edilen kaç gemi tespit edilmiştir? Bunlardan kaç geri çevrilmiştir?
- 6-) Türkiye’nin İsrail’e doğrudan mal göndermemesi ancak malların üçüncü ülkeler üzerinden dolaylı olarak ulaştırılması gibi manevraların önlenmesi için adımlar atılmış mıdır?
- 7-) Eğer iddialar doğruysa, İsrail ile ticaret yasak olmasına rağmen marinetraffic.com isimli web sitesinde görüntülenen gemiler hangi şekilde İsrail ile ticareti devam ettirerek mal götürmüştür?
- 8-) Ticari gemilerin izlenebildiği marinetraffic.com gibi web sitelerinde İsrail limanlarında Türkiye’den giden gemilerin olması ve Türkiye limanlarında İsrail’den gelen gemilerin olması ticaretin halen devam ettiğinin bir göstergesi değil midir?
- 9-) Son 3 yılda İsrail ile ticaret yapma amacıyla Türkiye’den İsrail’e giden ve İsrail’den Türkiye’ye gelen gemi sayısı kaçtır?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

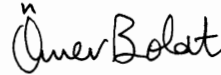
Sayı : E-69602026-610-00114971548 – 115355906
Konu : Soru Önergesi (7/34928)

05.11.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 17.10.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1718631 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Zonguldak Milletvekili Sayın Eylem Ertuğ ERTUĞRUL tarafından verilen 7/34928 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur. Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı ve Ekleri

Zonguldak Milletvekili Sayın Eylem Ertuğ ERTUĞRUL’a Ait 7/34928 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla önergenize ilişkin cevaplarımızı aşağıda yer verilmiştir:

1-9) Konuya ilişkin olarak Bakanlığımızın 9 Nisan 2024, 2 Mayıs 2024, 18 Eylül 2024, 26 Eylül 2024, 3 Kasım 2024 ve 22 Mayıs 2025 tarihli basın açıklamalarında kamuoyuna bilgilendirme yapılmış olup, mezkûr açıklamalar ekte yer almaktadır.

9 NİSAN 2024 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASI

İSRAİL'E İHRACAT KISITLAMASI

İsrail'in, 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana, 6 ayı aşkın süredir Gazze Şeridi'nde yürüttüğü ve ayırım gözetmeden masum Filistin halkına ve sivil yerleşim yerlerine yönelik topyekûn katliamda hayatını kaybeden Filistinli kardeşlerimizin sayısı 33 binin, yaralı sayısı yüzbinlerin üzerindedir. Bunların büyük çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşmaktadır. Gazze Şeridi yerle bir olmuş, büyük bir yıkıma uğramıştır.

Gazze Şeridi'nde hayata tutunmaya çalışan Filistin halkı, çağımızda benzeri görülmemiş biçimde açlıkla ve her türlü yoklukla mücadele etmekte, en temel gıda maddelerine, tıbbi yardım ve malzemeye ulaşmaları İsrail tarafından engellenmektedir. Açlıktan ölümler artmakta, salgın hastalıklar yayılmaktadır.

Türkiye, 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana çatışmaların durdurulması, insani kayıp ve fiziki yıkımın engellenmesi, önce kalıcı ateşkes ve diplomatik çözüm arayışlarının hâkim olması ve Gazze'nin yeniden imarı için, gerek taraflar nezdinde, gerekse uluslararası arenada ve İslam dünyası bünyesinde siyasi ve diplomatik çalışmaları en üst düzeyde yapmıştır.

Türkiye, İsrail'in saldırıları başladıktan sonra Gazze'ye ve Gazze halkının yardımına koşarak, başta gıda, sağlık, tıbbi yardım ve binlerce hasta tahliyesi olmak üzere, gemilerle ve uçaklarla on binlerce ton yardımları ulaştırmış ve bu alanda dünyada en önde gelen iki ülkeden biri konumunda olmuştur.

Bununla beraber, İsrail, uluslararası hukuku alenen çiğnemeye devam etmekte, uluslararası camianın sayısız siyasi ve hukuki ateşkes ve kesintisiz insani yardım sağlama çağrılarını yok saymaktadır.

İsrail bugüne kadar uluslararası hukukun ve düzenin temel yapıtaşları olan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, BM Genel Kurulu, BM İnsan Hakları Konseyi ve Uluslararası Adalet Divanı'nın bu yönde almış oldukları hiçbir kararı maalesef uygulamamıştır.

Bu kapsamda,

- Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2728, 2720 ve 2712 sayılı kararları,
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun ES-10/21 ve ES-10/22 sayılı kararları,
- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'nin A/HRC55/L.30 sayılı kararı,
- Lahey'deki Uluslararası Adalet Divanı'nın İsrail aleyhinde soykırım sözleşmesini ihlal iddiasıyla açılan dava kapsamında aldığı 26 Ocak ve 28 Mart 2024 tarihli ihtiyati tedbir kararları,

İsrail'e çok açık biçimde ateşkese varması ve BM ile tam iş birliği içinde, Gazze Şeridi'ndeki Filistinlilere ihtiyaç duydukları tıbbi malzeme ve sağlık hizmetleri dahil olmak üzere tüm temel insani yardımların kesintisiz şekilde sağlanmasına izin vermesi yükümlülüğü getirmiştir.

Özellikle BM Güvenlik Konseyi ve Uluslararası Adalet Divanı'nın söz konusu kararları hukukun bağlayıcıdır.

Türkiye, tüm bu kararların uygulanmasının takipçisi olacağını defaatle açıklamıştır.

Bu doğrultuda, Türkiye, 9 Nisan 2024 tarihinden itibaren, ilk aşamada Ek'te belirtilen ürün grupları altında yer alan ürünlerin İsrail'e ihracatını kısıtlama kararı almış bulunmaktadır. Bu kararın gerekleri Ticaret Bakanlığı tarafından derhal yürürlüğe konulmuştur.

Bu karar, İsrail, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde, Gazze'de derhal ateşkes ilan edene ve Gazze Şeridi'ne yeterli miktarda ve kesintisiz insani yardım akışına izin verinceye kadar yürürlükte kalacaktır.

Esasen, çok önceden bu yana, İsrail'e askeri amaçla kullanılabilecek herhangi bir ürün veya hizmetin satışına ülkemizde izin verilmemiştir ve verilmemektedir.

Gazze Şeridi'nde geline vahir aşama çerçevesinde, uluslararası camianın tüm üyelerine çağrımız, İsrail'in uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerine uymasını teminen, üzerine düşenleri yerine getirmeleridir.

Türkiye Cumhuriyeti devleti ve halkı olarak, bugüne kadar olduğu gibi Filistin'in ve halkının yanında yer almaya ve desteklemeye devam edeceğiz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Ek: İsrail'e İhracatı Kısıtlanan Ürün Grupları

1. Alüminyum Profiller
2. Alüminyum Teller
3. Boyalar
4. Bakır Profiller, Çubuklar ve Teller
5. Beton Mikserleri
6. Çelik Borular Ve Bağlantı Parçaları
7. Çelik Filmaşın
8. Çelik Kaplar ve Depolar
9. Çelik Köprü Aksamı
10. Çelik Kuleler
11. Çelik Profiller
12. Çimento
13. Çimentodan, Betondan veya Suni Taştan İnşaat için Bloklar ve Levhalar
14. Demir Çelikten Tüm İnşaat Malzemeleri
15. Demir-Çelik Tüm Teller
16. Ekskavatörler
17. Elektrik Kabloları
18. Elektrik Panoları
19. Fayanslar
20. Fiberoptik Kablolar ve Elektrik İletkenleri
21. Forkliftler
22. Granit
23. Halat ve Kablolar
24. Hırdavat Ürünleri
25. Hidrolik Yağlar
26. İnşaat Demiri
27. İnşaat Makinaları
28. İnşaat Yalıtım Malzemeleri
29. İnşaatta Kullanılan Camlar
30. Kimyasal Bileşikler
31. Kimyasal Gübreler
32. Klinker
33. Kovalar, Kepçeler, Kürekler, Kıskaçlar ve Kancalar
34. Kükürt
35. Madeni Yağlar
36. Makaralı Zincirler
37. Mermer
38. Metal İşleme Makinaları
39. Metallerin İşlenmesinde Kullanılan Kimyasallar
40. Mineral Gübreler
41. Motor Yağları
42. Paletler
43. Plastik Borular
44. Sandviç Paneller
45. Seramikler
46. Solvent Boyalar
47. Tel Çekme Makinaları
48. Testere Makinaları
49. Tuğlalar
50. Uçak Benzini ve Jet Yakıtı
51. Vernikler
52. Vinçler
53. Yapıştırıcılar ve Tutkallar
54. Yassı Çelik Ürünleri

2 MAYIS 2024 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASI**ÜLKEMİZİN İSRAİL İLE TİCARET KONUSUNDA ALMIŞ OLDUĞU
KARARLARA İLİŞKİN BASIN AÇIKLAMASI**

Bilindiği gibi, İsrail'in Filistin'e yönelik uluslararası hukuk ve insan haklarına aykırı saldırıları neticesinde bugüne kadar 15 bini çocuk, 35 binden fazla Filistinli sivil hayatını kaybetmiş, yaklaşık 78 bin Filistin vatandaşı ise yaralanmıştır.

Türkiye 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana çatışmaların durdurulması, insani kayıp ve fiziki yıkımın engellenmesi, kalıcı ateşkesin sağlanması ve iki devletli çözümün hayata geçirilmesi için en üst düzeyde girişimlerde bulunmuş, diplomasının tüm araçlarını kullanmıştır.

Ülkemiz ilk günden bu yana Gazze halkının yardımına koşmuş, başta gıda, sağlık ve tıbbi yardım malzemeleri olmak üzere gemiler ve uçaklarla on binlerce ton insani yardımı bölgeye ulaştırmış, binlerce hastayı tahliye ederek bu zor günlerinde Filistinli kardeşlerimizin yanında olmuştur.

Bununla birlikte, İsrail'in sebep olduğu katliam, insani felaket ve fiziki yıkım devam etmiş, İsrail Hükümeti uluslararası ateşkes çabalarını karşılıksız bırakmış ve insani yardımları engellemiştir. Türkiye bunun üzerine 9 Nisan 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 54 ürün grubunun İsrail'e ihracatını kısıtlamıştır.

Alınan bu kararda, İsrail Gazze'de derhal ateşkes ilan edene ve yeterli miktarda ve kesintisiz insani yardım akışına izin verinceye kadar kısıtlama tedbirlerinin yürürlükte kalacağı vurgulanmıştır. Buna rağmen, İsrail Hükümetinin saldırgan tutumunu sürdürdüğü, Filistin'deki insani trajedinin kötüleştiği müşahade edilmektedir.

Bu itibarla, devlet düzeyinde alınan tedbirlerin ikinci aşamasına geçilmiş, İsrail'le ilgili ihracat ve ithalat işlemleri tüm ürünleri kapsayacak şekilde durdurulmuştur.

İsrail Hükümeti Gazze'ye kesintisiz ve yeterli miktarda insani yardım akışına izin verinceye kadar Türkiye söz konusu yeni tedbirleri kesin ve kararlı bir şekilde uygulayacaktır.

Öte yandan, işgal altında yaşamak zorunda kalan Filistinli kardeşlerimizin bu kısıtlamalardan etkilenmemesi için Ticaret Bakanlığımız ile Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı arasında gerekli çalışmalar koordine edilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti devleti bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da Filistinli kardeşlerimizin haklı davasını desteklemeye devam edecektir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

18 EYLÜL 2024 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASI

- Bilindiği gibi, İsrail'in Filistin'e yönelik uluslararası hukuk ve insan haklarına aykırı vahşi saldırıları, Filistin'de gerçekleştirdiği katliam, insani felaket ve fiziki yıkım sonrası, ülkemiz 2 Mayıs 2024 tarihinde İsrail'le ilgili ihracat ve ithalat işlemlerini tüm ürünleri kapsayacak şekilde durdurmuştur. Buna rağmen bazı basın organlarında bu konuda gerçekleri çarpıtan, mesnetsiz, manipülatif haberler yapılması üzerine açıklama yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur.
- Esasen ülkemiz, 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana İsrail'in insanlık dışı saldırılarının durdurulması, insani kayıp ve fiziki yıkımın engellenmesi, kalıcı ateşkesin sağlanması için en üst düzeyde girişimlerde bulunmuş, diplomasinin tüm araçlarını en yoğun çaba ile kullanmış ve Filistin'e en çok insani desteği sağlayan ülke olmayı sürdürmüştür.
- Bununla birlikte hükümetimiz, İsrail'in saldırılarını durdurmaya yönelik politikalarının bir devamı olarak da İsrail ile ticareti 7 Ekim tarihinden sonra, aylık ticaret rakamlarından görülebileceği gibi, önce yavaşlatmıştı. Akabinde 9 Nisan 2024 tarihinden itibaren 54 grupta 1019 farklı ürünlerde Türkiye'den İsrail'e ihracatı durdurmuştuk. Nihayet aşamalı bir şekilde hayata geçirdiğimiz bu adımların bir devamı olarak, İsrail hükümetinin uluslararası ateşkes çabalarını karşılıksız bırakması ve Gazze'nin içine insani yardımlarımızı engellemesi üzerine, hükümetimiz 2 Mayıs 2024 tarihinde İsrail ile ihracat ve ithalat işlemlerini tamamen durdurmuştur.
- Alınan bu kararın, İsrail Gazze'de derhal ve kalıcı ateşkes ilan edene, Gazze'deki halkın ihtiyaçları için yeterli miktarda ve kesintisiz insani yardım akışına izin verinceye ve Gazze'de yeniden imar faaliyetlerinin başlamasına müsaade edilinceye kadar kararlı bir şekilde uygulanacağı vurgulanmıştır.
- 2 Mayıs 2024 tarihinden sonra ülkemizden İsrail'e yönelik ihracat ve ithalat için tescil edilmiş hiçbir gümrük beyannamesi, veyahut İsrail'den ülkemize ulaşan hiçbir İsrail sevkiyatı bulunmamaktadır. İsrail için gümrük sistemi kapalıdır.
- İhracat ve ithalat rakamları her ay Türkiye İstatistik Kurumu tarafından da şeffaf olarak yayınlanmaktadır.
- Diğer taraftan, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının onay verdiği ve Filistin topraklarındaki ihtiyaçlara yönelik sevkiyat, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının kontrolünde ve Filistin varışlı olduğu teyit edilerek gerçekleşmektedir. Bu malların münhasıran Filistin tarafından kullanıldığı, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı tarafından da müteaddit defalar açıklanmış bulunmaktadır. Söz konusu malların Filistin ile ticaretimize ait olduğu ticaret verilerimizden de anlaşılmaktadır.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin Filistin davasındaki pozisyonu, özellikle İsrail ile ticareti kesmiş olması, bütün dünya tarafından bilinmekte ve vicdan ve ahlak sahibi tüm kesimlerce takdir edilmektedir.
- Ülkemizin Filistin'e yönelik desteği, başta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ve halkımızın cansiperane çabaları için, son olarak Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas 16 Ağustos 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki Özel Oturumdaki konuşmasında defalarca ülkemize teşekkür etmiştir. Sayın Abbas konuşmasında, Türkiye'nin İsrail'in Gazze'deki soykırımı karşısında Güney Afrika tarafından Uluslararası Adalet Divanı'na dahil olma kararını ve "İsrail ile 10 milyar dolarlık ticareti Filistin halkına destek için durdurduğunu" şükranla ifade etmiştir.
- Esasında Filistin'e yönelik mezalime karşı dünyada ticaretini durduran yegane ülke Türkiye'dir ve bu kararlı uygulamamız İsrail tarafından uluslararası kuruluşlar nezdinde de ülkemize karşı bir propaganda malzemesi olarak kullanılmaya çalışılmakta, Türkiye'nin ticareti durdurması İsrail tarafından dahi tenkit edilmektedir.
- Hal ve gerçek böyle iken, aksi yöndeki haberlerin, açıklamaların, bilgilerin tamamı Filistin davasıyla ya da temel insani değerlerle alakalı olmayan ve itibar edilmemesi gereken yalanlardan ibarettir. Yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı zaman zaman ortaya atılan bu

yalanların asıl amacının Türkiye'nin genel dış ticaretine ve ekonomik gelişmesine sekte vurmaya çalışmak olduğunun farkındayız.

- İsrail Hükümeti derhal ve kalıcı ateşkes ilan edene, Gazze'ye yeterli miktarda ve kesintisiz insani yardım akışına izin verinceye ve Gazze'de yeniden imar faaliyetleri başlayıncaya kadar Türkiye söz konusu yeni tedbirleri kesin ve kararlı bir şekilde uygulayacaktır.
- Bununla birlikte Filistin davasının ve zulüm altındaki mazlum coğrafyaların her daim yanında olan ülkemizin bu duruşunun, maksatlı yalan haberler ve İsrail'e hizmet eden kara propagandalarla gölgelenmesine izin verilmeyecektir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

26 EYLÜL 2024 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASI

**İSRAİL İLE TİCARETİN DEVAM ETTİĞİNE YÖNELİK İDDİALAR
TÜMÜYLE YALANDIR**

Bilindiği gibi, bazı basın organlarında ülkemiz ile İsrail arasındaki ithalat ve ihracat işlemlerinin devam ettiği yönünde asılsız ve manipülatif haberler yapılması üzerine 18.09.2024 tarihli basın açıklamamızda bu haberlerin yalan olduğuna dair gerekli izahat yapılmıştır. Buna rağmen, ülkemiz ihracatının sekteye uğratılması yoluyla ekonomimize darbe vurmayı amaçlayan karalama kampanyasının halihazırda devam etmekte olduğu görülmektedir. Ülkemizin kararlılıkla uygulamakta olduğu kısıtlama kararlarına karşın ülkemizden İsrail'e ürün gönderildiğine yönelik tamamen kötü niyetli ve spekülasyon amaçlı olduğu açık olan haberlerin kamuoyu vicdanını yaralamak ve devletimizin haklı duruşunu gölgelemek amacıyla yapıldığı ve İsrail'in kanlı siyasetinin bir tezahürü mahiyetinde olduğu aşikardır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Birleşmiş Milletler 79. Genel Kuruluna hitaplarında bütün dünya karşısında ifade ettikleri üzere, daima mazlumun yanında, zalimin ve zulmün karşısında olan ülkemiz, acil ve kalıcı ateşkesin sağlanması, rehine-mahkum takasının gerçekleştirilmesi, insani yardımların engelsiz ve kesintisiz olarak Gazze'ye ulaştırılması yönünde uluslararası düzeyde en üst perdeden temas ve çabalarını sürdürmektedir. Bu haklı duruşun bir yansıması olarak ülkemiz, hakkı haykırmaktan çekinmeyerek İsrail'le olan ticari işlemlerini tümüyle durdurmuş, bu konuda dünyada katliamı tenkit etmenin bir adım ötesine geçen ve proaktif bir adım atan tek ülke olarak mazlumun yanındaki dimdik duruşunu perçinlemiştir.

Diğer taraftan ülkemiz, ilk günden itibaren Filistinli kardeşlerimize yönelik insani yardım faaliyetlerini sürdürmektedir. 60 bin tonu aşan yardım miktarıyla Türkiye, Gazze'ye en fazla yardım gönderen ülke konumundadır. İsrail'in abluka altına alarak en temel ihtiyaçlarına erişimlerini dahi engellediği Filistinli kardeşlerimizin dünya ile arasındaki köprü vazifesi görmek amacıyla ülkemiz, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının onay verdiği ve Filistin topraklarındaki ihtiyaçlara yönelik sevkıyatı, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığının kontrolünde ve Filistin varışlı olduğu teyit edilerek gerçekleştirmektedir. Bu malların münhasıran Filistin tarafından kullanıldığı, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı tarafından da müteaddit defalar açıklanmış bulunmaktadır.

Bu kapsamda, İsrail ile ticaretin devam ettiğine yönelik mesnetsiz ve gerçeği yansıtmaktan uzak iddialar hakkında Bakanlığımız başta olmak üzere devletin çeşitli kademeleri tarafından defalarca açıklama yapılmış olmasına rağmen aynı yalanların basın organlarında yer bulması, bu haberlerin köktü dışarıda olan şer odakları tarafından kasıtlı olarak, ülke gündemini meşgul etmek ve ülkemizin mezalime karşı güçlü ve sağlam tavrını gölgelemek amaçlarıyla servis edildiğini açıkça göstermektedir. Bahse konu şer odaklarının asıl hedefi, tüm ihracatımızı engelleyerek ülkemiz ekonomisinin lokomotifini ihracatımızın önüne set çekmektir.

Nitekim, bahse konu yalan haberde İzmir Nemrut Limanı (Aliağa Gümrük Müdürlüğü) hareketli olduğu belirtilen iki gemiden;

- Türk bayraklı BURAK DEVAL isimli geminin gideceği ülkenin ÜRDÜN, gideceği limanın ise Akabe Limanı olduğu, geminin yükünün gideceği ülkenin ise ilgili ihracat beyannamelerinde FİLİSTİN olarak kayıtlı bulunduğu,
- Panama bayraklı MAYFAIR isimli geminin gideceği ülkenin ÜRDÜN, gideceği limanın ise Akabe Limanı olduğu, geminin yükünün gideceği ülkenin ise ilgili ihracat beyannamesinde FİLİSTİN olarak kayıtlı bulunduğu tespit edilmiştir.

İki geminin seyir güzergahları üzerinden yalan haber yapılmasının kamuoyunu yanlış yönlendirme amacı taşıyan, basın ahlakından uzak eylemler olduğu açıktır.

İsrail'in bugüne değin yürüttüğü katliama sessiz kalarak ortak olan bu cenahın ülkemizin haklı duruşunu desteklemek yerine, bu tür kötü niyetli haberler üzerinden sözde duyarlılık gösterilerini kamuoyunun vicdanına bırakıyoruz.

Kamuoyuna Saygıyla duyurulur.

3 KASIM 2024 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASI**TÜRKİYE'NİN İSRAİL İLE TİCARETE YÖNELİK OLARAK GÜMRÜK SİSTEMİ TAMAMEN KAPALIDIR!**

Hükümetimiz, İsrail kalıcı ateşkes ilan edinceye ve Gazze Şeridi'ne yeterli miktarda ve kesintisiz insani yardım akışına izin verinceye kadar, İsrail'le ilgili ihracat ve ithalat işlemleri 2 Mayıs 2024 tarihinden itibaren ise tüm ürünleri kapsayacak şekilde tamamen durdurmuştur. Bu tarihten sonra, ülkemizden İsrail'e yönelik ihracat ve ithalat için tescil edilmiş hiçbir gümrük beyannamesi bulunmamaktadır. Aynı şekilde İsrail'den ülkemize hiçbir sevkiyat bulunmamaktadır. İsrail ile ticarete yönelik olarak gümrük sistemimiz tamamen kapalıdır.

Diğer taraftan, 2 Mayıs 2024 tarihindeki Kararımızda belirttiğimiz üzere, Batı Şeria, Doğu Kudüs ve Gazze'yi kapsayan yaklaşık 6 milyon nüfuslu Filistin'in ihtiyaç duyduğu ürünlerin tedariki amacıyla, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı'nın isteği üzerine varılan karşılıklı mutabakat çerçevesinde ihracata, ancak "Filistin varışlı ve alıcının Filistinli ithalatçı olduğunu" Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı'yla resmi yoldan teyitleşilmesi halinde müsaade edilmektedir.

Bu malların münhasıran Filistin tarafından kullanıldığı, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığı tarafından da birçok kez açıklanmış olup; mezkur malların Filistin ile ticaretimize ait olduğu ticaret verilerimizden de anlaşılmaktadır.

Nitekim 2022 yılında yaklaşık 7,7 milyar dolar yıllık toplam ithalatı, 6 milyona yakın nüfusu bulunan Filistin, her yıl dolaylı ya da doğrudan ithalatının yaklaşık %25'ini ülkemizden yapmaktadır. 2024 yılında Filistin'e yönelik ihracatımız istatistik sisteminde artık kendi kodu ile giriş yapılmaya başlanmış ve daha önceden İsrail kayıtlı olarak giden Filistin alımları, ülkemizin istatistik sisteminde artık Filistin'in kendi kodu ile kaydedilmeye başlanmıştır.

Kurulan ve zaman içerisinde güçlendirilen Türkiye-Filistin ikili ticaret mekanizmasında, her bir sevkiyat için Filistinli ithalatçılar, Filistin Milli Ekonomi Bakanlığına başvurmakta ve sevkiyata ilişkin mutabık kalınan bilgilerin elektronik ortamda Bakanlığımız koordinasyonunda teyitleşmesi sonrasında, sevkiyatlara ilişkin tescil işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda, ihracat beyannamelerinde gideceği ülke Filistin olarak beyan edilen sevkiyatlarda da,

- Filistinli ithalatçı firmalar öncelikle Filistin Ulusal Ekonomi Bakanlığına başvurmakta;
- Bu başvurunun uygun bulunması durumunda Filistin Ulusal Ekonomi Bakanlığınca düzenlenen teyit mektubu ülkemiz elektronik teyit kanalına ulaştırılmaktadır.
- Söz konusu bildirim konusu ihracata ilişkin gümrük beyannamelerinin gümrük idarelerince tesciline, ancak iletilen teyit mektubunun hem bu süreç içerisinde gerçekleşmiş olması, hem de ürünler ile ilgili değerlendirmelerin yapılması akabinde onaylanması halinde izin verilmektedir.

Ülkemize, Filistin'den yapılan ithalatlarda ise; Filistinli ihracatçıların ülkemize yönelik ihracat başvurusunun, Filistin Ulusal Ekonomi Bakanlığı tarafından uygun bulunması durumunda, ülkemize iletilmesi sonrasında ve geldiği ülke olarak Filistin olduğunun tevsiki onaylanmaktadır.

Ayrıca, Filistin'e Serbest Bölgeler ve antrepolardan yapılacak ithalat ve ihracat işlemleri de, aynı elektronik onay mekanizması kapsamındaki teyitleşme sonrasında tamamlanabilmektedir.

Ülkemiz bu mekanizma ile mazlum Filistin Halkının ihtiyaçlarını karşılamaya ve Filistin'in bu haklı davasında ekonomik olarak da yanında destek olmaya devam edecektir.

22 MAYIS 2025 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASI

İSRAİL İLE TİCARET İDDİALARINA İLİŞKİN BASIN AÇIKLAMASI

Çeşitli terör suçlarından dolayı aranan ve yurt dışına kaçan, Türkiye düşmanı istihbarat örgütlerinin etki ajanlığına soyunan birinin sosyal medya üzerinden Türkiye'nin İsrail ile hala ticaret yaptığı iması ve algısı oluşturmak amaçlı haberi yalan ve çarpıtmalar üzerine kuruludur. 1,5 yıldan fazla bir süredir İsrail'in Gazze-Batı Şeria-Lübnan ve Suriye'ye yönelik saldırganlığına ve Gazze'deki soykırımına karşı, Türkiye'miz, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, dünyada en yiğitçe mücadeleyi, diplomasi, ticaret, hukuk, sağlık ve insani yardımlar alanında en birinci sırada veren ülkedir. Bu gerçek başta Filistinliler, Filistin hükümeti, bütün İslam dünyası, ve vicdanı olan diğer ülkeler ve halkları tarafından taktirle karşılanmaktadır. İsrail'in Gazze'deki soykırımı ve tehirci şiddetlendirmesi karşısında, Bazı Avrupa ülkelerinin seslerini yükseltmeye başlaması ve İsrail'in bu sıkışmışlığı karşısında, bu haberin uydurulması, haberin İngilizce orijinal halinde Türkiye'nin adı geçmemesine rağmen, "Türkiye 2024'te İsrail'le ticareti devam ettiriyor" imajı vermeye çalışması, buna da Filistin'deki İslami Harekete düşman olup, hatta terör örgütü deyip, gerçekte İsrail-sevici olan bazı medya organlarının sahip çıkması, terör kaçkını birisiyle olan iş birliklerini de açıkça ortaya koymaktadır.

Bu konudaki yalanlarla iftiralarla 1,5 senedir mücadele ettik, mücadele etmeye de daha güçlü şekilde devam edeceğiz. Bugüne kadar yüzlerce defa gerçekleri rakamlarla, verilerle, bilgilerle ortaya koyduk.

- Birincisi, Türkiye 7 Ekim 2023'ten sonra 2 Mayıs 2024 tarihine kadar olan 7 aylık dönemde, bölgede ateşkes sağlanır, durum düzelir çabaları devam ederken İsrail ile ticaretini %30 civarında azaltmıştır.
- Hükümetimizin kararıyla, Türkiye olarak, ilk aşamada 9 Nisan 2024'te 54 başlık altındaki 1019 üründe İsrail'e ihracatı durdurmuştuk.
- Bu arada, 7 Ekim 2023'ten sonraki dönemde İsrail ile ticaretin özel sektör kuruluşları ve yabancı sermayeli yatırımcıların yaptığı da defaatle vurgulanmıştır.
- 3 hafta sonra 2 Mayıs 2024'te hükümetimizin aldığı kararla, Türkiye'den İsrail'e bütün ürün gruplarında ihracat, ithalat, transit ticaret tamamen durdurulmuştur.
- Gümrüklerde ve serbest bölgelerimizde İsrail ile ticaret işlemi yapılamaz. 2 Mayıs 2024'ten bu yana İsrail ile ticaret sıfırdır.
- Haberde verilen 2024'te 2,8 milyar dolarlık Türkiye'den İsrail'e ihracat rakamı da tamamen yanlıştır. Ticareti 2 Mayıs 2024'te durdurma kararımız öncesinde, 2024'ün ilk 4 ayında, ihracat 1 milyar 522 milyon dolar olup, buna Filistin'e yapılan ihracat da dahildir.

Buna ilaveten, Batı Şeria-Ramallah merkezli Filistin hükümetinin Filistin'in acil ihtiyaçları için Türkiye ile ticaret yapma isteği karşısında, 7 Haziran 2024'te yapılan "Türkiye-Filistin devleti protokolü" uyarınca, özgün bir kontrollü ticaret mekanizması geliştirildi. Sadece ithalatının Filistinli, varış yerinin Filistin adresi olmak ve Ticaret Bakanlığımız tarafından her başvuru sıkıca kontrol edilerek, sınırlı izin verme uygulaması uyarınca yapılan Türkiye'den Filistin'e ihracat da 2024 yılı toplamında 797 milyon dolardır. Bu rakamlar Ticaret Bakanlığı gümrük verileri ve TÜİK verileri ile sabittir. Diğer taraftan, Filistin toprakları ile yapılan bu az miktardaki ticaret de, Filistin'in limanı, gümrüğü olmadığı için İsrail'in iki limanı üzerinden yapılabilmektedir.

- Görüldüğü üzere, çarpıtma haber tamamen "Türkiye sanki halen İsrail'e ihracat yapıyormuş" algısı oluşturmaya yönelik bir iftira mahiyetindedir. Türkiye'nin, hükümetimizin İsrail'in soykırımlarına karşı politika ve tedbirlerini itibarsızlaştırmayı ve düpedüz İsrail'in çıkarlarına hizmet etmeyi amaçladığı açıktır. Gerçekler ortadadır.. İlişikteki tablomuzda yer alan veriler sabittir.

- Türkiye, 2022 yılı verileri ile İsrail ile 9,5 milyar dolarlık dış ticaretinden, ki bunun 7 milyar doları ihracat olmak üzere Filistin davasını ve masum Filistinlileri desteklemek için feragat etmiştir.

Hükümetimizin, Ticaret Bakanlığımızın, bu konudaki resmi, gerçek, ve istatistiki verilere dayalı açıklamalarına itibar edilmesi, İsrail'e hizmet eden etki ajanı terör kaçkınlarının yalanlarına, çarpıtma, cımbızlama haberlerinin dikkate alınmaması hususunu kamuoyumuzun dikkatine saygılarımızla sunarız.

İSRAİL İLE DİŞ TİCARETİMİZ HAKKINDA BİLGİ NOTU

İSRAİL İLE DİŞ TİCARETİMİZİN GÖRÜNÜMÜ:

YIL	İHRACAT		İTHALAT		HACİM	DENGİ
	(milyon\$)	Değ. %	(milyon\$)	Değ. %		
2021 (1 Ocak-31 Aralık)	6.356		2.047		8.403	4.309
2022 (1 Ocak-31 Aralık)	7.032	10,60%	2.452	19,80%	9.484	4.580
2022 OCAK-EYLÜL	5.364		1.690		7.054	3.674
2023 OCAK-EYLÜL	4.329	-19,30%	1.319	-21,90%	5.648	3.010
2022 EKİM	489		241		730	248
2023 EKİM	348	-28,90%	99	-59,00%	447	249
2022 (1-6 Ekim)	62		48		110	14
2023 (1-6 Ekim)	120	90,80%	22	-53,50%	142	97
2022 (7-31 Ekim)	427		193		620	234
2023 (7-31 Ekim)	229	-46,40%	77	-60,40%	305	152
2022 KASIM	568		306		874	262
2023 KASIM	323	-43,18%	122	-60,05%	445	200
2022 ARALIK	611		215		826	396
2023 ARALIK	430	-29,65%	101	-52,91%	531	329
2022 (1 Ocak-31 Aralık)	7.032		2.452		9.484	4.580
2023 (1 Ocak-31 Aralık)	5.435	-22,7%	1.641	-33,1%	7.076	3.794
2023 OCAK	484		172		656	312
2024 OCAK	349	-27,89%	141	-18,02%	490	208
2023 ŞUBAT	458		174		632	284
2024 ŞUBAT	422	-7,86%	121	-30,46%	543	301
2023 MART	602		200		802	402
2024 MART	441	-26,74%	167	-16,50%	608	274
2023 NİSAN	428		155		583	273
2024 NİSAN	308	-28,04%	158	1,94%	466	150
2023 MAYIS	471		155		626	316
2024 MAYIS	2	-99,58%	9	-94,19%	11	-7
2023 HAZİRAN	485		87		572	398
2024 HAZİRAN	0	-100,00%	0	-100,00%	0	0
2023 TEMMUZ	409		125		534	284
2024 TEMMUZ	0	-100,00%	0	-100,00%	0	0
2023 AĞUSTOS	496		131		627	365
2024 AĞUSTOS	0	-100,00%	0	-100,00%	0	0
2023 EYLÜL	500		119		619	381
2024 EYLÜL	0	-100,00%	0	-100,00%	0	0
2023 EKİM	348		99		447	249
2024 EKİM	0	-100,00%	0	-100,00%	0	0
2023 KASIM	323		122,3		445	201
2024 KASIM	0	-100,00%	0	-100,00%	0	0
2023 ARALIK	430		101		531	329
2024 ARALIK	0	-100,00%	0	-100,00%	0	0
2023 (1 Ocak-31 Aralık)	5.435		1.641		7.076	3.794
2024 (1 Ocak-31 Aralık)	1.522	-72,0%	596	-63,7%	2.118	925

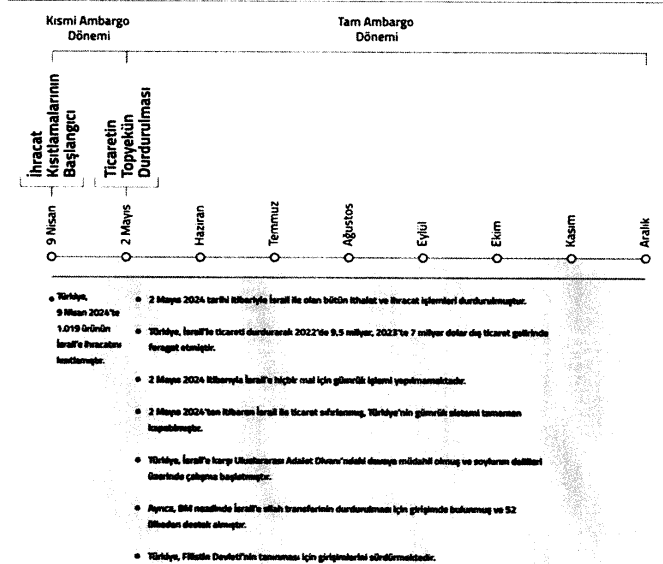
YIL	İHRACAT		İTHALAT		HACİM	DENGE
	(milyon\$)	Değ.%	(milyon\$)	Değ.%		
2024 OCAK	349		141		490	209
2025 OCAK	0	-100,0%	0	-100,0%	0	-0
2024 ŞUBAT	422		121		543	301
2025 ŞUBAT	0	-100,0%	0	-100,0%	0	0
2024 MART	440,7		167,4		608,1	273,3
2025 MART	0	-100,0%	0	-100,0%	0	0
2024 NİSAN	307,8		158,1		465,89	149,70
2025 NİSAN	0	-100,0%	0	-100,0%	0	0
2024 MAYIS (1-20)	1,5		9,1		10,6	-7,6
2025 MAYIS (1-20)	0	-100,0%	0	-100,0%	0	0
2024 HAZİRAN	0		0		0	0
2025 HAZİRAN	0		0		0	0
2024 TEMMUZ	0		0		0	0
2025 TEMMUZ	0		0		0	0
2024 AĞUSTOS	0		0		0	0
2025 AĞUSTOS	0		0		0	0
2024 EYLÜL	0		0		0	0
2025 EYLÜL	0		0		0	0
2024 EKİM	0		0		0	0
2025 EKİM	0		0		0	0

*Ticaret Bakanlığı verileridir.

Not: 22 Mayıs 2025 tarihli basın açıklamasında yer alan İsrail İle Dış Ticaretimiz Hakkında Bilgi Notu'ndaki veriler 2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla güncellenmiştir.

Kronoloji

2.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, ABD ürünlerine uygulanan bazı vergilerin kaldırılmasına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/34931)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanı Sn. Ömer Bolat** tarafından Anayasanın 98 ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını için gereğini saygılarımla arz ederim. 01/10/2025

Yüksel Selçuk TÜRKÖĞLU
Bursa Milletvekili

22 Eylül 2025 tarihli **Resmî Gazete** 'de yayımlanan **Cumhurbaşkanı Kararı** ile, **ABD** menşeli bazı ürünlerin ithalatında **2018'den** bu yana uygulanan ek mali yükümlülükler kaldırılmıştır. Bu ürünler arasında **binek otomobiller, kozmetik ve cilt bakım ürünleri, yaprak tütünü, etil alkol ve alkollü içecekler, pirinç, sert kabuklu meyveler, PVC ve diğer plastik türevleri, çeşitli kâğıt türleri gibi stratejik ve iç piyasada hassasiyet taşıyan ürünler** yer almaktadır. Bilindiği üzere, bu ek vergiler **2018** yılında **ABD'nin çelik ve alüminyum** ithalatında **Türkiye'ye** uyguladığı ilave vergilere karşılık olarak **Dünya Ticaret Örgütü** kuralları çerçevesinde yürürlüğe konulmuştu. Aradan geçen süreçte **ABD** bu yaptırımlarını sürdürürken **Türkiye'nin** kendi karşı tedbirlerini kaldırması ciddi soru işaretlerine yol açmaktadır. Öte yandan aynı **Resmî Gazete'de** yayımlanan başka bir kararla, **Avrupa Birliği ve Serbest Ticaret Anlaşması** yapılan ülkeler dışındaki **otomobil ithalatına** ek mali yükümlülükler getirilmiştir. Bu da **ABD** menşeli otomobillerin ek vergi avantajına kavuştuğu anlamına gelmektedir. **Ticaret Bakanlığı** yaptığı açıklamada bu kararın **"ABD ile olumlu ilerleyen müzakereler"** ve **"100 milyar dolarlık ticaret hacmi hedefi"** doğrultusunda alındığını belirtmiştir. Ancak kamuoyunda haklı olarak şu sorular sorulmaktadır: Bu karar **Türkiye'nin** ulusal çıkarlarını mı, yoksa **ABD'nin** ticari çıkarlarını mı gözetmektedir?

Bu kapsamda;

SORU 1- ABD'nin Türkiye'ye karşı hâlen yürürlükte olan çelik ve alüminyum ek vergileri devam ederken, ülkemizin bu ürünlerdeki karşı tedbirleri kaldırmasının gereçesi nedir?

SORU 2- 2018'den bu yana uygulanan ek mali yükümlülükler sayesinde **Türkiye'nin ABD** menşeli ürün ithalatından elde ettiği yıllık ortalama vergi gelirleri ne kadardır? Bu gelirlerin kaldırılmasıyla birlikte devlet bütçesinde ne kadarlık bir kayıp oluşacaktır?

SORU 3- Karar kapsamında ek vergi kaldırılan ürünlerin (pirinç, otomobil, kozmetik, etil alkol vb.) son beş yıldaki ithalat hacimleri ayrı ayrı ne kadardır?

SORU 4- ABD menşeli **biner otomobiller** için **yüzde 60** oranında uygulanan ek verginin kaldırılmasıyla, tüketiciler için fiyat indirimi öngörülmekte midir? Yoksa bu düzenleme yalnızca ithalatçı şirketlerin kârlarını mı artıracaktır?

SORU 5- ABD ile müzakerelerde **Türkiye'nin** hangi somut kazanımları olmuştur? **ABD** tarafı **Türkiye'ye** karşı uyguladığı **çelik** ve **alüminyum** vergilerinde bir geri adım atmış mıdır?

SORU 6- 100 milyar dolarlık ticaret hacmi hedefi doğrultusunda atıldığı belirtilen bu adım, hangi sektörlerde **Türkiye** lehine somut iş birliği imkânı yaratacaktır? Yoksa bu hedef yalnızca **ithalatın artmasına** ve **dış ticaret açığının** büyümesine mi yol açacaktır?

SORU 7- Avrupa Birliği dışındaki ülkelerden **otomobil** ithalatına ek mali yükümlülük getirilirken, **ABD** menşeli **otomobillerin** bu düzenlemeden muaf tutulması nasıl izah edilmektedir? Bu durum bir **“ayrıcalık”** değil midir?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-610-00115081566 – (15355094)
Konu : Soru Önergesi (7/34931)

05.11.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 17.10.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1718631 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU tarafından verilen 7/34931 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU'na Ait 7/34931 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-7) Bakanlığımız, iç ve dış ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak ve belirlenen dış ticaret politikasını geliştirmek amacıyla çalışmalar yapmak; dünya ticaretinden alınan payın artırılmasını ve sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak üzere ihracatın pazar ve ürün çeşitliliğini genişletmeye yönelik gerekli tedbirleri almak; ithalatın ülke ekonomisinin yararına gerçekleştirilmesi ile ilgili gerekli tedbirleri almak görevleri çerçevesinde ve uluslararası yükümlülüklerimiz ile uyumlu olarak gerekli politikaları yürütmektedir.

22 Eylül 2025 tarihli ve 33025 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 10435 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ABD menşeli otomobillerdeki ek mali yükümlülük kaldırılmakla birlikte aynı tarih ve sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 10436 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı hükümleri doğrultusunda, uluslararası yükümlülüklerimiz ile uyumlu olarak, ABD dahil olmak üzere üçüncü ülkelerden ithalatta konvansiyonel ve hibrit (plug-in hariç) otomobiller için %25 veya minimum 6.000 ABD Doları/adedin yüksek olanı, plug-in (haricen şarj edilebilir) otomobiller için %30 veya minimum 7.000 ABD Doları/adedin yüksek olanı, elektrikli otomobiller için %30 veya minimum 8.500 ABD Doları/adedin yüksek olanı ek mali yükümlülük olarak uygulanmaktadır.

Söz konusu uygulama uluslararası yükümlülüklerimiz ile uyumlu olarak ABD dahil olmak üzere üçüncü ülkelerden gelen eşyaya tatbik edilmektedir.

Öte yandan, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu kapsamında istatistiksel bilgilerin saklanması, kullanıcıya sunulması, söz konusu alanlara ilişkin sistemlerin geliştirilmesi ve bu amaçla ulusal ve uluslararası bir bilgi ağı ve bilgi akış sisteminin oluşturulmasını koordine etme görevi Türkiye İstatistik Kurumunun uhdesinde bulunmaktadır. Bu veriler TÜİK tarafından aylık ve yıllık bazda düzenli olarak ve şeffaf bir şekilde tüm kamuoyunun bilgisine açıktır.

